

NEOLİTİK DEVRİM

ÖZGÜR KADIN AKADEMİSİ YAYINLARI

ÖNSÖZ

“Mezopotamya; Zağroslar’ın eteklerindeki yaşamın belirişi, bütün kutsal kitapların anlatmak istedikleri cennet ülkesi ve Nuh’un Tufan sonrası yeni yaşam alanı. Bu topraklarda oldum olası insanlar, özgürlük tutkularıyla yaşamıştır. Belki de hiçbir ülkedekine benzemez. Belki de yazılan hiçbir kitaptakine de benzemez. Belki de kitap olarak daha yazılmamıştır. Ama bir özgürlük savaşı vardır. Belki de kitabı tam yazılmamışsa, kurtuluşunun tam olmamasındandır. İnsanlığın beşiğindeki insanın, mezardan daha kötü yaşamı, yaşam dışılığı kabul etmesi çok zor. Hani insanlık, ilk kez burada dile gelmişti? Hani ilk kanunlar burada yazılmıştı? Hani umutlar, insanlar adına burada dile getirilmişti? Hani her toprağa dokunuşta bir eser meydana gelmişti? İlk hayvanlar burada evcilleştirildi. Burada ilk kez tahıl ekildi, ambarlara dolduruldu. İlk köyler de, ilk şehirler de burada kuruldu. Devletler ilkin burada doğdu, kimi yerde bir sınıf gerçeği oldu. İlk köleci imparatorluk burada oldu. Bir aşiret yasası oldu ve halen tüm gücüyle sürüyor. Ama bir şey daha oldu; Sanki bütün bunlar olmamış gibi silikliğin de alanı oldu. İnsanlığın kimliği yok şimdi. Umudu bile kalmamış. Nasıl oluyor bu büyük çelişki? Hem tüm ilklerin ana yurdu ve hem de şimdi hiçbir eserin kalmayıışı. Bu büyük çelişkiyi çözmek gerekiyor.

İştarların ata yurdunun burası olması anlaşılırdır. İnsan toplumunun gerek hayvanı ilk evcilleştirmesi, gerek ilk tahıl üretimi bu bölgede başlamıştır ve kadın eliyle olmuştur. Dolayısıyla da tanrıçalaştırılacaktır. Tanrıça biçiminde bir tanrıçalık kavramına ulaşılabilecektir. Bütün bilimler, arkeolojik araştırmalar bunun böyle olduğunu doğrulamaktadır. Ama günümüze geldiğimizde maalesef, İştar’dan geriye kalan dünyanın en geri kadınları, en çaresiz kadınları ve ona dayalı aileler, toplumlardır. Her tarafta bir özgürlük düzeyi varsa da şu veya bu düzeyde, burada o da yok. Dolayısıyla Tanrıçanın doğduğu yer harabeye çevrilmiştir. Neredeyse yaşamdan eser kalmamıştır. Biz bunu Mezopotamya Devrimi ile bir kez daha canlandırmak istiyoruz.

Genelde insanlığın beşiği olarak adlandırılan buralar, şimdi insanlığın mezarıdır. Yaptığımız, bu mezarlığı deşmek ve bir canlıya rastlamaktır. Bizim hareketimizin bir özelliği de kalın betonlu mezarı çatlatarak, bu betondan dirilme biçiminde bir tanıma da sahip olmasıdır. PKK, genelde Mezopotamya’daki insanın direniş ifadesi olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla bu mezarda en başta İŞTAR’lar vardır, Zenubya’lar vardır, hatta Cleopatra’lar vardır, Semiramis’ler vardır. Dünya tarihinin tanık olduğu güçlü kadınlar vardır. Meryem’ler, Fatma’lar, Zeynep’ler, Ayşe’ler vardır. Kendi tarihimizde de buna benzer kadınlar vardır.

Tarihe, aşka dönüş hareketiyiz ve ölümsüzlük peşindeyiz.

İşte Avrupalıların bir türlü anlayamadıkları, “bu adam Ortadoğu gibi despotizmin egemen olduğu bir yerde, bu büyük özgürlüğü nasıl yaratıyor?” Onlar için bu çalışmaların kabesi Paris’tir, New York’tur, Londra’dır. Buna ve PKK’ye

duydukları öfkenin temelinde bu var. “Yani siz uygarlığın, toplumsallaşmanın merkezi değilsiniz, siz güzellikler merkezi de değilsiniz, bütün bunlar bizde vardır.” Biraz bunu onlara hatırlatıyorum ve öfkeleniyorlar. Avrupa’ya yönelmedim, kesin etkileme içindeyim Avrupa’yı.

Aşk tanrıçasının ve uygarlığın merkezi Mezopotamya’dır. Hiç kimse bu topraklardaki kadar özgür düşünemedi, özgür yaratamadı, özgür sevedim ve güzellikler yaratamadı.”

PARTİ ÖNDERLİĞİ

Yaratımın ve yitikliğin merkezinin derinliklerine dalarak kadını aramak, kendimizi aramak, yani yaşamı aramak, temel hedefimiz oldu. Yaşama dair her şey kadının kaybedilişinde gizliydi. Bir silkinse ve haykırsa kadın, sanki her yer baharlaşacak gibi. Dünya, sonbaharın tozlu rüzgarlarına, yazın kavurucu sıcağına, kışın dondurucu soğuğuna mahkum olmayacak gibi. Büyük bir gizi içinde taşıyor kadın. O giz çözülsün, tarih aydınlanacak, doğanın bozulan dengesi olması gerekene dönecektir. Doğallık, güzellik, sadelik, çekicilik orada saklıdır. İştâr’la, İsis’le, Tiamat’la, Metis’le gömülmüştür hepsi. Ve Tanrıçaların isyan çılgınlıkları boğazlarında hapsedilmiştir.

Bütün gizler “İştâr’a Ağıt” şiirinin yazılmasıyla çözülmeye başladı. Mezopotamya’nın göbeğinde yükselen bir ses “İştâr’a Ağıt” diyordu. Mezopotamya’dan Mısır’a, Mısır’dan Atina’ya, Atina’dan Roma’ya, Roma’dan Çin’e dalga dalga yayılıyordu, İmralı’dan yükselen ve dünya kadını sarıyan bu güçlü ses dalgası. Dirilişe, uyanışa, kurtuluşa, İştâr’ların mezarını açmaya ve İştâr’ları diriltmeye çağırıyordu. Çünkü her şey orada gömülmüştü. “Kadın mitolojide gömülmüştü.” İnsanlık da orada gömülüydü.

Amacımız sınırlı da olsa kadının ve insanlığın yitiriliş süreçlerini biraz açmak, aydınlatmak ve yorumlamaktı. Çünkü biz de orada gizliydik. Çözdükçe, yorumladıkça, kendimize ve yaşama daha fazla anlam verecek, egemen sisteme karşı savaşımızda tarihimizden aldığımız güç ve özgüven bizim temel başarıya dayanaklarımız olacaktı. Kadının gücü yitirilişinde gizliydi. Açığa çıkardıkça, tanıdıkça kök salacaktı. Yani bin yılların köksüzlüğü hüsrana uğrayacaktı. Özgüven, öz irade ve öz gücün yolu köklerine ulaşmaktan geçer. Temeldi onlar, kişiyi ayakta tutan güç dayanaklarıydı. Başarı da, zafer de, özgürlük de burada gizliydi. Bunların da yolu köklere uzanan yoldu. Özellikle kadın açısından bunun hayati önemi vardı. Şimdiye kadar köksüzlüğünden dolayı herkesin kadını oldu ama kendisinin kadını, kendisine ait kadın olmadı.

Özgür Kadın Akademisi’nde az da olsa yaptığımız araştırmalar ve bunun üzerine yürüttüğümüz tartışmaları derleyip, bütünleyerek bir broşüre dönüştürmeyi uygun bulduk. Parti Önderliğinin son savunması öncesi hazırlanan bu broşürün, çok kapsamlı ve derinlikli olmasa da kadın tarihçesi noktasında bir yoğunlaşma çerçevesi oluşturduğunu düşünüyoruz.

8 MART 2000 KADININA

Seninle yaşamak için

*Aramızda Adem ile Havva'dan beri
Ekilen kara çalıkların sökülmesi
Yükseltelen duvarların
Kaldırılması gerekir
Bunun için;
İlk sınıf, ilk hakim
Yalancı ve zalim erkeğin yenilmesi
Ve uygarlığın çaldığı ateşin alınması gerekir
Bunun için
Tüm Prometheus'lara bedel
Bir kavgayı göze aldım
Dünyayı karşımda buldum
Ve Promete'nin memleketinde
Haince esir düşürüldüm
Ey kutsal ana
Ve sevda kadını*

Parti Önderliği

Parti Önderliği'nin Kadın Tarihine İlişkin Değerlendirmelerinin Özeti

Kadının tarihi araştırılırken, bu tarih üç döneme ayrılmalıdır. **Birinci dönem;** ilkel komünal çağdır. Buna kadının çağı da diyebiliriz. Mitolojik olarak tanrıçalar çağıdır. MÖ. 10000-4000 yıllarına denk gelen bu döneme **Neolitik Çağ** da denilir. Kadının hakim olduğu bir çağdır. Kadın eksenini etrafında gelişir. Tarımın geliştirildiği, hayvanın evcilleştirildiği, insanın özünü yakın olduğu bir dönemi ifade ediyor.

İkinci dönem; MÖ. 4000-2000 yılları arasına denk gelir. Büyük bir boğuşmanın yaşandığı bu dönem, ataerkil aileye geçiş dönemidir. Mitolojide tanrıça İnanna ve tanrı Enki simgelerinde, Sümer mitolojisinde karşılığını bulur. Bu dönemi derinliğine çözmek için mitoloji ve Sümer devletinin yapısını iyi incelemelisiniz. Kadının köleleşmesi büyük bir boğuşma altında gerçekleşti. Kurnaz tanrı Enki ve Babil Yaratılış Destanı'nı, diğer mitolojileri, Hint ve Avrupa mitolojilerini de bu temelde derinliğine anlamalısınız.

Üçüncü dönem son aşamadır. MÖ. 2000 yıllarından başlayarak günümüze kadar gelir. Erkek egemenliği ekseninde gelişen, ekonomik, kültürel, siyasal tüm alanlarda erkeğin büyük zorba gücünün yarattığı 4000 yıllık bir dönemdir. Alt ve üst tüm toplumsal yapıları kendisine göre düzenleyen bu büyük sömür, Babil egemenliğinden başlayarak Asur'la pekişerek günümüze kadar geliyor. Bu dönemi derinliğine çözmek için MÖ. 2000 yıllarından, Babil ve Asur'dan alıp günümüze kadar gelişimini incelemek gerekir. Üç tek tanrılı dini ve dört kutsal kitabı ve bunlarla bağlantılı olan kitapları inceleyebilirsiniz. Tanrı kavramının ortaya çıkışını ve tanrıça kavramının ortadan kalkışını, Yunan teleolojisini, Hint mitolojisini ve Kitabı Mukaddesi irdelemeli, aralarında bağ kurmalısınız.

Bu, Mezopotamya kökenli bir gelişmedir. Tanrıça İştar, Sümerler’de İnanna, Mısır’da İsis, Yunanlarda Afrodit-Adonis olur. Tanrıça İştar’ın erkek karşılığı Dumuzi, Tamuz’dur. Mısır’da İsis ve Osiris, Yunan’da Afrodit ve Adonis alır. Bunlardan alıp Avrupa mitolojisini -ki bireysel bir mitolojidir- bilimsel kitaplara geçebilirsiniz. Kronolojisi böyle olabilir.

Kadın tarihi dört ciltlik mitoloji kitabının içerisinde vardır. Orada incelenebilir. Kadın, mitolojide gömülmüştür; daha sonrasında da zaten siyasette yeri yoktur. şimdi Sümerlerin kurnaz tanrısı Enki kitabını okuyorum. Bilinci yüksek olmayanlara, ders çıkaramayanlara fazla tavsiye etmiyorum. Anlamazlarsa bunalıma girebilirler. Neolitik tarih Zagroslarda, Kürdistan dağlarında doğdu. Neolitiğin doğduğu bu topraklar tarım, köy ve kadın devrimidir. Bu topraklar halen bu devrimden besleniyor. Kadının kaybetmesi sosyalizmdeki toplumun, eşitliğin, özgürlüğün kaybetmesidir. Sömürünün ve eşitsizliğin gelişmesidir.

Daha sonra Yunan tanrıları ortaya çıkar. Buna Ortadoğu’daki peygamber kültü de eklenir. Kadın yok gibi bir durum gelişir. Günümüzde yeni bir toplumsal sözleşmeye dönüştürmek gerekir. Canlı bir sorundur.

Neolitik çağda o bölgede yoğun olarak yaşanan devrim, ilk kez o topraklarda özgür kadının çabaları ile başarıya gitti. O çağda gelişen devrimin bugünkü derin kadın özgürlük anlayışı ile bağlantısı vardır. Kadın kendi özgürlük devrimini, kendi özgür gücü ve iradesi ile sonuna kadar geliştirmeye çalışmalıdır. Kadının özgürlük temelinde kurtuluğu için o topraklar tarihsel anlam ifade etmektedir. Sümerlerden bu yana başlayan sınıflı toplumu ve kadının köleleştirilmesini aşmak kadar, halkların bin yıllık özlemi olan barış ve demokratikleşmeyi sağlamak en kutsal görevdir. Bunun için bölge devrimci güçlerinin bu sahada rol almaları gerekir. Mezopotamya’da kadın özgürlüğünü tam sağlamak ve demokrasiye tam ulaşmak gerekir. Güney Kürdistan’da demokrasinin zaferi, Irak’ta ve tüm Ortadoğu’da demokrasinin zaferi olacaktır. Bu temelde tüm devrimci güçleri ve Ortadoğu dostlarını devrimin, demokrasinin ve barışın zaferini yürütmeye çağırıyorum. Neolitik devrim bir Kürdistan devrimidir, bir Mezopotamya devrimi, bir kadın devrimidir. Sonraki tarih önemlidir, çok iyi değerlendirsinler.

Neolitik toplumdan sonra gelişen sınıflı toplumdan bu yana erkek egemenliği, erkeğe dayalı olarak sürekli geliştirilen erkek egemenliğine dayalı iktidarlaşma, sınıflaşma, askerileşme ve dinleşme olgularının geliştiği, bunların hepsinin içinde baskı-sömürünün gizlendiği uygarlık vahşet halini almıştır. Bunda cins egemenliğinin payı büyüktür. 20. Yüzyıl bu anlamda en vahşi geçen bir yüzyıl olmuştur.

Kadının, tarihin yaratıcılığını gerçekleştirdiği o coğrafya (ki buraya Verimli Hilal, Toroslar ve Zagroslar arası Altın Hilal denilir) kadın devriminin beşiğidir. Kadın devrimi, Sümer ve Mısır uygarlığının yaratılmasına ve kadının Neolitik Devrimde yarattığı tanrıça kültürüne bağlıdır. Bu coğrafya tanrıça İsis ve İştar’ın yeridir. Kadın burada aslında görkemli bir tarihe sahiptir.

Sümerler’de kent devleti ile başlayan sınıflı toplumdan sonra, kadın bu şansını günümüze kadar yitirdi. Sizler bu şansı tekrar elde edebilirsiniz. Attığınız adımın yaşadığınız bölgede neolitik devrimin çağdaş anlamda yeniden gerçekleşmesi anlamına geldiğini düşünüyorum. Yalnız Kürt kadınları olarak değil, Türk, Fars, Arap ve Avrupalı kadınlarla birlikte bu devrimi tüm dünyaya yayabilirsiniz. Bunu da Özgür Kadın Vakfı ile yapabilirsiniz. Bu bir din değil, bir kültür, bir düşüncedir. Ordulaşmadan başlayarak dalga dalga yayılacağınıza inanıyorum. Değişik ülkelerin yasa ve kültürlerine de en uygun bir örgütlenmeyi yaratmalısınız.

Neolitik devrim bir kadın devrimidir. Bu coğrafyada oluşmuş ve Fırat, Dicle ve Zap’ın doğduğu yerde gelişmiştir. Buralarda başlar ve Çatalhöyük’e kadar gider. İlk tarımı ve hayvancılığı kadın geliştirir. Örneğin iki leoparla tek başına kendisini korur. Oralarda yapılan kazılarda hep kadın heykelcikleri çıkar, çünkü orada kadın egemendir. Kadın egemen bir toplum vardır.

Ama kadın daha sonra egemenliğini adım adım yitirmeye başladı. Sümer’in çıkışıyla devletin din, siyaset, rahiplik gibi üst kurumları da oluşunca kadın adım kendi egemen konumundan uzaklaşmıştır. Fakat o zamanlar da dahi İştar gibi kadın tanrıçalar var. MÖ. 2500 yılına kadar hakimler. Babil’in doğuşu ile birlikte, kadının iktidardaki birincilik sırasından uzaklaşması kesinleşir. Alt olur; hem cins hem de sınıf hakimiyeti kurulur. Babil bu çerçevede gelişen bir devlettir. Babil efsanesini iyi okuyun. Sonra bunu Yehuda, İranlılar alıp uygular. Grekler, Hintliler alıp uygularlar. Kadın adım adım kaybeder. Eskiden kadına ait olan her şey silinmeye başlar.

Devletleşme başladığında ilk Sümer ve Mısır kralları kadınları toplu olarak mezara gömüyorlardı. Tanrıçalar dahil kadınları diri diri gömdüler. Kadın köleliğinin başlangıcı oradadır. Beş yüz kadını ölüme gönderme var. Krallarla birlikte öbür hayata hazırlık için denilse de, özünde cins ve sınıf temeli var. Erkeğe dayalı zor, yalan var. Kadının yitirilmesi var.

Neolitik çağ, Toros ve Zagros’da başlar. Kadın kültürü ve halk kültürü oradan başlar. Mısır, Sümer ve Babil gibi devletlerin kurulmasından sonra kadınların özgürlüğü ile birlikte halkların kültürleri de bastırılmış, altta kalmıştır. Halk kültürü de devlet işleyişinin baskısıyla kadın kimliği benzeri altta kalmış, kendini özgürce var edememiştir. Kadınların özgürlük mücadelesi halk kültürünün de açığa çıkmasını sağlayacaktır. Erkeğin kadını öldürmesi kadar, erkeğin öldürülmesini anlatmıştım. Bu, zor bir mücadeledir. Yalnız kalabilirler, yalnızlaşmaktan korkmasınlar. Ucuz sevgilerin peşinden koşmasınlar. Biraz Budacılık diyeceğim ama tam öyle de değil; kendi kimliklerine ve erdemlerine düşkünlük göstermeleri en güzelidir.

Parti Önderliği

İmralı

TARİH ÖNCESİ UYGARLIK

Mevcut yazılı tarih MÖ. 4000 yıllarında Sümerlerde bulunan çivi yazısıyla başlar. Öncesi, tarih öncesi uygarlık olarak bilinir. Yazının bulunuşundan itibaren,

egemen erkek iktidarı söz konusu olduğu için, onun ideolojisi doğrultusunda bir tarih yazılmıştır. Tarih öncesi uygarlığın, bugün çeşitli bilim dallarında yapılan inceleme-araştırma, deney sonuçları ile varlığı ispatlanmıştır. Bu uygarlık sosyal, siyasal ve ekonomik anlamda anaerkil süreç olarak ifade edilmektedir.

Anaerkil süreç, Milattan Önceki (M.Ö) süreç oluyor. MÖ. İsa'dan önceki süreçtir, MS. ise İsa'nın doğuşundan sonraki süreçtir. Yani İsa'nın doğuşu insanlık tarihinde milat olarak alınmaktadır. Sümerlerde yazının gelişimi ile kadına büyük darbeler vuruluyor ve anaerkil sürecin inkarına gidiliyor. Yazıya dökülmeyen fakat tarihin her yerine nakşedilen kadın tarihi, yok sayılıyor. Yazı ile birlikte başlayan yazılı tarihte artık kadının yeri yoktur. Kadınsız bir tarihle, kadının yarattıkları erkeklerle ifade edilmek isteniyor ve bu beraberinde insanlığın büyük kaybını getiriyor. Bu durum tarihi gerçekleri çarpıtmanın, ters yüz etmenin başlangıcı ve ilk adımı oluyor. İnsanlık artık bilinmeze yol alan kara trene binmiş ve tren artık harekete geçmiştir.

Bu anlamda tarihin başlangıcı olarak kabul edilen MÖ. 4000 yılları öncesini incelemek ve anlamak, kadın tarihinin gelişim diyalektiğini anlamak ve kadına, kadın gerçeğine anlam vermektir. O tarihi gerçekliği bilince çıkarmak, kendi gerçeğimize anlam vermektir.

Anaerkil sürecin yaşandığına dair tüm bilim dünyası hemfikirdir. Ancak bu yaşamın ince ayrıntılarında aynı ve farklı görüşleri paylaşan bilim adamları vardır. Biz daha çok ortak görüşlerden yola çıkarak bu süreci anlatmaya, tartışmaya ve yorumlamaya çalışacağız. Bu uygarlığın yaşandığına ilişkin çalışma yürüten bilim dallarını bilmek önemlidir:

1-Arkeoloji;

Kazı bilimidir. Arkeolojik kazılarda bulunan fosiller, heykeller, kabartma resimleri, yazı tabletleri, yerleşim yerleri ve mağara duvarlarına yazılmış dönemin yazısı “Hiyeroglifler” incelenerek belli sonuçlara ulaşılır. Örneğin kemik fosillerinden hangi cinse ait oldukları ve anatomik boyutları anlaşılır. Kemik yaşı incelenerek zamanı saptanır. Heykeller ve resimlerin özellikle hangi varlığa ait oldukları ve hangi organları büyük olarak gösterdiği, dönemsel ihtiyaçların ne olduğu ve nasıl karşılandığını açığa çıkardığı gibi, sanata yansımaları olarak da değerlendirilebilir.

2-Zooloji;

Hayvan bilimidir. Hayvanlar alemi incelenerek temel ihtiyaçları olan beslenme, üreme ve barınmayı nasıl sağladıkları ve yaşamdaki cins farklılığının belirginliği açığa çıkarılır. Hayvanlıktan insanlığa nasıl geçilmiş olabileceği, hangi cinsin toplumsal yaşama yatkın olduğu, evrim gücünün yüksekliği vb. konular tespit edilerek, bu noktalarda çeşitli hipotezler öne sürülür. Özellikle primatoloji (maymun bilimi) bu temelde en önemli çalışma yürüten bilim dalıdır.

3-İlkel kabileleri inceleme;

Bugün hala uygarlığın dışında kalan, adeta farklı bir tarihte yaşayan klan, kabile ve aşiretler var. Güney Afrika, Kuzey Avustralya, Malezya vb. yerlerde bu ilkel

kabilelerin yaşamları, inançları izlenip tartışılmakta ve yorumlanmaktadır. Kültür, uzun bir tarihi sürecin ürünüdür. Kültürler etkileşimi sonucu belli yönleri ile değişime uğrasa da gelenek-görenek ve tabular uzun bir zaman öncesinin dilidir.

4-Biyoloji;

İnsanın biyolojik yapısını inceler. Duygu, güdü ve bilinç arasındaki bağlantıyı kavratır.

5-Fizyoloji;

Cins hormonlarının farklılıkları ve karakter üzerine olan etkilerini inceler.

6-Mitoloji;

Yazılı olmayan, çağdan çağa süregelen sözlü edebiyatı, sözlü hukuku inceleyen bilim dalıdır. Mitler dönemin ihtiyaçlarını abartılı bir biçimde sembolize ederek anlatır. Dolayısıyla mitlerdeki niyetler anlaşılabilir gerçek anlam saptanabilir. Örneğin doğu mitolojisinde sıkça geçen İhtar ve İsis inançları tanrıçaların hukuk sisteminin buralarda çok güçlü yaşandığını gösterir. Mitolojilerle, kadının anaerkil süreçte üretim ve özgürlük düzeyini anlamak mümkündür. Yaşam veren, öldüren, öldürdüğü yerden yeniden yaratandır.

Tarih öncesi uygarlık yaklaşık bir milyon yıllık bir süreci kapsar ve üçe ayrılır;

1-Paleolitik Çağ; Eski taş çağı, yontma taş çağı ve buzul çağı olarak da bilinir. Bilinen en eski tarih öncesi uygarlıktır. Bu dönemde dünyanın yaklaşık yüzde yirmi-yirmi beşi buzullarla kaplıdır. Buzul çağının kültürel karşılığı olan bu çağda insanlar derin mağaralarda barınmışlar, yaşamlarını başlangıçta toplayıcılıkla sonradan ise bununla beraber avcılıkla sürdürmüşlerdir. Kullanılan taş alet ve silahların gelişimine göre paleolitik çağ çeşitli evrelere ayrılır.

a;Alt Paleolitik Çağ; Yontma aletlerinin tek veya iki yüzü işlenmiştir. Çakıl taşı, ya da dere taşı ve el baltalarının kullanıldığı bu evrede yaşayan insan türü **homo erectus** denilen ilk insansı maymundur.

b;Orta Paleolitik Çağ; Bıçak ve keski türü aletlerin yanı sıra kemik ve boynuzdan aletler üretilmiştir. **Homo sapiens** yani insanın türediği en son maymun tipi bu evrede yaşar. Bilinen insan fiziğine geçiş evresidir. Bu döneme ait kilden ya da taştan yapılmış kadın figürlerine bilim adamları “Venüs” adını koydular.

c;Gelişmiş Paleolitik Çağ; Bu evrede aletler biraz daha gelişmiş ve güzelleşmiştir. Kadın heykellerinde göğüs ve kalça gibi doğurganlığı simgeleyen kadın organları abartılı bir biçimde işlenmiştir.

2-Mezolitik Çağ: Net olmamakla birlikte MÖ. 15000-7000 arası süreç olarak bilinir. Paleolitik çağdan sonraki ara dönemdir. İnsan maymunluktan çıkmış, normal insan tipini almıştır. Bu çağın başlamasına yol açan **Pleyistosen** buzulları yavaş yavaş çekildiği için, yeryüzünün çeşitli yerlerindeki insan toplulukları bu aşamaya değişik zamanlarda ulaşmışlardır. Yaşam avcılık ve toplayıcılıkla sürdürülmüştür. İlk kez bu çağda yapılan ve mikrolit (küçük taş) adı verilen aletler önceki çağlarda yapılan aletlerden oldukça farklıdır. Sürekli açık havada yerleşme yerleri kurulamamışsa da iklimin ısınmaya başlaması nedeniyle konut olarak derin

mağaralar yerine kaya oyukları ve sığınakları yeğlenmiştir. Ön Asya’da iklim erken ısındığından bu çağ önce başlamış ve erken bitmiştir.

3-Neolitik Çağ; Yeni taş çağı, cilalı taş çağı, maden taş çağı olarak da isimlendirilir. MÖ. Yaklaşık 10000-4000 ya da MÖ. 7000-4000 yılları arası cilalı taş çağı olarak kabul edilir. Günümüz iklim koşulları neolitik çağın başında oluştu. Bunun üzerine insanlar yaşamakta oldukları mağaraları ve kaya sığınaklarını bırakarak, açık yerlerde taş, ağaç ve kerpiç gibi malzemelerle evler yapmaya ve yerleşik yaşama geçmeye başladılar. Köy topluluklarına kadar varan yerleşim yerleri kurdular. İnsanlar ilk kez neolitik çağda yiyeceklerini üretmeye başladılar. Yani tarım yapmaya başladılar. Yabani sığır, keçi, koyun, domuz gibi hayvanları evcilleştirip üreterek hayvancılığı geliştirdiler. Köpeğin bu çağda evcilleştirildiği söyleniyor. Fakat neolitik öncesi süreçte avcılık çok ön planda olduğu için o süreçte de köpeği evcilleştirme arayışı gelişmiş ve evcilleştirilmiş olabilir. Vahşi hayvanların avlanmasında, yine vahşi hayvanlara karşı topluluğu korumak için kadın tarafından evcilleştirilmiş de olabilir. Net olmamakla birlikte bu yönlü bir olasılık da söz konusu olabilir. Yine neolitik çağda avcılığa da devam edildi. Kullandıkları baltaları, parlak bir yüzey sağlamak için cilalıyorlardı. Silah ve aletlerini çakmak taşından başka, daha sert olan **opsidiyenden** yapıyorlardı. Ekonomideki yeni gelişmeler doğal olarak yeni araçlar üretmeye yöneltti. Yiyeceklerini kaplarda pişirmeye başladılar. Bu kapları başta taştan yapıyorlardı, sonradan topraktan kap yapıp güneşte kurutmayı, ardından da daha dayanaklı olması için zamanla pişirmeyi keşfettiler. Elde yada toprağa açtıkları çukurlarda biçimlendirdikleri kaplardaki el izlerini yok etmek için ve onlara daha güzel görünüm kazandırmak için zamanla pişirmeden önce astarlamaya başladılar. Besledikleri hayvanların derilerini kullanıyor, yünlerini de eğirip kumaş dokuyorlardı. Teşi ilk defa bu çağda yapıldı. Yünlerin eğrilmesi, teşi yolu ile yapıldı (Halen Kürdistan’da özellikle köylerde kadınlar tarafından teşi kullanılmaktadır). Sazdan sepet ve hasır örüyorlardı. Renkli taşlardan, bakır ve kurşundan, hayvan dişlerinden, deniz kabuklarından kolyeler üretiyorlardı. Günümüzdeki süsleme ve takı sanatının temeli yine bu çağda atılmış oluyor. İnsanların doğa güçlerinden etkilenerek dinsel inançlara yönelmelerinin de neolitik çağda gerçekleştiği sanılmaktadır. Ölülerini bilinçli olarak gömmeye başladılar. Ölen canlıların pis ve rahatsız edici bir koku salması insanları, onları kamufle etme arayışına götürmüştür. Ateşin tamamen evcilleştirilmesi yine bu döneme denktir. Büyük olasılıkla ateş, yontma taş süreçlerinde bulunmuştur. Taşların uzun süre birbirine sürtünmesi sonucu ateş keşfedilmiş olabilir. Şimdi de aynı işlemi yaptığımızda kıvılcımların çıktığını görürüz. Sürtmenin uzun süre devam etmesi durumunda bu iki madde ateş alır. Bu konuda daha değişik teoriler de var. Örneğin, şimşegin yere çakması sonucu yanıcı maddelerin alev aldığı vs. fakat en mantıklısı iki taşın sürtünmesi sonucu alevin çıkmasıdır. Neolitik süreçte ateşin denetim altına alınması, ondan çok yönlü yararlanmak açısından oldukça önemlidir. Tunç, bakır,

altın gibi madenler bu dönemde kullanılmaya başlandı. O yüzden bu süreç maden çağı olarak da bilinir.

Bütün bu gelişmelerin bizzat kadının eli ile ve onun öncülüğü temelinde gelişmesinin nedenleri var ve bu nedenler önemlidir. Kadının, doğuran bir cins olarak çocuklarını koruma gibi bir görevi ve sorumluluğu vardır. Kadındaki doğurganlık özelliği, güdünün duyguya dönüşümünü erken sağlamıştır. Bu da yavrusuna karşı sevgiyi, onu her türlü saldırılardan, yine aşırı sıcak ve soğuklardan korumayı beraberinde getirirken, sorumluluk hissi güçlü bir gelişim göstermiştir. Mağaradan çıkışla birlikte korunak yerleri yapma arayışı bu anlamda kadında gelişmiştir. Çünkü o süreçlerde erkeğin de bir tehlike olma durumu vardır. Erkeğin kendisi çocuk doğurmadığı ve onun oluşumunda kendi rolünü bilmediği için çocuğa ve kadına karşı da acıktığında saldırabilmekte ve çocuğunu yiyebilmektedir. Erkek oldukça güdüsel ve saldırgandır. Günümüzde bile hayvanlar alemini incelediğimizde bu çok bariz görülecektir. Dişi yavrusuna karşı daha sevecen, korumacı ve fedakar, erkek hayvan ise umursamaz, sorumsuz ve bencildir. Bu durumu beyni gelişen, düşünebilen fakat oldukça güdüsel ve duygusuz olan erkek insan açısından ele aldığımızda, kadın daha ürkütücü bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

Şu bir gerçek; doğurganlık kadında duyguyu çok geliştirmiş, erkekte ise tersi durum yaşanmıştır. Bundan kaynaklı olarak da evrimleşmede öncülük yapan yine kadındır. Kadının doğurganlık özelliğinden kaynaklı, yine sürekli çocuğuyla ilgilenmesinden, otçul olup toprakla, bitkilerle yoğun uğraşmasından dolayı biyolojik ve fizyolojik değişimler kadında erken gelişmiş ve insan biçimini almıştır. Kadının harcadığı yoğun emek düşünceyi geliştirmiş, duygu ile birleşen düşünce kadını yaratıcı ve incelikli kılmıştır. Erkeğin insanlaşmasında da belirleyici bir rol oynamış, çocuğunu terbiye etmeden kaynaklı evcilleştirme yeteneği erkeğin de insanlaşmasını getirmiştir.

Ev yapımını, hayvanları taklit ederek geliştirmiş olabilir. Kadın sürekli doğa ile iç içe olduğu için, yuva yapıp yavrularını korumaya alan hayvanları görmüş, buna bağlı olarak ilk süreçlerde çarpık-çurpuk evler yapmış, daha sonradan düşünce ve yaratıcılığın daha fazla gelişmesiyle onlara estetik kazandırmış olabilir. İlk tarla ekimini de hayvanları taklit ederek geliştirmiş olabilir. Örneğin, o süreçte domuz da evcilleştirilmiştir ve domuzun şöyle bir özelliği vardır. Burnu ile toprağı kazıp bitki köklerini çıkarıp yemektedir. Bunun dışında da güçlü gözlemler, denemeler sonucu tohumun yüzeyden ziyade derinde daha iyi kök salıp büyüdüğünü görmüş ve onu uygulayıp geliştirerek tarıma dönüştürmüştür.

Erkek, kadının doğurganlık ve yine yaşamın her sahasındaki yaratıcı yönünü görüp, ona karşı içten içe derin bir korku duymuş ve bu onda aşağılık kompleksini geliştirmiş olabilir. Çünkü o süreçte insanlar çıplaktır ve birbirlerini görebilmektedirler. Örneğin erkek, kadının hamilelik halini, yine çocuğu doğuşunu, yine göğüslerinden süt akışını görebilmektedir. Bütün bunlar o süreç itibari ile ele alındığında oldukça olağanüstü, erkek açısından korku verici ve kendisinde aynı özelliklerin olmamasından kaynaklı komplekse götürücü temel

nedenlerdir. Erkeğin, kadını çok fazla yüceltmesinde ve aşağılamasında, kadına karşı her zaman duyduğu bu gizli korku vardır.

Anaerkil toplumun siyasal, ekonomik, toplumsal ve dini temeli tarımsal üretime dayanır. Tarımın önemi tüm yaşayan nesnelerin doğumdan olgunluğa, oradan ölüme ve oradan da tekrar doğuşa giden gelişimlerini vurgulayarak, dairesel bir yaşam görüşünü beslemiştir. Mevsimden mevsime iklimin görece sabit kaldığı ülkelerde bile insanlar kendi hayatlarının gelişimi ile hayvanlar ve bitkilerin gelişimi arasında bir bağlantı kurabilmişlerdir. Kendi yaşamlarını bir anlamda onların yaşamlarına bağlamışlardır. İkisi de birbirini besleyen temel olgular olagelmışlerdir.

Neolitik Çağda İlk Toplumsal Düzene Geçiş

Zamanla köy yerleşimlerinin büyümesiyle köy komiteleri oluşturulmuştur. Öncesinden doğalında sadece kadın hakimken, nüfusun çoğalıp topluluğun artması ile birlikte erkekler de komitede yerini almış, kadın ile eşit şekilde iktidara ortak olmuştur. Zaten neolitik süreçte erkek hiçbir şekilde dışlanmamıştır ve yaşamın dışına itilmemiştir. Paylaşımaya dayalı bir ilişki esas alınmıştır. Süreçle kraliçe ve kral şeklinde bir yönetim oluşumuna gidilmiştir. Kraliçe, ulu tanrıçanın somut temsil halidir. Büyük bir ekonomik, toplumsal ve dini güce sahiptir. Bu süreçte, yönetim yeri olarak kadın tarafından tapınaklar yapılmış ve kullanılmıştır. Daha sonraki çağlarda bu tapınaklar rahiplerin yönetim yeri olmuştur. Anaerkil toplumda bütün kadınlar değerlidir ve bir çokları önemli konumlara ulaşmışlardır. Küçük kız çocuğu dahi kutsanmakta ve değer görmektedir.

Süreçle erkeklerin dölleme ve doğumdaki rollerinin anlaşılması ve değerlendirilmesi sonucu olarak kraliçe bir eş alır ve bir yıl için onu kutsal kral ilan eder. Başlangıçta bu onun kardeşi ya da oğludur. Daha sonra, oğlunu temsil eden bir genç olmuştur. Pek çok genç, kutsal kral olmanın onurunu elde edebilmek için birbiri ile yarışmıştır. Fiziksel güç ve gayet usta şekilde yay kullanmayı gerektiren pek çok yarışmayı kazanmak zorundadırlar. Her bahar yeni tohumlar ekildiğinde, çok büyük bir dini törenin parçası olarak bir önceki yılın kutsal kralı kurban edilecektir. Ana tanrıçanın rahibeleri onun bereket güçlerine -ki bu gücü her şeyin yaratıcısı olan ana tanrıça vermiştir- sahip olabilmek için onu kurban edip kanını tarlalara ve hayvan sürülerine serpeceklerdir. Sonra dini bir törenle kraliçe gelecek yıl için yeni bir kutsal kral alacaktır. Kutsal kral giderek daha çok güç kazanır. Kendi yerine ölüme gidecek bir kutsal kral bularak hükümdarlık süresini bir yıla yayar. Her yılın sonunda gerçek kral bir veya üç gün için bir mağara veya farklı gizli bir yerde saklanır, halkın gözünden uzak bir yerde inzivaya çekilir ve bu arada geçici kral onun yerini alır. Ana tanrıçanın rahibeleri kutsal bir törenle geçici kralı kurban ederek, topluma bereket getirmek için onun kanını kullanırlar. Sonra gerçek kral gelecek yıl için görevinin başına döner. Gılgamış, İştar'ın evlenme teklifini reddederken, onun kendisinden öncekileri nasıl öldürdüğünü anlatır. Bunun üzerine İştar, Gılgamış'ın yerine Ekidu'nun ölümüne sebep olarak, intikam alır.

Büyük olasılıkla bu tarz törenler neolitik dönemin sonları oluyor. Erkeklerde güç arayışının gelişmesi ile birlikte anaerkil sistemi güvenceye almak için bir tedbir tarzında bu şekilde şiddete başvurmuş ve tarz-taktik geliştirme arayışına girmiş olabilir kadın. Ayrıca tanrıçanın krala verdiği kader olarak ifade edilir ve kendisi ile yatmanın bir bedeli de olur. Dini bir törene büründürmesi toplum üzerinde yaratacağı olumlu etkiden kaynaklı ve bu, ana tanrıçanın gizemini daha fazla arttırmaktadır. Fakat erkeğin kurnazlığıyla bunun farkına varması sonucu bu yaklaşım tersine dönmektedir.

Yamyamlığın önüne de bu süreçte geçilmiştir. Erkeğin avcılık kültürünün etkisiyle saldırganlık karakteri aç kaldığında yavrusunu yemeye yöneltmiştir –ki o süreçte kendi yavrusu olduğunu bile bilmemektedir. Ki bilse dahi beslenmesi, büyütülmesi ile ilgilenmediği için, bir anlamda yavruya emek vermediği için ona karşı henüz bir şey hissetmemektedir. Erkek cinsinin bu gerçeği potansiyel tehlike olarak görülmüş, çeşitli tedbirlere gidilmiştir.

Neolitik dönem insanlık tarihi açısından bir devrim niteliğindedir. Siyasal yaşamda her iki cinsin eşit, özgür bir temelde yönetime katılarak köy komiteleri şeklinde örgütlenmeleri bu devrimin sosyal ve siyasal ayağını gösteriyor. Kadının önceden keşfettiği üretim biçimlerini erkek cinsine öğreterek onu tamamen ekonomik ve sosyal yaşama çekme durumu yaşanıyor. Bunun sonucunda ilk defa insanoğlu doğa karşısında bir güç olduğuna inanmış ve bunu göstermiştir. Dönemin hukuku, tanrıça hukukudur. Tüm toplumda kabul edilen bu tanrıça kültürü büyük uygarlıkların gelişimine yol açmıştır.

Neolitik dönemde uygarlığın temeli atılmış, insanlık tarihinde devrim niteliğinde gelişmeler yaşanmıştır. Neolitik çağın yaşandığı aynı zamanda mitolojiyi doğuran bölge olan Verimli Hilal ya da Altın Hilal Nil'den Suriye sahiline, Mezopotamya'yı da içerisine alarak İran körfezine kadar uzanır. Coğrafi olarak oldukça verimli ve Fırat, Dicle, Nil nehirleriyle birlikte, irili-ufaklı önemli su kaynaklarına sahip bir bölgedir. Anaerkil süreç olarak da bilinen tarih öncesi uygarlığının gelişim dili evrim iken bunun son dönemi olan neolitik uygarlığın gelişim dili ise devrimdir. Doğa karşısında insanın bilinçli bir duruşa sahip olduğu, doğa üzerinde denetimini güçlendirdiği bir süreçtir. Toplayıcılık ekonomisinden çıkıp üretim ekonomisine geçiş ile bir dönüm noktası olmuştur. Ve bu devrim bir kadın devrimidir.

Farklı topluluklarda, farklı zamanlarda gerçekleşmesine rağmen yaklaşık olarak MÖ. 6000-4000 yılları arası genel neolitik çağ olarak kabul edilir. Ancak bu çağda yakalanan uygarlık düzeyi, oluşturulan sistemin etkisi bazı topluluklarda çok çabuk bitse de bazılarında uzun sürer. Mısır uygarlığı bu etkinin en fazla sürdüğü uygarlıktır. Verimli topraklar olan Mezopotamya ve Mısır uygarlığının başladığı yerlerdir. Batı ve Doğu uygarlıkları bu çağda ulaşılan teknik, sosyal ve ekonomik başarılarla dayanmaktadır. Teknik ve ekonomik buluşların yanı sıra sosyal yaşamda yamyamlığın yok edildiği, siyasal yaşamda eşit, özgür ve yaratıcı bir yönetime ulaşılması ile bir yaşam modeli olma durumundadır. Neolitik çağ üç evrede incelenebilir;

1-Proto-Neolitik Çağ;

Yaklaşık MÖ. 10000 ya da MÖ. 7500 ile 5500 arası dönemdir. Toplumda yaşanan kökten dönüşümün ilk aşaması, Filistin’de Karmel dağı denilen yerdeki mağaralarda 1920’lerin ortalarında yapılan bir dizi keşiflerle ortaya çıkarılmıştır. Bulunan eserlere benzer eserler o zamandan beri Mısır’da, Beyrut’ta, Irak Kürt dağlarında kuzeye doğru tüm Mezopotamya’yı kapsayan bölgede de keşfedilmiştir. Tarihi halen kesin değildir. Belirsiz biçimde tanımlanan bu döneme proto-neolitik diyebiliriz. Gelişim aşaması da geçici toplayıcılıktır. Bulunan malzemeden son dönem paleo-mikrolitik türde zengin çakmak taşı ve kemik kırıntılarıyla, henüz köyler kurmamış ama yine de bazı tahıl türleri tüketen avcı kabileler grubu ile karşı karşıya olduğumuz anlaşılmaktadır. Buluntular arasında çok fazla sayıda taştan yapılma orak ağızları vardır ve bunlarla hasat yapıldığı görülmektedir. Yaşam biçimleri toplayıcılıkla tarımcılık arasındaki geçiş dönemdir. Aynı biçimde insanın zihninde yaşam mucizesine modellik eden büyüme ve çürüme, çiçeklenme ve tohum, ölüm ve yaşamın tek, yüce biçimde devamlılık taşıdığı, bozulmaz bir dönüşüm olarak benimsendiği bölge de burasıdır. Bugün bu büyük alanda köy yaşamının, Hindistan cevizi, muz, tarla vb üretimine dayanan çok gelişmiş bir biçimini ve dikdörtgen duvarlı kulübeleri, yarılmış kütükten yapılmış davulları ve bunlarla haberleşmeyi, çok farklı müzik aletlerini, dövmeçilik, yay ve tüylü okun çeşitli gömme biçimlerini, Güney ve Doğu Afrika için tanımlandığı gibi kafatası kültürüyle, kuş, yılan, timsah tanımını, ruhların sindiği yer ve kulübelerle özel ateş yakma biçimlerini, palmye lifi ve ağaç kabuklarından giyecek yapımı ile bir çok karakteristik kültürel öğenin bütünleştiğini görüyoruz.

2-Temel Neolitik Çağ:

MÖ. 5500-4500 yılları arasını kapsadığı söylenir. Çok önemli olan Yakındoğu gelişiminin ikinci aşaması şematik olarak MÖ. 5500-4500 yılları arasında yerleştirilebilir ve bu döneme temel neolitik diyebiliriz. Dışarıda iklim koşullarının gittikçe iyileşmesi ve giderek nüfusun artması, çocuklarını doğa afetlerine, vahşi hayvanlara ve erkeğin saldırganlığına karşı korumak için verimli yerlerde barınaklar yapıp yerleşme ihtiyacı kadınlarda gelişmiştir. İlk yerleşimler hayvan yuvalarını taklit ederekten gelişmiş, süreçle estetik yön de ön plana çıkmıştır. Etkin tahıl ekonomisi temelinde yükselen köy yaşamı artık çekirdek bölgede iyice kurumlaşmış ve biçim kazanmıştır. Temel tahıllar buğday ve arpa, hayvanlar domuz, keçi, koyun ve inektir. Çanakçılık ve dokumacılıkla birlikte marangozluk ve ev yapımı da sanatlar arasına eklenmiştir.

Kadının çocuğunu besleyip büyütmesi, onu terbiye etmesi kadında dönüştürücü, disiplinli ve terbiye edici yanı geliştirmiş, bu yan hayvanları evcilleştirmesine de yansımıştır. Hem hayvanlardan temel geçim kaynağı olarak her yönlü yararlanmak, hem de vahşi, zarar verici yarıların önüne geçmek için onları evcilleştirme arayışına kadını götürmüştür. Erkekten önce insan fiziğini alan kadının, erkeği de insanlaştırmada bu yan önemli bir rol oynamıştır.

Kadının rolü toplumsal ve simgesel olarak önem taşımaktadır. Kadının ekonomik katkısı ön plandadır. Ekim ve biçim işine katılıyor, bunda belirleyici rol oynuyor ve yaşamın annesi ve besleyicisi olarak dünyanın verimliliğine yardımcı olduğu, hatta onun her şeyi yaratanı olduğu düşünülüyordu. Bundan dolayı kadın her zaman doğayla, suyla, güneş ve ayla özdeş tutulmuştur. Tüm bitkiler, tahıllar topraktan çıkmakta, tüm canlılar da dışiden çıkmakta o zaman dişi yani kadın toprak ana ya da doğa anadır. Su duru, saf ve temizdir. İçinde bir çok canlı barındırmaktadır. Kadının rahmi de öyledir. O halde kadın aynı zamanda su anadır. Suyla özdeştir, toprakla özdeş olduğu gibi. Yılan gibi kıvrak, ince, sürekli doğurduğu için ölümsüzdür. Döl yolu da yılan gibi spiraldir. Yılan da gömlek değiştirerek sürekli genç kalan, toprağın altında yaşayan, suyu, sütü seven, ona eğilimli bir hayvan olarak kadınla özdeş tutulmuştur. Büyük ihtimalle kadın, yılanı zararsız hale getirmek için zehrini akıtıp yılanı da evcilleştirmiş, kendisine daha fazla gizem kazandırmak için yılanı sürekli yanında bulundurmıştır. Dikkat edersek, tanrıça heykellerinde tanrıçanın koruyucusu genelde yilandır. Tanrıça, yılanla özdeş tutulur. Yine inekle özdeş tutulur. Günümüzde halen Hindistan'da ineğe tapma yaşıyorsa, bu, kaynağını neolitik süreçten alıyor. İnek, diğer evcilleştirilen hayvanlara oranla daha fazla süt vermekte, kadın gibi yaklaşık dokuz ay ya da biraz daha fazla hamile kalmakta, yavrusuna karşı çok sevecen ve fedakar olmaktadır. Büyük cüssesi ile kadının hamile haline benzemektedir. Yine kocaman ve masum, okşayıcı gözleri kadını andırmaktadır. Hatta kadın ineğe özenerek gözlerini büyük göstermek için o süreçte bitkilerden yaptığı maddeyi sürme olarak kullanmaktadır. Kadın, temel ihtiyaç kaynaklarından olan ineğin öldürülmesinin önüne geçmek için, ineği kendisine özdeş kılarak totemleştirmiştir. Daha bir çok şeyi totemleştirmesi de o dönemin ihtiyaçlarının gerekliliklerinin bir sonucudur. O süreçte fiziki gücünden dolayı boğa da, erkekle bir tutulmuştur. Sayısız neolitik heykel arasında onu hamile dikilirken, çocuk doğurur gibi otururken, bir bebeği göğsüne yaslamış, göğüslerini kavramışken veya bir eli ile göğsünü kavramış, öteki eli ile cinsel organına işaret ederken görülür. Onu gene inek başlı, kucağında boğa başlı çocuğuyla bir aslanın üstünde çıplak otururken veya şaha kalkmış hayvanlarla, aslan veya keçilerle sarılmış görebiliyoruz. Kolları bizi sarmak ister gibi öne uzanmış olabilir veya çiçekler, yılanlar tutuyordur. Şehir duvarı ile taçlanmış olabilir veya güçlü bir boğanın sırtında, boynuzları arasında oturuyordur.

3-Gelişmiş Neolitik Çağ;

MÖ. 4500-3500 yılları arasını kapsadığı söylenmektedir. Çıplak kadın heykelleri obeğin ilk ortaya çıktığı bu döneme, gelişmiş neolitik diyebiliriz. Çömlekler birden olağanüstü güzelleşir, süslemeler canlanır, dünya tarihinde ilk kez görülen süsleme ve estetik formların düzenlenişi anlayışı ortaya çıkar. Daha eski Güney Fransa ve Kuzey İspanya büyük mağaralar döneminin paleolitik sanatında estetik alanda geometrik düzenleme anlayışına ilişkin bir işaret yoktur. Gerçekten mağara duvarlarının boyanmış veya kazınmış yüzeylerinde estetik bir kaygı görülmez, hayvanlar büyük karmaşıklık içinde birbiri üzerinde otlarlar. Oysa aniden şimdi

tartıştığımız kurumlaşmış, gelişen köylerin dünyada kurulmaya başladığı dönemle çakışan dönemde Halef ve Samara biçimleri adı verilen, çömlekçilikte geometrik ve soyut motiflerin mükemmel bir bilinçle düzenlenişi bol bol ortaya dökülür.

Bu görkemli bezemelerin adını aldığı Samara, Irak'tadır. Dicle üstünde, Bağdat'a yetmiş mil mesafededir. Çanakların yayıldığı alan kuzeyde Ninova, güneyde İran Körfezi'nin başı, Doğuda İran'ı aşarak Afganistan'a kadar uzanan bölgedir. Halep çanakları ise bu alanın kuzeyindeki ana merkezi Fırat ve kollarının eteklerinden döküldüğü Anadolu'daki Toros veya Boğa dağlarının hemen güneyinde Kuzey Suriye'de bulunur.

Neolitik çağda insanların üretime katılımı bilinçli bir temelde olmuştur. Neolitik çağın evrelerinde kendi gereksinimlerini karşılamak isteyen insanlar bitki kökleri ile bu ihtiyaçlarını gidermeye çalışıyorlardı. Fakat canlı türlerinin artışı, vahşi hayvanların saldırganlıkları insanlar için tehlike arz ediyordu. Dolayısıyla böyle bir durumla karşılaşan insanların bitkilerin bol olduğu su kenarlarında ihtiyaçlarını karşılamaları olmazsa olmaz kabilinde bir zorunluluktur. Bu durumda insanlar varolan tehlikeye karşı koyamadıkları için doğa karşısında birlikte hareket etmeleri gelişti. Bunun öncülüğünü yapan yavrusuna ve topluluğa karşı duyduğu sorumlulukla kadın cinsi oluyor. Kadında doğurganlık özelliğinden kaynaklı bu yanlar çok güçlü geliyor ve güdüler çok erkenden duyguya dönüşüyor.

Mezopotamya'da Uygarlığın Gelişimi

Arkeolojik kazılardaki bulgular; Mezopotamya'da Fırat, Dicle nehirleri ve Zagros eteklerinde ilk insanların yaşadığını ortaya çıkarmıştır. Özellikle Mezopotamya verimli topraklara sahip olmakla birlikte, suların ana kaynağı oluşu, canlıların gereksinimlerini karşılamasını sağlamıştır. Dört mevsimi bir arada yaşayan Mezopotamya, canlılar için uygun bir alan olmuştur. Dolayısıyla suyun bolluğu, toprağın verimliliği ile insanlık için ilk yerleşim alanı olarak insanlık tarihinde yerini almıştır.

Mezopotamya'da çanak-çömleğin yapımı diğer halklardan da eskidir. Mezopotamya'nın verimli topraklara sahip olması tarımın ilk geliştiği yer olan Fırat ve Dicle suları büyük bir rol oynamaktadır. Suyu daha sonradan kanallar aracılığı ile uzak topraklara götürerek sulu tarım alanlarının gelişmesini sağlamışlardır.

Hiyeroglif yazısının temelini kadın atmıştır;

Yazı sanatının ilk gelişiminin hiyeroglif yani resim yazısı olarak doğduğu, zamanla bunun bir iletişim kodu olarak geliştiği noktasında bilim adamlarının görüşleri ortaktır. Bu dönemde kadınların bitki kökleri ile çeşitli boyalar yaparak bunu mağara ve taşlara resim olarak nakşetmeleri çizdikleri resimlere bunu taşırmaları sonucu yazı ortaya çıkmıştır. Kadının doğa ile bir arada olması onun ufkunun zenginleşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla kadının doğurganlığı onda duygu yoğunluğuna kaynaklık etmiştir. Kadında duygu ve düşüncenin paralel gelişmesi, onun incelikli ve yaratıcı olmasında belirleyici rol oynamıştır. Erkek ise, avcılık kültürünün etkisiyle duygu yönü çok geri kalmış, tek yönlü bir gelişimi ön plana çıkmıştır. İş bölümünün gerektirdiği taktiksel yaklaşmanın gerekliliği,

onda kurnazlığı, bencilliği, rekabeti çok geliştirmiştir. Çıkarılan arkeolojik kazılarda kadının çizimlerdeki duygu ve düşünce bütünselliği göze çarpmaktadır.

Kadın, doğa ve emek bütünselliği

Kadın doğadaki güzellikleri keşfederek kendisi ile doğa arasındaki benzerlikleri görmüştür. Kadın, yaşamın yaratıcısı ve bolluğun simgesi ise doğa da kendini yaratmanın ve bolluğun kaynağıdır. Kadın ve doğayı birbirine yakınlaştıran, ikisinin de birbiri ile yakın benzerlikleri oluşturmaktadır. Kadının doğa ile bütünleşmesi ve toprağa yakın oluşu, kadının yeteneklerinin gelişmesinde ön açıcı olmuştur. Bu, kadında emek olgusuna bilinçli bir yaklaşımı doğurmuştur. Kadının emek olgusuna bilinçli yaklaşımı, kadının üretim aracı olan toprakla yakın bağlantılıdır. Kadında gelişen bilinç düzeyi yaratıcılığıyla, toprakta elde ettiği ürünler, kadında yurtseverlik olgusunun büyümesine yol açmıştır.

Kadında gelişen biyolojik evrimin toplumsallaşmadaki etkisi;

Yaklaşık bir milyon gibi bir zaman dilimini kapsayan, anaerik süreç, kadın eksenli bir yaşamın ifadesidir. Bunun son dönemi olan Neolitik dönem artık bilincin geliştiği dönemdir. Hayvanlıktan insanlığa geçişte tek ayırıcı bir noktada topluluk halinde yaşamıştır.

Hayvanlıktan insanlığa geçiş evresinde hangi cinsin erken evrim geçirerek insanlaştığı noktaları uzun süre tartışma konusu olmuştur. Ortak olan görüşler dişi cinsinde var olan biyolojik üstünlüklerin, onun evrimleştirmede ilk adım atmasını sağladığı yönündedir. Dişi cinsindeki biyolojik üstünlükler şunlar oluyor.

- 1- Doğurganlık özelliği ve bunun getirdiği besleme, koruma ve büyütme iç güdüler.
- 2- Sorumluluk hissi, önce yavruya karşı gelişiyor, sonra bu his gelişerek topluluğa yönelir,
- 3- Toplumsal iç güdü, sorumluluk hissi ve doğa karşısında zayıf olma onu toplu yaşama iter,
- 4- Paylaşım ve üretici yön, yavruyu beslemek için yiyecek bulma yani üretmek zorundadır. İlk paylaşımı yavrusuyla yaşar ve paylaşımı zamanla bilinçli kılar,
- 5- Diğer dişilerle kurduğu yakınlık bağı toplumsallığa iter
- 6- Dişi biyolojisinde olan, östrojen hormonu, bu hormon onda duygulu bir eğilime yol açar. Sosyal yaşam için güdü düzeyinde olan duygu kaynağı paylaşımcı, fedakar, emek-sorumluluk hissi, kolektif yaşamaya eğilim onun evrime öncülük etmesine olanak sağlar. Kendisindeki güdülerini doyurma ihtiyacı onu emek harcamaya iter, zamanla bilince dönüştürür. Emeğe dayalı gelişen, duygu-düşünce gelişimi beraberinde ilk süreçler itibarıyla, heceli olmakla birlikte dili geliştirir. Hayvanları taklit ederek, çıkardığı sesler, süreçle dilin temelini oluşturur. Jest dilinden böylelikle heceli dile geçiş olur. Hayvanların çıkardığı M-N sesleri kadının kullandığı ilk sesler ve harfler oluyor. Erkek cinsinde mevcut toplum dışı özellikler olan, bireysel, rekabetçi özellikler ise insanlığın yeşermesine hep engel teşkil etmiştir. Nitekim insanlığın evrimi bu özellikler düzeyinde gelişmiştir. Önce

kendisini sonra erkeği ve daha sonra hayvanı evcilleştiren kadın, evrim ve ilk büyük Neolitik devrimde öncülük rolündedir.

Hekimliği geliştiren de kadındı

Sürekli doğadaki bitkilerle uğraşmak, bazı bitki köklerini çıkarmak bunları kaynatmak, kurutmak ya da birkaçını birbirine karıştırma sonucunda, birbirinin ayrı ayrı gizlerinin çözülmesini sağlamış ve zamanla bu bitki özlerinden oluşan karışımların hastalıkların tedavisinde kullanılması, insanlık tarihinin ilk evresi olan bu çağda kadının ilk doktor olma konumunu belirlemiştir. (Daha sonraki süreçte ataerkil bakış açısının süpürgelere binip büyü yapan korkunç kadınlar olarak tanımlandığı cadı kadınlar, aslında ilk doktorlar ve eczacılardır.)

Mimarlığın temelini kadın atmıştır

Barınakların doğal sığınaklardan öte, rahat hale getirilmesi, daha sağlam ve daha korunaklı olması için belli bir el yapımıyla bunu daha da geliştirip, güzelleştirmesi sonucu aslında bir anlamda mimarlığın gelişmesini de beraberinde getirmiştir.

Kadın ve erkekteki biyolojik farklılığın iş bölümüne yansması ve karakter şekillenmesi

Erkekte beslenmek, korunmak zorunda olduğu başka bir ikinci şahıstan bahsetmek fazla mümkün değildir. Geriye yemek ve cinsel güdülerini doyurmak kalıyor ki burada başka bir noktaya dikkat çekmekte yarar var. Genelde saldırganlık hormonu anlamına gelen, testasteran erkeğin kanında vardır. Kadında da vardır ama çok daha düşük düzeydedir. Kadının iş bölümündeki özgünlüğünden dolayı şiddet hormonu kadında erkekte geliştiği gibi bir gelişim seyri izlememiştir. Kadın doğanın besleyen, büyüten ve yaşamı sağlayan boyutuyla bütünleşmişken, erkek onun sert, vahşi, öldüren şiddet boyutuyla bütünleşmiştir. Böylece diyebiliriz ki, erkeğin saplantısı sürekli çevresini tahrip etmek olmuşken, kadın hep yaratmakla, yaşamı korumakla uğraşmıştır. Yani bu doğal iş bölümünü belirleyen ne kadının fiziki güçsüzlüğü, ne çocuk bakımının üretime katılmasına engel olması ne de sıkça abartılan hamilelik sürecinin kadını zayıf düşürmesidir. Bunların çok kısmi etkileri olsa da belirleyici olanın kadın ve erkek cinsinin yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamadaki farklılıklarıdır. Kadın cinsinin meyve-sebze ve beslenmeye yatkın olması, erkek cinsinin ise daha saldırgan bir biyolojik yapıya sahip olması nedeni ile etçil beslenmeye yatkındır. Bu nedenle biri avcılık, diğeri toplayıcılıkla uğraşmıştır. Yine annenin yanında kalan yavrusunun güvenliği için baba uzak olmalıydı. Çünkü henüz insan olmanın bilincine varmayan baba acıkıp besin bulamayınca yavrusunu yiyebiliyordu. Yani yamyamlık özelliği vardı. Kadında ise yavrusunu koruma içgüdüğü, sorumluluk hissi erkeğin bu yamyamlığına karşı tepki oluşturur. Belirleyici olan kadının otçul, erkeğin etçil beslenmeye yatkın olmasıdır. Bu, kadının hiçbir şekilde ağzına et almadığı anlamına da gelmemektedir kanımca. Örneğin; paleolitik süreçte mağara çevresinde otun dışında ufak tefek hayvanları da toplayıp besin olarak kullanmaktadır. Fakat biyolojik farklılığın getirdiği doğal iş bölümünden kaynaklı etçil eğilim güçlü gelişmemiştir. Hatta erkeğin yavrusunu

yemeye kadar varan ürkütücü beslenme gerçeğinden kaynaklı kendisi de dahil yavrusunu ve çeşitli canlıları totemleştirmiştir.

Kadının topraktan ekip biçme yoluyla elde ettiği geçim olanakları vb. her alandaki yaratıcılığı ona doğal saygınlık veriyor ve onu hakim kılıyordu.

Bu doğal işbölümü sonucunda yeni üretim ilişkileri çerçevesinde şekillenen kadın ve erkek karakterleri kişilik şekillenmesinde önemli rol oynar. Erkek hem doğası gereği şiddete eğilimli hem de doğanın vahşi yönüyle ilişki geliştirmesi birbirini bütünleyen iki dünyanın onda bireysel, rekabetçi, saldırgan, güvensiz, politik taktikte zengin karakter oluşturur. Kadında ise doğası gereği duygulu olması, doğanın bereketli, barışçıl, sevecen yönü ile ilişki içinde olması bir bütünleşmeyi sağlar ve oluşan karakter paylaşımcı, sevgi yüklü, üreten, , fedakar bir karakterdir.

KADIN SİSTEMİNİN OLGUNLAŞMASI

Kadının erkekteki saldırganlığı öldürüp sosyalleşmeye çekmek için çıkardığı çeşitli ilke ve kurallarla doğada varolan erkek, doğa ve insan savaşımını kontrol altına almaya çalışır. Yine güdülere hakim olma savaşı verir ve bu yönde kural koyar. Sosyal yaşamda çocukla, erkekle ilişkide bir sistem yaratır. İşte bu sistem Analık Hukuku'nu belirler.

ANALIK HUKUKU

Hukuk belli bir güce ulaşmış, politik bir yapının kendi yaşam felsefesini topluma kabul ettirmesidir. Tabi analık hukukundan da şunu anlıyoruz ki, kadın belli bir güce ulaşmış, bir yaşam felsefesi şekillenmiş ve oturmuş ki bunu bir topluma kabul ettirme gücünü göstermiştir. Bu aynı zamanda yerleşen bir sistem gerçeğini de ifade eder. Çünkü hukukun olduğu yerde bir sistem vardır. Analık hukukunu doğuran da kadın eksenli bir sistem ve yaşam gerçeğidir. Belki yazı gelişmediğinden, bu yazılı bir hukuk şeklini almamış, daha çok sözlü hukuk şeklinde gelişmiş ve özümsevenek, çağdan çağa etkisi süregelmıştır. Bu açıdan bir anlamda sonraki çağlarda gelişen, yazılı hukukun temelini oluşturmuştur. Örnek alınarak, yazılı hukuk geliştirilmiştir.

Günümüzdeki gibi yazılı olmayan hukuk anaerkil süreçte sözlü nitelikteydi, bireyin toplumla, bireyin devletle, bireyin ilişkilene ölçüsünü belirleyen kaide ve kurallar bütünlüğüydü.

Analık Hukukunun Temel Yasaları

İnsanın insanla, insanın doğayla ilişkileneğinde ortaya çıkan sorunlara çözüm amaçlı bu ilişkilere bir ölçü konulmuştu. Bu ölçüler insanı bilinçli bir toplum yaratmaya doğru yönlendirmiştir. Bu temelde kadın eksenli yaşam, bir sistem olarak vardır. Ve bu sistemin hukuk alanında kurumlaşması şu temel esaslar çerçevesindedir.

1- Totem: Genellikle dokunulması ve kullanılması yasaklanmış bir hayvan türü, bitki, ana soylu klanın bir akrabası olarak tanımlanır. Yaşamsal ihtiyaçları gören ve çözümlenmemiş korku duyulan şey totemdir. Buna dokunulduğunda afetlerin geleceği ve klana zarar verileceğine inanılır. O

yüzden totem kurumu bir tabu olarak sosyal yaşamda belirleyicidir. Örneğin doğada olgunlaşmamış bir şey, alınıp yenilemezdi. Yamyamlık bununla denetlenirdi. İneğin kutsallaştırılması da bunun bir sonucudur. O süreçte Mısır'da, Hindistan'da geniş, coğrafi alanlarda inek önemli bir geçim kaynağıydı. Günümüze kadar bu etki gelmiştir. Hindistan buna örnektir.

2- Yemek tabusu: Erkeğin etçil, kadının otçul yemeğe yatkın olması her ikisinin aynı sofrada yemek yememesinin belirleyici nedenidir. Bunun topluma yansması da kadın ve çocukların ayrı, erkeğin ise ayrı bir yerde veya sofrada yemek yemesi şeklinde olmaktadır. Anaerkilde kadının evcilleşmiş düzeyinin çok gerisinde bulunan erkeğin terbiye edilmesi için yol ve yöntemlerden biri olmaktadır yemek tabusu. Fakat günümüzde bu da tersine çevrilmiş durumda. Aslında sadece günümüzde değil ataerkil sistemle birlikte çarpıtılmaya uğratılmıştır. Kadını aşağılayan küçük düşüren ikinci cins muamelesi yapan bir tarzda değiştirilmiştir. Birinde yaratma-yüceltme amaçlıyken diğesinde düşürme amaçlı kullanılmıştır.

3- Kan tabusu: Bu tabuya göre kadının kanının dökülmesi yasaktır. Yaşamın temel ihtiyaçlarını karşılayan, yerleşik hayatta öncülük rolüne sahip olan, tarımcılığı, dokumacılığı, çanakçılığı, marangozluğu, doktorluğu, mimarlığı vb. birçok alanda gösterdiği yaratıcılığı ile ve doğurganlığıyla kadının sözü geçerliydi, hakimdi ve saygı görendi. İşte kadının kanının dökülmesine karşı konan yasağa, temel teşkil eden nedenler bunlardı. Adet zamanında erkek evden kaçardı, kadınla ilişkilenezdi. Bu tür özgün durumlarda girilen ilişkilerde kadın, mikrop kapıp hastalandığı ve acı çektiği için erkekle ilişkilene yasağı getirip tabulaştırmıştı. Bu süreçlerde kendisine kırmızı boyalar sürerek, erkeğin yaklaşmasına engel olmuş ve ondan uzak durmasını sağlamıştır. Bu tabu da, erkek egemenlikli sistemle birlikte oldukça saptırılmış ve çarpıtılmıştır. Kadını aşağılamanın gerekçesi haline getirilmiştir.

4- Cinsel ilişki tabusu: İlk çağda cinsellik öyle olağanüstü bir şey değildi. Yemek, hava, su vb. ihtiyaçlarmışçasına insanın doğal gereksinmelerine benzer bir ihtiyaçtı. Aynı şekilde çeşitli tabular da vardı. Bu klan içerisindeki erkekler, mensup oldukları klan kadınlarıyla ilişki geliştirmiyorlardı çünkü bu yasaktı. Öncesinde cinsel birleşme kutsal görülür ve bereketi artırdığına, ürünleri büyüttüğüne inanılır. Üreme, cinsellik, aşk, sevgi birbirinden ayrılmaz iç içe ele alınır. Kadın Tanrı Ana'nın kendisinde bütünleştiğine, bedenleştiğine erkeği inandırarak, bu sayede erkeğin bayağı yaklaşımlarını engeller ve cinsel birleşmeyi biçimlendirir. Cinsel birleşmeyi insani bir renge büründürür ve düzenlediği kutsal evlilik törenlerinde bunu erkeğe öğretir.

Çocuk hakkı ve Çocuk eğitimi: Çocuk kavramı Ortaçağ sonrasında gelişmeye başlayan bir kavramdır. Öncesinde çocukluk diye bir şey yoktu. Kız ve erkek çocuklar minyatürleşmiş yetişkinlerdi, yani çocuklar küçük yetişkinlerdi. Çocuklar yetişkinlerle öylesine aynı görülüyordu ki; çocuk için ayrı bir terim kullanılmıyordu. Örneğin, bir klandaki her kadın bir anaydı.

Ana, biyolojik bir olgu değil, toplumsal bir olguydu. Yani yeni doğmuş bir kız çocuğu bile ana olarak nitelendirilirdi. Doğumdan sonra anne çocukla beraber aynı barınaklara geçer. Ve çocuğun doğa karşısında güçlendiğine inanıldığı zaman erkek çocuk dayı klanına, kız çocuk anne klanında kalırdı. Çocuğa sadece doğuran anne süt verip bakmazdı. Çocuğun beslenmesi, bakımı ve güvenliği kolektifti. Kolondaki tüm anneler emzirme göreviyle karşı karşıyaydılar. Dolayısıyla çocuk üretimi ve bakımı, anneyi zorlamıyor, ekonomik üretimini engellemiyordu. Buradaki çocuk eğitimi çok yönlü ve çok ciddiye alınan bir durumdu. Bu nedenle çocuklar, küçük yaşlarda büyük yetenekler sergileyebiliyorlardı.

6 – Erginlenme törenleri: Erginlenme diye anılan geçiş töreni başlangıçta bir delikanlının, çocukluktan yetişkinliğe geçişinin simgesi değildi. Bir hayvanlar topluluğunun insan olmaları nedeniyle, öldürülme ya da yenme tehlikesinden uzak birer insan haline geçmelerini simgelemektedir. Bir anlamda hayvanlıktan çıkışın kutlanmasıdır. Bu törenlerde, yeni yetmenin ölümü ve yeniden fakat bu defa yeni bir yaşam yeni bir ad, yeni bir dil gibi ayrıcalıklarla dirilmesini ifade eder. Ve bütün bunlar ölüm ve yeniden doğuş adı verilen sözsüz bir oyunla sergilenir. Bu törenin yamyamlığın önüne geçmede önemli bir rol oynadığı belirtilir. Bir açıdan ele alındığında aslında saldırgan erkek, bu törenle evcilleştirilir. Bu oyunların son aşamasında erkek çocukların bir süre için “düş dünyası” diye tanımlanan bir yerde uyuması istenmektedir. Uyandıkları zaman geçmişlerini unuttukları varsayılmaktadır. Bir sonuca bağlarsak, şu rahatlıkla söylenebilir. Erkekler erginleme töreniyle insan konumunu elde ederler, erginlemeden önce insansal durumların dönümü yaşanmamaktadırlar. Bu şekilde kendilerini ispatlayarak, tanrıça tarafından yeni bir ad almakta ve onurlandırılmaktalar. Yani “ad” alabilmesi için çeşitli yarışlar ve sınamalarla erkeklerin kendilerini ispatlamaları şarttır. Bu anlamda “ad koyma” ve “ad alma” kutsaldır ve en yüksek erdemlerdendir. Bunu da ancak Ana Tanrıça yapar fakat ataerkillikle bu da tersine çevrilmiştir. Nüfusun çoğalmasıyla birlikte geniş topluluk içinde, grup grup bir arada yaşama da gelişir. Artık neolitik dönemin sonlarına doğru, başlangıçta sürüler halinde grup evliliği ilişkisi içindeki insanlardan zamanla aile ilişkileri gelişmiş, akrabalık sistemini başlatan bölünmeler yaşanmıştır. Artık bu süreç yeni bir sürece doğru evrim geçirmeye başlamıştır. Süreçle aile şekilleri gelişmeye başlamıştır. Başlangıçta Kandaş aile ile başlayan aile örgütlülükleri ortaklaşa aile, iki başlı aile ve zamanla tek eşli aileye doğru evrim geçirmiştir. Bununla kadın, ilk ve en büyük darbeyi yemeye başlamıştır.

1- **Kandaş aile:** Karı-koca gruplarının kuşaklara ayrılması ile oluşur. Aynı yaş kuşağındakilerin birbirleriyle evlenmelerine izin verilirken, anne-babanın çocuklarıyla ilişkileri yasaklanmıştır.

2- **Ortaklaşa aile:** Bu aşamada kardeşler arası ilişkilerin de yasaklanması söz konusudur. Önce anne tarafından kardeşler arası ilişki yasaklanır. Ailenin çekirdeğini oluşturan kız kardeşler ya da ana tarafından erkek kardeşlerdir. Soy

ağacı anaya göre belirlendiğinde analık hukuku geçerlidir. Kadınlar aile reisleri olmuşlar, miras anneden kızlarına ve en önemlisi, tahminen en son ölecek ve aileyi en uzun süre devam ettirecek olduğundan küçük kızlara geçmiştir. Çocuklar, babaları kendi annelerinin evinde kız kardeşlerinin çocuklarının yetiştirilmesine yardımcı olurken anneleri ve dayıları tarafından yetiştirilmektedir. Çocukların ahlaki yükümlülükleri öncelikle anneleri ve onların kardeşlerine karşıdır.

3- **İki başlı aile:** Erkek de üretim ve toplumun yaşamını sürdürmesinde avcılık, hayvan evcilleştirme gibi işlerle belirleyici olmaya başlar. Bir erkekle bir kadını uzun veya kısa bir süre için birbirine bağlayan evlenme biçimidir. Evlendiğinde ayrılma olabilir. Çocuklar anneye verilir, erkek iş aletlerin sahibi ve çocukların babası olarak bilinir. Analık hukukunun yıkılışı burada başlar.

NEOLİTİK DEVRİMİN ÇÖKÜŞÜ VE ATAERKİLLİĞİN DOĞUŞU

Neolitik tarım toplumunun başlıca özellikleri; bireyselliğe izin vermeme, paylaşım ve eşitlikçi düşünce yapısıdır. Bu dönem barış dönemi olarak tarihe geçer. Bu süreçte silah ve av donanımlarına rastlanmaz. Bireyin güvenliği ve çıkarları, topluluğun, hatta tüm tabiatın çıkarları içinde ele alınır. Bütün varlıkların neslini sürdürme gereksinimini aynı birlik ve bütünlük içinde sağlamayı esas alır. Yasalarını buna göre biçimlendirir. Bunlar aynı zamanda Tanrı Anada somutlaşan özelliklerdir.

Mısır, Sümer, Babil, Akad, Girit uygarlıklarına temel teşkil eden tanrı ana kültürü İhtar, İsis, Astarte, Kybela, İnanna şahsında uzun yıllar yaşam bulur. Günümüze kadar gelen insanlık kültürü halen o dönemin izlerini taşır. Doğuda Neolitik çağda devrimsel biçimde ileri gelişmeler kaydeden insanlık, beraberinde kökleri paleolitik çağdaki şekillenmeye dayanan batıya göre daha zengin bir kültüre sahip olur ve doğanın üretkenliğiyle beslenen barışçıl karakteri kendisinde içselleştirir.

İklim yapısı ve toprağın verimsizliğinden dolayı doğuya göre bu çağın yeni paleolitik çağın daha uzun sürdüğü batıda erkeğin karakteristik özellikleri olan bireysel bağımsızlık, yalnızlaşma eğilimi, akılcı tutum, sanatta gözün gördüğü dünyanın anlatımı, görünüşe önem verme, şiddet, paylaşım ve eşitliği kabul etmeme, cinsellikte bireycilik, aç gözlülük, her şeye sahiplenme hırsı batı kişiliğinde içselleşir ve batıdaki yaşam tarzına rengini verir.

İnsan yaşamında tarımın gelişmesi ve hayvanların evcilleştirilip, ürünlerinin kullanılmaya başlanması, toplumsal işbölümü ve ilişkilerde ciddi değişiklikler yaratır. Evcilleştirilen hayvanların tarımda ve araba çekiminde kullanılması, avcılığı bir ihtiyaç olmaktan çıkararak, arka plana iter. Tarım işleri erkekler tarafından yapılmaya başlanması toprağı işlemede karasabanın kullanıldığı evreye rastlar. Doğuramayan erkek, küçüklük ve aşağılık kompleksiyle dış dünyanın kullanılmasına, değerlendirilmesine yönelir. İnsanı, bir canlıyı yaratamadığı için aletler geliştirerek, adeta kadınla yaratım yarışına, rekabetine girer. Dikkat edersek günümüzde de en fazla teknikle uğraşan, teknik gelişmeyi esas alan erkek cinsidir. Karasabanı da örneğin bir domuzu taklit ederek geliştirmiş olabilir kadın. Erkek

giderek toprağın işlenmesinde daha etkin bir rol oynar. Ve süreç içerisinde tarımı geliştiren araç gereçler icad edilerek tarımı devralır. Kadının tarımdaki rolünü ikinci dereceye düşürür. Çünkü artık erkek tarımdan yeterince ihtiyaçlarını karşıladığı için avcılığa çok fazla ihtiyaç duymamaktadır. Evcilleştirilen çeşitli hayvanlar da onun et ihtiyacını karşılamaktadır. Demir madeninin eritilmesi, işlenmesi, tarım ve hayvancılıkla birlikte yerleşik yaşamın oturtulmasında ve ilerletilmesinde gerekli olan araç ve aletlerin yapımı, toplumsal üretimde erkeğin etkinliğini artırır.

Toplumsal yaşamda erkeğin rolünün öne çıkması

Erkeğin üremedeki rolünün de keşfedilmesiyle birlikte erkek toplumsal yaşamda da kendi rolünü ön plana çıkarmanın arayışlarına girer. Zaten nüfusun giderek çoğalması grup evliliklerinin sürdürülmesini de zorlaştırır ve evlenme yasalarında toplumsal kurallarda karmaşıklığa yol açar. Başlangıçta topluluğun tümünü kapsayan ve içinde iki cins arasındaki evlilik ortaklığını esas alan ilişki çerçevesinin gittikçe daralmasına dayanan ilk aile oluşumuna böylece gidilir. Geçiş sürecinde grup halinde evliliğin yerini iki başlı aile alır. Çünkü artık çocuğun babası da bilinir. Tanrı Ana kültürde kutsallık mertebesine yükselen kadın da saygınlığını belli ölçüde kurduğundan üretimde geri konuma düşmesine rağmen aile içerisinde erkekle eşit haklara sahiptir ve soy dizgesi hala ana üzerinden devam eder. Gens örgütlülüğü gelişir.

Gens Örgütlülüğü: Gens, kan bağı ile birbirine bağlı iç evliliğin yasak olduğu cinsiyet ve yaş gruplarına dayalı iş bölümünün ve üyelerinin eşit haklara sahip olduğu en küçük ekonomik ve sosyal bir birimdir. Genslerin bir konseyi ve kadın erkek herkesin oy hakkına sahip olduğu demokratik bir meclis vardır. Kadın da bu meclisin içerisinde eşit şekilde yer alır. Konsey gens içinde en önemli güçtür. Özgürlük, eşitlik, kardeşlik gensin temel ilkeleridir. Yabancıları üyeliğe kabul eder ve aynı hakları tanır. Hiçbir üye gens içinde evlenmez. Genslerin birleşmesinden kabileler, aşiret ve aşiret konfederasyonları oluşur.

İnsanlığın zamanla tükettiğinden fazlasını üretir düzeyi elde etmeleri, erkeğin bireyci karakteriyle bağlantılı olarak onda mülkiyet hırsını körükler. Tarım, hayvancılık, madenlerin işlenmesi ve dokumacılıktan elde edilen artı ürün artık bireyler ve cinsler arasında eşitliğe dayanan toplumsal örgütlenmeye hizmet etmekten çıkıp erkeğin tekelci özel mülkiyetçi hakimiyetini geliştirmesinin önemli bir aracına dönüşür. Artık servetler topluluğun hizmetinde değildir. Ailenin mülkiyetine geçirilir. Aile içerisinde daha etkili hale gelen erkek, geleneksel analık hukukuna dayalı miras düzenini çocukları lehine değişime uğratar ve yerine babalık miras hukuku geçirilir. Yaratma kudreti ile soyu üretme yetisi arasındaki ayrımı fark eden erkek bunu değerlendirmesini bilir. Babalık otoritesini ve mülkiyetini güvenceye almak için kadının evlilik öncesinde de mutlak sadakatini şart koşar.

Analık hukukunun yıkılması kadının tarihsel düşüşünün başlangıcı olur. Artık yaşamda da etkin olan erkektir. Erkek üretimle birlikte, savaşlar yoluyla da servetini artırmaya gider. Ve emek gücünden faydalanma amaçlı edindiği köleleri

de içine katarak, kendi baba otoritesi altında tek eşli aileyi örgütlemeye başlar. Burada bahsedilen tek eşlilik sadece kadın için geçerlidir. Özel mülkiyetin gelişmesi ve tek eşli ailenin oluşumu gens örgütlülüğünü parçaladığı gibi topluluk içerisinde zengin fakir statüsünü ve gittikçe güce dayalı hiyerarşi oluşumunu geliştirmekle kalmayıp, insanları da birer alış veriş nesnesi yapmanın, mülkleştirmenin mantığını yaratır. Zanaatçılığın gelişmesiyle birlikte oluşan ticaret merkezleri yerleşim alanlarına dönüşür. Ve kent devletleri ortaya çıkar. Böylece devletin en küçük çekirdeği olan aile oluşumundan gense, gensten aşiret konfederasyonlarına oradan kent devletleşmesine doğru ataerkil sistem kendisini örgütleyerek gelişir.

Tanrılarının doğuşu

Dinsel inanış ve mitoslar ise erkeğin üremedeki rolünün bilinmesiyle değişime uğrar ve zamanla erkek tanrılar öne çıkar. İnanışlarda başta kadın insan, erkek ise hayvan olarak algılanırken, ardından kadın ana tanrılığa terfi eder, erkek ise artık insan olmuştur. Geçiş sürecini yaşayan uygarlıkların inanışlarında ve kahramanlık çağı mitoslarında ise erkek de tanrı olur ve tanrıçayla birlikte dünyanın yönetiminde yerini alır. Buna rağmen doğu mitoslarında Ana tanrıça hala erkekten daha fazla etkindir. Dönem sonunda ise artık erkek tanrı hakimdir. Ya kadını evcilleştirerek, baş tanrı konumuna iter ya da gök yüzünden çetin savaşlar sonunda atarak, yerdeki insan konumuna düşürür. Bütün bunlar yaşanan gerçeğin mitoslarda yansımaları bulduğunu ifade eder.

M.Ö. 2400'lere gelindiğinde baba veya başarılı bir savaşçı imgesi olan yüce bir erkek tanrıya tapan saldırgan kabileler, pek çok anaerkil topluluğu istila etmeye başlar. Kendileriyle birlikte erkeklerin egemen oldukları yeni bir toplumsal ve siyasal düzen kurarlar. Krallar eski toplumsal sistemi krallığın babadan oğla geçtiği ve tanrılarının rızasını almak için, hayvanların kurban edildiği yeni bir sistemle değiştirme gücünü bulur.

Bazı kültürler, daha uygar ve yetenekli yeni bir tanrı kuşağının, eskisinin yerini aldığı yeni bir dünya görüşü ortaya koymaktadırlar. Örneğin Yunan mitolojisinde Zeus Kronos'u, Babil mitolojisinde de Marduk Tiamat'ı yenip yerine geçmiştir. Bir tanrı ailesi ile diğeri arasındaki savaş, ana tanrıçaya tapan ve çiftçilik yapan yerli halkla, erkek gökyüzü tanrılarına tapan savaşçı kabileler arasındaki siyasal ve dini çelişkileri yansıtır. Zeus'un Kronos ve Titanlara karşı zaferi, bir halkın diğetine, bir sistemin diğetine karşı siyasal zaferini yansıtırken karısı Hera ve diğer ana tanrıçalarla olan ilişkileri istilacıların dinlerinin yerleşik dinlerle olan kaynaşmasını sağlayan uzlaşmayı temsil eder. Zeus'un tanrıçaları elde etmek için sürekli kılık değiştirmesi, anaerkil sistemi yıkmak için geliştirdiği taktiksel zenginlik oluyor. Marduk'un temel tanrı iken, eski tanrılarla birlikte bir din oluşturmaları da Babil mitolojisindeki benzer değişimleri yansıtmaktadır.

Erkek, kadın eksenli yaşam ve inanış dünyasına karşı yürüttüğü iktidar savaşımında yazı yoluyla kadına güçlü darbeler vurur, adım adım tarih sahnesinden uzaklaştırır. Artık mitoslarda kadın tanrı ana biçiminde betimlenmez. Onun içinden

“aşk ve bereket tanrıçası” olgusu doğar. Bu olguyla kadın analık ve üretme işlerinden uzaklaştırılır. Ve salt karşı cinse zevk veren bir değer olarak betimlenir. Daha önce cinselliği kutsanan kadının bu dönemden itibaren gerçek yaşamda fahişe konuma düşürülür. Artık yaratan, doğuran erkektir. Ve tanrının karakteri eril olur ve ad verendir. Anaya öykünerek, kendisini bütün canlıların yaratanı yani babası olarak görür. Ana ile çocuk arasındaki ilişki tersine çevrilir ve erkek kadını doğuran rolüne soyunandır.

Geçiş sürecinde ne tam anaerkillik ne de tam ataerkillik vardır. Değişen, ilerleyen, gerileyen yönleriyle iç içelik görülür. Çok güçlü bir anaerkillik düzeni üzerine yükselen Sümer uygarlığı zamanla karakter değiştirir ve kent devletleşmesine giderek, ataerkil karakter kazanır. Sulama sisteminin geliştiği Sümer’de takvim bilgisini kullanan, seçkin rahipler kesimine ayrıcalıklı konum atfedilir. Din, rahiplik, siyaset gibi üst yapı kurumlaşmaları ile birlikte devletleşme güçlenir. Kadın egemen konumdan gittikçe uzaklaştırılır.

Kent devletlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte ekonomik, siyasi alanda insanlık ileriye doğru adım atarken, insanlaşma düzeyinde gerileme baş gösterir. Erkek egemen kültürünü dayattıkça kadını ve kadının yarattığı halk kültürünü baskı altına alır, eşit, özgür, adil toplum yapılanmasını darbeler.

Anaerkil sistemin çöküşü

Maddi dünyada kendisiyle birlikte içinde bulunduğu toplumun yaşamını sürdürmesi için gerekli olan ihtiyaçların karşılanmasında yeterlilik düzeyine varıncaya dek aktif rol oynayan kadın, kendisini manevi bir dünyada yaratır ve sistemini yerleştirir. Bitki ve hayvan dünyası ile kurduğu paylaşım insanlığı bir düzeye getirirken, maddi dünyanın tanınması insanlarca işlenmesi ve bilgilerin merkezileşmesi karşısında kadın yarattığı manevi dünyayla yetinerek, ruhsal, tinsel, mistik güçlere takılı kalır. Yeterlilik mantığı ile elde edilen artı ürüne karşı ilgisiz kalır. Aslında bu yaklaşımı ile diyalektik gelişim yasasına ters düşer, toplumsal üretim sahasını erkeğe terk eder. Yeni dünyada yaşanan gelişmeler karşısında varolanı koruma mantığıyla tutucu, dogmatik yaklaşım içerisine girerek, erkekteki hırsla, hakim olma istemine anlam veremez ve bu anlamda tedbirler geliştiremez. Bir anlamda kendi yarattığı zemine ve kendisindeki doğal güce güvenip olası durumlara karşı tedbir geliştirip zamanında hazırlık yapamaz.

Yine kadın tapınaklarının çarpıtılması ve kadına karşı kullanılması ile de onu etkisiz kılma girişimi dinsel kılıflara büründürülür. Doğa ile insan ilişkisini uyum içerisinde ve birbirini besleme temelinde yaşamsallaştıran kadın, artı ürünün açığa çıkmasıyla öne çıkan erkeğin doğada yarattığı tahribatları ve sosyalleşmedeki geri konumunu topluma dayatmasını engelleyebilecek güçteyken, katılımsız kalır ve yaşam dışına itilir.

Anaerkillikten ataerkilliğe geçiş bin yılları alır ve acılarla, çetin savaşlarla kaplıdır. Kadın ona dayatılan erkek egemenlikli ideolojiyi kabul etmez. Ama gidişatı tersine çevirecek güçte savunma mekanizmalarını da geliştiremez. Gel-gitli, bunalımlı bir dönemdir. Aynı dönemde farklı coğrafyalarda paleolitik çağı yaşayan

avcı topluluklarının yağma ve saldırıları da doğunun anaerkil toplum yapısını yıpratır, yıkımı kolaylaştırır. Erkek kadından öğrendiği bilgilerle ataerkil süreci ve bununla birlikte kadının kölelik tarihini başlatır. Üretim ve üretim ilişkilerinin değişmesi ve erkek lehine gelişmesiyle birlikte kent devletleşmesine doğru gidilir ve kent devletleri ortaya çıkar.

ARA SÜREÇ MİTOLOJİSİNİN DOĞUŞU

Kent uygarlıklarında kadını ele alırken, onun mitolojik boyutunu ele almak ve yorumlamak gerekiyor. Çünkü bir anlamda o dönemin karakteri, gerçeği ve kadının durumu mitolojilerde gizlidir. Mitoloji, yazı gelişmediği için bir gerçeğin insanların sözlü olarak kendi hayallerini, istemlerini destansı ve masalımsı bir anlatımla abartılı bir şekilde çağdan çağa taşımalarıdır. Bu anlamda mitolojilere bakıldığında sorulması gereken doğru soru onun gerçek olup olmadığı değil, onunla ne yapmak niyetinde olduğu sorusudur. Herhangi bir toplumda mitosların varlığı iki yoldan açıklanabilir. Biri; oraya yayılma yolu ile gelmiş olmalarıdır, ötekisi; benzer durumlarla karşı karşıya kalan bir toplulukta düş gücünü öteki topluluktan bağımsız çalışmasının ürünü olarak, benzer mitosların oluşması yoludur. Örneğin coğrafyanın ve iklimin sert, akarsuların tahripkar olduğu yerlerde tufan mitosudur. Birbirinden etkilenmiş de olabilir, bağımsız da. Fakat sonuçta verilen zararlar, çektilen acılar benzer olduğu için değişik şekillerde renklerde de olsa ortak bir kaderi içinde barındırır. Tarih şunu kanıtlamıştır ki mekanlar farklı da olsa, insanlığın yaşadığı pek çok ortak sorunlar, zorluklar ve bunun getirdiği ortak şekillenen psikolojiler vardır.

Mitolojilere bu espiyle yaklaşımı esas alarak, kent uygarlıklarında ve mitoslarında toplumsal gerçeğiyle birlikte kadını ele almaya çalışalım.

SÜMER KENT DEVLETİ VE MİTOLOJİSİNDE KADIN

Verimli topraklara yerleşen insan toplulukları, yaşanan Neolitik dönemin aşılmasıyla kent devletleri şeklinde kadının yarattığı zemin ve birikim üzerinde yükselirler. Bundan kaynaklı Sümer'in anlamı "kadının ülkesidir." Çünkü Neolitik zemin üzerinden yükselir, yüzyıllar boyu oldukça kanlı anaerkil ve ataerkil sistem savaşlarına sahne olur. Yeri bugünkü Irak ve Mezopotamya'dır. Köy yerleşimleri Pazar şehri ve ölçeğini kazanmaya başlar ve kültür güneye Mezopotamya uygarlıklarının çamurlu düzlüklerine doğru yayılır. Gizemli Sümer ırkının tarih sahnesinde görüldüğü dönem de budur. Kızgın Fırat ve Dicle deltalarında Ur, Kaş, Kiş, Lagaş, Eridu, Sippar, Şuruppak, Nippur ve Ereç kral kentleri kurulmaya başlanır. Tek doğal kaynak, çamur ve kamıştır. Ağaç ve taşın kuzeyden getirilmesi gerekmektedir. Çok geçmeden küçük bakır boncuklar da ithalat içinde yer almaya başlamış. Metal çağı başlamak üzeredir. Fakat çamur verimlidir ve verimlilik yıllık olarak tazeleniyor. Ayrıca çamur güneşte kurutulup, tuğla biçimi veriliyor. Tarihte tuğlanın ilk kez ortaya çıkışıdır bu. Ve yine dünya tarihinde ilk kez tuğladan tapınaklar inşa ediliyor. Tapınakların tipik formu eski şekliyle Ziggurat'lar, yüksekçe yapay tepelerdir. Tepede toprak ananın, göğün efendisiyle dünyayı yaratan birleşmesi ritüeli (tören) için hazırlanan kutsal oda vardır. Her kentin

kraliçe veya prensesleri bu en eski döneme tanrıçayla özdeşleştirildiğinden eşi kral da tanrıydı.

Sümer’de tapınaklar siyasetin, dinin, ekonominin yürütüldüğü dinin temel yönetim merkezleri oluyordu. Bir anlamda devlet, merkezi tapınaklardı. Kral burada bulunurdu. Kral hem yönetici hem de tapınakta rahiplerin başkanıydı. Ayrıca tanrının yeryüzündeki temsilcisi ve yardımcısıydı. Savaşta başarılı olan rahipler komutanlığa, başarılı komutan ise doğasında halk tarafından ülke yönetimi için kent krallığına getirilirdi. Sümer devleti iki meclisten oluşurdu. Üst meclis rahipler ve ileri gelen yaşlılardan, alt meclis ise özgür insanlar ve savaşçılardan oluşurdu. Üst meclis aynı zamanda soylular meclisiydi. Bunların en üst mercii ise kraldı. Kraliçe üst mecliste yerini alırdı. Çok önemli olmayan bazı bakanlıklar kraliçeye bağlanırdı. Onun dışında kadının yeri fazla yoktu. Her iki meclis bir karar alındığında tartışır fakat son söz krala aitti. Üst mecliste de rahipler ile toprak beyleri arasında sürekli bir rekabet yaşanırdı.

Sümerler sürecinde ucu sivri çiviye benzer ağaç ve metalden yapılan aletlerle yazı yazılmaya da başlanmıştır. Tarihte ilk defa çivi yazısını kullananlar Sümerler olmuştur. Daha sonraki süreçte bu yazı ticarette de kullanılarak, yayılmış ve gelişmiştir. Bu süreçte kentler arasında tahıl ticareti yapılmıştır. Miktarı saptamak için zamanla defter tutulmuş ilk defa muhasebe işlemleri yapılmıştır. Bir anlamda ticaret sözleşmeleri olmuştur. Tabakaların oluşması sınıflaşmayı getirmiştir. Artık ezen ezilen, efendi köle ayırımına gidilmiştir. Devletleşme gelişmiş, elit bir yönetici kesim doğmuştur. Aynı dil ve kültüre sahip olanlar, topluluklar halinde bir arada yaşamaya başlamış, böylece halklaşmanın temelleri atılmıştır.

Dinin kurumlaşmasıyla devletin gelişmesi birlikte olmuştur. Sümer’de M.Ö 2350’lerde insan tanrının ayrıştırıldığı yeni mitoloji ve mitsel anlayışı doğmuştur. Kral artık tanrı değildir, tanrının hizmetkarıdır, tanrılara sonsuza kadar hizmet etmek üzere yaratılan köle insan ırkının yöneticisi, kiracı tarımcıdır. Ve artık önem taşıyan taraf kimlik değil ilişkidir. İnsan, tanrı olmak için değil, aksine onu bilmek ona saygı duymak ve ona hizmet etmek için yaratılmıştır. Öyle ki eski mitolojik görüşe göre dünyadaki ulu tanrıya kurban sunulmasını denetleyen rahipten ibarettir. Kendisine kurban edilerek, kendisine dönen tanrı değildir.

Sümer yaratılış destanını tanrıça Nammu ile başlatır. Fakat bu durum çok ince bir tarzda ataerkil sistem lehine çevrilir. Yeri, göğü ve bununla birlikte her şeyi yaratan Tanrıça Nammu iken tanrı Enlil ile birlikte yerin ve göğün birbirinden ayrıldığı ve insanın yaratıldığı belirtilerek, yaratılış erkek tanrıya mal edilir. Tabi bütün bu mitoslar ara süreç mitosları olduğu için ve ara süreçte anaerkil ve ataerkil sistem çatışmaları çok yoğun geliştiği için, çok kolay kadının inkarına da gidilemiyor. Çünkü çok açık ve keskin bir savaşım var, anaerkillik hala hakimdir. Bundan dolayı yaşanan bir gerçek olarak kadının yani tanrıçanın her şeyin yaratıcı olarak kabul görmesi söz konusu olsa da bunu hazmetmeme, değişik çarpıtmalara götürmüştür. Tanrıça Nammu’yu kabul edip ardından Tanrı Enlil’i insanı yaratan olarak lanse

etmeleri erkekte derinden yaşanan kapris ve kompleksin sonucudur. Oysa ki Enlil'i de yaratan Tanrıça Nammu'ydu.

Sümer iki sistem savaşının çok kızgın yaşandığı bir ara süreç uygarlığı oluyor. İştâr Tanrısı ile kral Gılgamış yine Tanrıça İştâr ile Kurnaz Tanrı Enki arasındaki mitolojik de olsa çelişki ve çatışma bu savaşımın şiddetini gösteriyor. İştâr her şeyi yaratan, öldüren, yeniden diriltten, bereketin, adaletin ve sonradan buna aşk da ekleniyor, aşkın tanrıçasıdır. Ve bu tanrıça anaerkil sistemi temsil ediyor, Gılgamış'a karşı onun savaşını veriyor. Gılgamesh kendisi Uruk kentinin kralıdır. Ataerkil sistemi temsil etmekte ve geliştirmeye çalışmakta, İştâr'ın şahsında anaerkil sisteme karşı savaş vermektedir. Erkekte kendi sistemini geliştirmek için, kurnazlık ve taktik oldukça gelişiyor. Kurnaz Tanrı Enki bu gerçeğin bir ürünüdür. O süreçteki savaşımı daha iyi anlayabilmek için İştâr ve Enki mitolojisini ele alıp, gerçekte ne anlatmak istediğini anlamakta yarar var.

Tanrılar birilerinin kendi işlerini görmesi için Kurnaz Tanrı Enki'ye danışırlar. Enki'nin kelime anlamı Toprak Tanrıça'nın efendisi demek "Enki eşi tanrıça ile birlikte Dilmun ya da Tilmun olarak bilinen ada cennette yaşıyordu. Bu ada coğrafi olarak İran körfezindeki Bahreyn adası olarak kabul edilir. Fakat mitolojik olarak ilkel denizde saf ve parlak "yaşayanların ülkesi"dir. Enki tanrılara işlerini görecektir hizmetçiler yaratır. Her tanrının kendi mülkü olacaktı, mülkün başında da kiracı çiftçisi bulunacaktı. Kral ise tanrı ile insanlar arasında bir aracı olacaktı sadece" Bu şu anlama geliyor artık sınıflaşma ve özel mülkiyet gelişmiş ve yerleşmiştir. Devam edelim "Enki doğuramayan kadını görünce

Onun kaderini buyurdu: haremde kalmak

Enki, kadınlık ve erkeklik organları olmayanları görünce onun kaderini buyurdu, kralın önünde dikilmek" Böylece yeryüzüne tüm hastalıkları, derinlikleri, eşitsizlikleri yaymasıyla Tanrıça İştâr dayanamayıp isyan ederek Enki'nin karşısına dikilerek şunları söyler:

"Şehrim yıkıldı, evim battı

çocuklarım esir alındı

tanrıların dağ kentinden sürgün edildim

senin elinden bile kurtulamadım

sen ne gökte ne de yerde yer bulamayasın Enki

Yaşayacağın bir yerin olmasın hiçbir yerde"

Bu da Enki'nin şahsında ataerkil sistemin zaferini, Tanrıça İştâr şahsında ise anaerkil sistemin yenilgisini ifade ediyor. Artık tanrıçanın yarattığı sistem yıkılmış, toplum esir alınmış her şeyin yaratıcısı ana tanrıça gökyüzünden indirilerek, sürgün edilmiş, yeryüzünde de yer verilmemiştir. Artık bu an Parti Önderliği'nin de dediği gibi "İştâr'ın ağıt" yaktığı andır. Bu ağıt Mezopotamya'dan dünyanın dört bir yanına dalga dalga yayılmıştır. Trajik kadın tarihi yalan dolanlarla yazılmaya başlanmıştır. Çarpıtmalar, saptırmalar, ikiyüzlülükler meşrulaştırılmıştır. Bu çarpıtmaya en çarpıcı örnek, tanrıça Nimhursag ve Enki mitolojisidir.

“Enki ile Nimhursag mitosunda ana tanrıça Nimhursag’ın tanrıların bahçesinde sekiz bitkinin yetişmesini sağladığı anlatılır. Enki bu bitkileri yemek ister ve ulaşı İsmut’u bunları alıp getirmesi için gönderir. Sonra bu bitkileri birer birer yer. Buna öfkelenen Nimhursag Enki’nin üzerine ölüm laneti okur. Bu lanetin bir sonucu olarak , Enki’nin bedeninin sekiz organı hastalığa yakalanır ve kendisi ölme noktasına yakınlaşır. Büyük tanrılar keder içindedir. Ve Enlil’in ona yardım edebilecek gücü yoktur. Nimhursag geri dönüp duruma el koyması yolunda ikna edilir. Tanrıça her bir Enki’nin bedeninin hastalıklı ayrı bir bölümünü iyileştirmek üzere işe başlayan sekiz sağaltıcı tanrıça yaratır. Söz konusu hastalıklı bölümlerden birisi tanrının kaburgasıdır ve bu kaburga ile uğraşması için yaratılan tanrıçanın ismi ‘kaburgaların tanrıçası’ anlamına gelen ‘Ninti’dir. Ne var ki Sümerce ‘ti’ sözcüğü, kaburga kadar ‘yaşam’ anlamına gelen çift anlamlı bir sözcüktür. Böylece Ninti aynı zamanda ‘yaşamın tanrıçası’ anlamına da gelmektedir. İbrani mitosunda Adem’in kaburgasından alınıp biçim verilen kadına Adem tarafından ‘yaşam’ anlamına gelen bir sözcükle ‘Havva’ denmektedir.” Sümer mitolojisinde Enki’nin ulaşı İbrani mitolojisinde Havva’nın aynı zamanda bilge ağacının koruyucusu yılan olur. Daha birçok şey İbrani mitolojisinde ve diğer birçok uygarlığın mitolojilerinde ataerkil bakış açısına göre ele alınıp yorumlanarak, çarpıtılarak kullanılmıştır. Yalan ve ikiyüzlülük ataerkil sistemin karakteristik özellikleri olagelmışlerdir.

MISIR UYGARLIĞI VE MİTOLOJİSİNDE KADIN

Mısır’da medeniyet M.Ö. 4000 ve M.Ö. 3000 yılları arasında gelişmiştir. M.Ö 3500 ve M.Ö 2500 tarihleri arasındaki yıllar Mısır’ın siyasal-ekonomik ve sanatsal açılardan olgunluğa eriştiği altın çağ olarak anılır. M.Ö 3000 yıllarında Yukarı Mısır ve Aşağı Mısır birleşmiş ve o sürecin ilk büyük devletini oluşturmuşlardır. Bu dönemde Mısırlılar “Hiyeroglif” adı verilen bir resim yazısı icad ederek düşüncelerini kaydetme ve böylece yazılı bir mirasa sahip olma imkanını bulmuşlardır. M.Ö 2500’lerde Güneş tanrısı Ra en önemli tanrıdır. Yaşam, ölüm ve yeniden doğuş tanrısı olan Osiris’e olan inanç çok yaygındır ve diğer bütün inançlardan daha önemlidir. Büyük Piramitler inşa edilmiş ve piramit belgeleri dini fikirleri yazılı bir biçimde ortaya koymuştur. Bir yazarın da dediği gibi “Piramitler, bu dünyadaki boş yaşamın saçma bir gösterisi olan taş yığını değil, birer ölümsüzlük şarkısıydı. Piramitler mezar değil, yeniden doğuşun konutlarıdır. Evet insanoğlu hiçliktir, tozudur fakat ruhu aydınlıktır o ruhu barındıracak ona uygun, ona layık bir konut gerekir” Evet bu piramitler basit taşlardan yapılmamış, kim bilir kaç bin köle çalıştırılmış ve öldürülmüştür. M.Ö 3500 ve M.Ö 2500 tarihleri arasında Mısır’daki siyasal-ekonomik ve dini ortam öteki antik büyük uygarlığı olan Mezopotamya’dan çok farklıdır. Eski dünyadan geniş çöller ve Akdeniz ile ayrılmış olan Mısır, M.Ö 1700’lere kadar dış etkilere uzak bir kültür geliştirmiştir.

M.Ö yaklaşık 1700’e kadar Mısır’daki medeniyet ciddi bir engelle karşılaşmadan ve kayda değer bir dış etki olmadan gelişir. Mısır siyasal olarak Mezopotamya’dan daha istikrarlıdır. Ve bu sayede insanlar hayat standartlarını yükseltebilmek üstüne daha fazla yoğunlaşabilmiştir. Mezopotamya’daki birbirinden bağımsız şehirler,

Mısır'da tek bir ulus haline gelmek için, oluşturulan birlikten çok daha sonra bile birbiriyle savaşırmıştır. Mısırlılar ekonomik olarak, kendi kendilerine yetebilmektedir. Buna karşılık Mezopotamyalıların çivi yazısı, ticaret yaptıkları pek çok topluluk tarafından benimsenip sahiplenildiği halde Mısırlıların yazı sistemleri diğer insanlar tarafından benimsenmemiştir.

İki bereketli nehir arasındaki çevrenin fiziksel özelliklerinin oldukça farklı olması dini bakımdan da çeşitli farklılıkları ortaya çıkarmaktadır. Nil nehri önceden tahmin edilebilen bir düzenle taşar ve sakinleşir. Mısırlılar bu suların tamamen kurumamasından ve kültürlerinin yok olmasından korkmuştur. Mısırlıların korkusu her sene yataklarını değiştiren ve önlerine ne çıkarsa yok eden şiddetli ve önceden kestirilemez şekilde akan Dicle ve Fırat nehirleri karşısında Mezopotamyalıların duyduğu korkular yanında pek temelsiz sayılır. Doğal olarak Mısırlıların tanrı görüşleri de Mezopotamyalılarkinden çok daha ılımlıdır. Mısır'da insan tanrıyla barışıktır. Doğa insana düşman değildir. Yalnızca ondan gerekli özveriyi bekler, bekler ki sonra ona yine bir güneş yaşamı sunabilsin. İlk zamanlardan itibaren Mısırlılar insanlarda ilahi bir yön bulunduğuna ve bir insan öldüğünde bu dünyadaki hayatı terk edip başka bir dünyada hayata başladığına inanmıştır. Firavun kişiliğinde tanrı özelliklerini birleştirmiştir. O hem kral, hem rahip, hem insan, hem de güneş tanrısının oğludur.

Sadece mumyalanmış cesetleri değil, bir kralın ölümden sonraki yaşamda kendisine lazım olacak her şey piramitlerde vardır. Cesedin kokmaması için iç organlar çıkarılarak mumyalanır. Mumyalanmasının nedeni yeniden dirileceğine olan inançtır. Yine bundan dolayı diğer yaşamda kendisine lazım olur mantığıyla birçok eşya kralla birlikte gömülür. Zamanla Firavun'un karısı sağ olarak kralla gömülür.

Çöl, eski Mısırlıların çevresini saran büyük bir düşmandır. İnsanlar sıcak ve kuru, ucsuz, bucaksız bu sahalarda hayatta kalamayacakları için, çöl ölümü simgeler. Vahşi zehirli hayvanlar ve pek çok şeytani ruh barındırır. Sanki Mısırlıları sıkıca kavrayıp tehdit ediyormuşçasına pusuda bekler. Her yaz şiddetli sıcak çöl rüzgarları Nil nehrinin daha yavaş ve daha kısıtlı olmasına sebep olur. Mısırlılar nehirlerinin taşma ve çekilme çevriminin önceden kestirilebilir olmasına rağmen kıtlıktan ölme korkusunu hep içlerinde taşımışlardır. Yanı başlarındaki çöl bu insanlara yaşamlarının pamuk ipliğine bağlı olduğunu anımsatır. Bundan dolayı Nil nehrinin yılda bir taşması büyük bir ferahlama getirir ve kutlamalarla karşılanır. Su ölmekte olan toprakların yeniden doğmasını sağlar. İnsanları besler ve onlara yaşam verir. Nil nehrinin taşması, kuruması ve tekrar taşması Osiris'in yaşaması, ölmesi, yeniden hayata dönmesi demektir. Onun ölümü Nil nehrinin kuruması sonucu bitkilerin ölümünü temsil eder.

Mısır'da ara süreç mitolojilerinde tanrıları oldukça fazla işler ve ön plana çıkarır. Orada da her şeyi yaratan, doğuran ve bereketi simgeleyen, tanrıça Nut iken, bu gerçek fazla işlenmez, gölgede bırakılarak, tanrı Re ve Osiris ön planda tutulur. Hatta yuvarlak bir ifadeyle yaratılış tanrı Re'den başlatılır. Oysa burada da tanrı

Re'yi, İsis'i ve diğer bütün tanrı-tanrıçaları, yeryüzünün gökyüzünün insanı yaratan Nut'tur, yani kadının kendisidir. Mısır'da ataerkil sistemin kadına karşı verdiği savaş oldukça kurnazca ve sinsicedir. Dikkat edersek, diğer uygarlıkların ara süreç mitolojilerinde olduğu gibi iki sistem savaşı çok açık ve sert değil. Savaşı dahi yumuşak bir tarzda ifadelendirilir. Bunun bir nedeni iç evliliklerin uzun süre devam etmesi yine diğer bir neden Mısır'ın coğrafi yine kültürel anlamda farklılığından kaynağını alsa da daha bilmediğimiz birçok neden olabilir. Sanki Erkek kadına karşı verdiği mücadelede kadını adım adım uyuşturarak ona hakim oluyor. Osiris, İsis mitosunda da tanrıçanın özellikleri Osiris'te temsilini bulur. Tanrıça İsis de öyledir fakat Osiris belirleyici bir güç olarak işlenir. Aslında Osiris Mısır'da anaerkilliği temsil eden erkek tanrıdır da aynı zamanda. Mısır mitolojisinde yer erildir, gök ise dışıldır. Yani ana tanrıçadır. Bunun nedeni şu olabilir; Nil nehri her yıl belirli aylarda ve günlerde taşkınlarıyla insanlara büyük yararlar getirir, geri çekilirken de geriye ekime elverişli topraklar bırakır. Taşkınlar ve geri çekilmeler oldukça düzenli olduğundan insanlar bu bilgiyi ve takvimi edindiklerinde gerisi kolaydır. Kadınlar başka soğuk iklimlerdeki kadar zorlanmadan tarımın üstesinden gelebilirler. Nil'in dışında ekimin sulanması için yağmura gerek kalmaz. Zaten yağmur çok az yağar. Mısır mitolojisinde bundan ötürü tufan öyküsü hiç yoktur. Ve gök bundan ötürü "Anne" her coğrafyadaki aksine, toprak ise babadır ve gök annenin eşini simgeler. Gök tanrıça Nut arılığın, saflığın simgesidir. O zaten en yüksektedir. Yükselme tutkusu çağrıştırmaz hiçbir devinimi. Ölülerin ve uyuyanların koruyucusudur. Ayrıca Mısır'da aşk ve bereket tanrıçası Hathor aynı zamanda dansın, müziğin ve şarkının da tanrıçasıdır.

Mısır'da tarımı başlatan kadınlar takvimi de öğrenmek zorundaydılar. Nil'in iki taşkını arasındaki süreyi keşfetmek onları günleri saymaya götürdü. Bu defa ekimi takvime göre düzelemeye başladılar ve sonuçta takvim matematiği gelişti. Bu durum sürekli gökyüzünü gözlemlemeye de götürdü. Bir anlamda Nil tarımı, tarım takvimi ve takvim matematiği getirdi.

Nil gittiği her yere bolluk ve bereket getirdiği için kadın suyla da özdeş tutulmuş ve ikisi de kutsanmıştır. Mısır'da her zaman yer Ana tanrıça tarafından beslenen konumdadır. Nil taşmazsa, yağmur yağmazsa kuraklık gelişir korkusunu insanlar her zaman derinden yaşamıştır.

Osiris'in oğlu olan Horos, Osiris öteki dünyanın efendisi olduktan sonra babasının yeryüzündeki görüntüsü haline gelir. Osiris'in yeniden dünyaya gelmiş şeklidir. Osiris ayrıca doğruluk tanrısı ve ölüm yargıcısıdır. Erdemli insanları ödüllendiren, kötülük yapanları da cezalandıran bu mahkemeyi o yönetir.

Osiris'in kız kardeşi ve karısı olan İsis, Mısır'daki en büyük tanrıçadır. Büyük tanrıça, ana tanrıça, yeşil ürünlerin hanımı ve bereket tanrıçası gibi adları vardır. Sevgili ve sadık bir eşi, sevgili ve besleyici bir anneyi simgeler. Bir gök tanrıçası olarak tüm yaşayan canlıları yaratır, yarattıklarını besleyip korur. İsis de tanrıça olduğu gibi bir insandır da.

Mısır'ın coğrafyasının da özgün bir konuma sahip olması diğer uygarlıklarla uzun süre etkileşim içerisinde olmayışı yine yumuşak bir ikliminin olması anaerkil etkinin uzun süre devam etmesini getirmiştir. Kölecilik döneminin belli bir sürecine kadar dahi bu etki belirleyicidir. Ülkeyi ortak yönetme esas alınır. Mitolojide bu gerçeği yansıtıyor. Mısır'da da iki sistem çatışması süreçle yoğun fakat yumuşak yaşanır. Dikkati çeken yan, ataerkil karakterin savaşımında kadın eksenli erkeği de çok şiddetli reddetmesi ve hedeflemesidir. Osiris-İsis mitosunda bu gerçek oldukça çarpıcıdır.

Osiris hem kral hem de tanrıdır. İsis Osiris'in kız kardeşi, eşi, aynı zamanda kraliçedir ve tanrıçadır. Osiris'in kardeşi Set, Osiris'i kabul etmemekte ve bir şekilde darbe yaparak Osiris'i öldürüp Nil'e atmaktadır. Bu durumu öğrenen İsis, Osiris'i arayıp bulur. Mısır inanışında tanrı ve tanrıçalar ölüp yeniden dirildiği için Osiris de yeniden dirilir ve İsis'le girdiği ilişki sonucu Horos dünyaya gelir. Horos İsis tarafından büyütülür. Üçü birleşerek, Set'e karşı –ki Set ataerkil sistemi geliştirmek istemektedir- Savaş açarlar onu tahttan uzaklaştırıp yerine Horos'u geçirirler. Horos Osiris'in bu biçimde yer yüzündeki tezahürü olur.

Bu mitoloji içeriğinden de anlaşılacağı üzere, ara süreç mitolojisidir. Bütün ara süreçlerde iki sistem savaşımı söz konusudur. Ataerkilliğin gelişmesiyle birlikte özellikle köleciliğin son dönemlerinde kraliçe diri diri Firavunla birlikte gömülür. Bu şekilde onun etkisi ve yaratıcılığı yok edilmeye çalışılır ki kölecilik sürecinde Maad yasası Mısır'ın temel aldığı bir yasadır. Bu yasa adını Madalet tanrıçasından alır. Madalet, adalet anlamına gelmektedir. Mısır'daki Maad yasası anaerkillikten esinlenmedir. Doğru gerçek düzen anlamına gelir. Ebedi dünyayı ayakta tutan ilke odur.

Anaerkilliğin en uzun süre yaşandığı yer olan Mısır'da en fazla aşağılanan cins Kadın oluyor. Günümüzde dahi kadını sünnnet etme en fazla Mısır'da geliştiriliyor. Sadece kadın erkekte cinsel doyumu sağlayan, ona haz veren ama kendisi ise en ufak bir hazzı hak etmeyen cinsel bir nesnedir yaklaşımı, temel bir yaklaşımdır kadına karşı. Sünnnet bu mantığın ürünüdür. Özellikle bu tür yerlerde kadının aşağılanmasının bu kadar sınırsızca olmasının nedeni, kökleşen, yerleşen anaerkil sistemi ortadan kaldırmak için güçlü bir savaşımın her yönlü verilmesinin ataerkil sistem için gerekliliğinden kaynaklıdır. Bir gücü ortadan kaldırmak için ancak onu aşan bir güç, bir şiddet olmalıdır. Bu erkeğin temel felsefesidir.

HİNT UYGARLIĞI VE MİTOLOJİSİNDE KADIN

Orta Asya'dan göç ederek giden Arilerin, başta Pencap olmak üzere ülkeye yerleşmeleri ile MÖ. 1500 yıllarında tarihi başlar. Ariler siyasal açıdan örgütlü ve askeri alanda güçlüdürler. Bu bölgeye yerleşen Ari kabileleri bir araya gelerek küçük krallıkları oluşturur. Kralın temel işlevi askeri önderliktir. Yetkisi, klan başkanlarından oluşan kralca sınırlandırılmıştır. Krallık babadan oğla geçse de klan başkanlarının onayından geçmesi zorunludur. Hindistan'ın siyasal yapısı kast sistemini oluşturur. Kast sistemi dört sınıftan oluşur. Brahmanlar, yani rahipler. Keşatriyalar, yani askeri ve yöneticiler, vaysiyalar yani çiftçi, zanaatçı ve tacir

kesimler. Südralar; her üç kasta hizmet etmek zorunda olan en alt kesimdir. Bunlar Hindistan'ın yerli kesimidir. Kastlar arası ilişkilenme, evlilik yasaktır. Her kastın da dini inanışı farklı farklı olabiliyor. Tabii bunun çok çeşitli sebepleri var.

Hindistan, günümüzde dünyanın sayılı büyük ülkelerinden biridir. Geniş bir coğrafyası ve yer altı, yerüstü zenginliklerine sahip bir uzak doğu ülkesidir. Fakat bu zenginliği işleme, milli sermayeye dönüştürme günümüze kadar da ciddi anlamda sağlanmamıştır. Hindistan'da neolitik süreç uzun yıllar sürmüştür. Sonradan maruz kaldığı istilalar sonucu anaerkil sistem büyük darbe yemiştir. Fakat etkisi sonraki süreçlerde ve günümüze kadar da gelmiştir. Örneğin halen bazı kabilelerde ineğin kutsanması bunun bir sonucudur. Daha 1820'li yıllarda bazı kabilelerde genç erkekler tanrıçaya kurban edilmektedir.

“Assam'ın Jaintra tepelerinde bir kral hanedanının geleneği her Durya Puju'da bir insan kurban etmektir. Yıkayıp temizlendikten sonra kurban yeni elbise giyer, sandal ağacı ve sülüğünle ovalanır, çelenklerle süslenir ve donatılır, imgenin önünde hazırlanan kürsüye çıkartılırdı. Burada tefekkürle kutsal sözleri tekrarlayarak bir süre bekletilen kurban, hazır olduğunda parmağı ile işaret yapardı. Kurban gibi, kutsal sözleri söyleyen cellat, kılıcını indirip kurbanın başını keser ve baş altın bir tabak içinde hemen tanrıçaya sunulurdu” kurban edilenler genel olarak gönüllüler olurdu. Fakat gönüllü bulunmadığında küçük devlet dışından kurban edilecek insan kaçırılırdı. 1831'de İngiliz egemenliğindeki bilgeden dört kişinin kaybolmasıyla ve birinin kaçıp olayları anlatmasıyla ertesi yıl krallık işgal edildi ve egemenliği geleneği ile birlikte son buldu. Yine başka bir kabilede Ganj'ın kıyısında büyük bir şölen yapılır. Rahipler bizzat katılır ve koordine eder. Anaerkil süreçte dini törenleri tanrıçalar yaparken, ataerkilde bu rolü rahipler sahiplenir. Bir genç erkek ölünceye kadar dövülür, işkence yapılır, bol bol ağlaması sağlanır. İnanişâ göre ne kadar çok ağlarsa o kadar çok yağmur yağar ve tarlalara bereket getirir. Öldükten sonra bir rahibin önüne getirilir. Rahip kurbandan aldığı ilk et parçasını, arkasında kazılan çukura dönüp bakmadan koyar ve çukurun üzerini arkada hazır bekleyen genç erkekler toprakla örterler. Böylece kurbanın ilk parçası toprak anaya sunulur. Geri kalan et köylere ve hane sayısına göre dağıtılır. Her kes kendi payını götürüp tarlada toprağa gömer ve bunun toprak anaya sunularak tarlalara bereket getirdiğine inanılır. Kanı ise hayvanların ve çevredeki tarlaların ve tapınakların üzerine sunulur. Bu gelenek 1829 yılına kadar devam eder.

Bütün bunlar çok çarpıtılmış da olsa anaerkilliğin etkisidir. Ve orada anaerkilliğin ne kadar güçlü yaşandığına bir kanıttır. Bu yapılırken mevcut durumda kadına çok değer verildiğinden değil, anaerkillikten yerleşmiş ve günümüze kadar gelmiş olsa da bunun kadınla bağlantısı kurulamamaktadır. Hatta bir çok yerde, kabilede kadın, diri diri kocası ile gömülmektedir.

Hindistan, İngilizler tarafından işgal edildiğinde bir İngiliz'in tanık olduğu bir olay var; yaşlı bir adam öldüğünde on altı yaşındaki karısı, sadakatin gereği olarak kocası ile birlikte canlı canlı gömülür. İngiliz bu olaydan etkilenip karşı koymaya çalışır, yoğun bir tepki toplar. Kadın bu ölüme seve seve gitmektedir. Çünkü

sadakatli bir eş olmak, en büyük erdem olarak kadına öğretilmiştir. Bunu yapmadığı taktirde toplumda teşhir edilip atılmakta, korkunç derecede çirkin hakaretlere maruz kalarak aşağılanmaktadır. Bundan dolayı her kadın bu tarz bir muamele görmektense ölümü yeğlemektedir. Bu tür törenlere Sati Ritüeli adı verilmektedir. Sati; gerçek, doğru olan, sadakatli olan, yine erdemli kadın anlamına gelmektedir. Ritüel ise dini bir törendir. Bazı kabilelerde ise kadın, ölen kocasının cesedine bağlanarak daha önceden hazırlanmış ateşe tutularak cesetle birlikte yakılmaktadır. Bu yetmiyormuşçasına başında sopalı bir adam yanıp kül oluncaya kadar beklemektedir. Kadın ürküp kendisini geri çektiğinde sopayla vurarak kadını ateşin içine itmektedir. Bu dereceye varan bir dehşetle kadına sadakat unvanı verilmekte ve kocası ile birlikte öbür dünyada yaşama garantisi ya da kocasının varolan günahlarını yüklenme görevi verilmektedir.

Hindistan'da doğum tanrıçası Togos'tur. Hinduculukta inek kutsaldır ve bu inanış günümüze kadar da süre gelmiştir. Hint tanrıçası Mari Amma inek biçimindedir. Bu tanrıça ışığı ve doğumu denetler. Hindistan'da bütün tanrı ve tanrıçaların anası inek biçimli tanrı ana Aditi'dir.

Tanrıça Kali, Hinduzim'de ölü yakılan yerlerde yaşadığına inanılan tanrıçadır. Boynunda insan başlarından çelenk, belinde insan ellerinden yapılma kuşak vardır. Toprak tanrıçası Kali'nin bir çok adı, bir çok görevi vardır. Boynundaki ve belindeki insan başları, insan elleri onun aldığı kurbanların çokluğunu göstermektedir. Neolitik bitki toplumunda insanları verdiği ürünlerle besleyen toprak tanrıçası hiç almadan hep verecek olsa tükenir. Tükenmemesi için de onu beslemek gerekir. Bu inanca göre insan, kendiliğinden ölmez. İnsanın canını toprak ana alır. Daha çok ürün vermek için yapar bunu. Doymak bilmez bu tanrıça, durmadan kurban ister. Bundan ötürü de yılda bir kere insan kurban etmek gerekmektedir. İnsan kurbanı ve seçilen kurban daha büyük sayıda can alınmasını önler. İnsan kurbanları zamanla hayvan kurbanlarına dönüşür. Ganş kurban törenleri bu inançtan kaynaklı olmalı. Kurban edilen insandan ilk payın toprağa verilmesi bunun ifadesidir.

Hindistan'da Ganş ve İndus nehirleri Mısır'daki Nil gibi, insanları derinden etkilemiştir. Geniş bir coğrafyaya sahip Hindistan'da su, ayrı bir öneme sahipti. Bundan dolayı bu ırmaklar da kutsal kabul edilir ve tanrıçayla özdeş tutulur. Ganga, Ganş nehrinin tanrıçasıdır.

Krişna:

Ayrıca tanrı Krişna vardır. Bu tanrının niteliği ineğin en kutsal sayıldığı kadın tapınmaları bağlı (yoksul ama neşeli ve mutlu) sığırtaç kadınları tarafından ve onların kendi özgür istençleri ile, kendi gerçek gereksinmelerine göre yaratılmış bir eril eş olmasıdır. Bu tanrısal eş kadınları cinsellik ve duygu bağlamında mutlu eder; en romantik yerlerde hem de ay ışığında, ormanda, çiçeklerin ve pınarların saf güzellikleri arasında.

Bir tapım karakterinde “Krişnayla toplu sevişme” olayı, ayın dolunay olduğu bir gecesinde genç tanrının flütüyle sihirli ezgiler çalarak kadınları gizemli ormana

çağırmasıyla başlar. Yataklarında kocaları uyurken, bu sesi duyan kadınlar ayaklarının ucuna basarak büyülenmişçesine koşarlar sesin geldiği yere doğru. Tanrı kendini ‘çoğaltarak’ her kadınla sevişir ya da buradaki kurgulamanın içeriğine uygun olarak her sığırtaç kadın tanrı ile doyasıya sevişir. En gerçek aşk olarak kabul görür. Sonra herkes evine döner, tanrı da gökyüzüne. Kadınlar bir dahaki dolunaya kadar tanrıyı görmezler. Verdiği mutluluktan ötürü bir şey borçlu olmadıkları gibi, tanrı da onlara bir şey borçlu değildir. Zaten bu tanrının insandan farkı yoktur. İnsandan eşsiz incelikteki zevki, duyarlılığı, kadınları okşayışındaki zerafet, müziğinin ve dansının olağanüstü yetenekte oluşu ile ayrılır. Orada herkes mükemmel, zarif ve sıcaktır. Çiçekler ve meyvelerle dolu doğanın ve kadınların güzelliğine zıt bir kutup oluşturur. Krişna, erkek cinsin hoşluğunu, çekiciliğini dorukta temsil eder. Bu tanrı ile, sığırtaç kadınlar arasındaki bağıntı, her kadının aşktan da eşit payı alma beklentisini ortaya çıkarır. Amaç ise her kadının eksiksiz ve kusursuz tat almasını sağlamak. Aşk, evrensel bir doğa aşkı olarak paylaşmak ve yine de tek başına yaşamaktır. Sığırtaç kadınların yarattığıdır Krişna.

Tanrı Ganeşa ve tanrı Krişna kadınları tarafından akıl, zeka, sanat, bilgi, beceri ve bilgelikle donatılmışlardır.

Burada cinsellik bir tabu değildir. Özgür insanların en erdemli birliktelikleridir. Cinsellik ve aşk kutsaldır. Çünkü birbirini sömürme, mallaştırma, çalma temelinde yapılmamaktadır. Eşit, özgür ve iradesel bir birleşme ve paylaşma temelindedir. Utanılacak değil, onurlu bir eylemdir. Krişna kadının yarattığı özgür ve onurlu bir tanrıdır. Egemen değil, yaşam ekseninde şekillenen, eşitlikçi, paylaşımcı ve gerçek sevgiyi, aşkı temsil eden anaerkil bir tanrıdır. Onunla birlikte olan kadınlar da kendi özgür iradesi ile karar veren, cinsel eyleme giren kadınlardır. Bu eylem kadının kendisini sunmasıyla yapılan bir eylem değildir. Eylemin ilkesi, gerçek sevgi, eşitlik, paylaşım ve özgür iradedir.

Tanrı Krişna inek çobanı kadınların arasına karışır, onlarla yatar. Aynı tanrı o kadınlardan biri tarafından azarlanabilir, öyle iken kadının önünde saygıyla eğilir Krişna.

Hindistan’da yaratılış mitosu tanrı Brahma ile başlar. Bu mitosa göre her şeyi yaratan, bilen tanrı Brahma’dır. Kadını da yaratan odur. “Başlangıçta sadece Atman vardı. Çevresine baktı kimseyi göremeyince korku duydu. Çünkü yalnızlık korku yaratır. Sonra kendisi dışında kimse yoksa ‘korkmanın da bir anlamı yok’ dedi. Yalnızlıktan dolayı mutsuzdu, ikinci bir kişiye ihtiyaç duydu ve kendisini ikiye böldü. Bir kadın ve bir erkek çıktı ortaya. Sonra sürekli bölünme ile diğer tüm canlılar oluştu.”

Anlaşıldığı üzere Atman bir tanrı, bir insan ve bir erkektir aslında. Her şeyi yaratandır. Adem’in tanrısından biraz daha insafli yaklaşp kadını bir organından değil de –kaburga gibi- kendisinin yarısı olarak yaratma durumu var. Bu da ara süreç mitosudur ki ataerkil bakış açısı hakimdir. Hindistan’da, Mezopotamya ya ve Mısır gibi neolitik sürecin uzun yaşanmasının nedenini kadına pahalıya ödetmiştir. Kölecilik döneminde Budizm gibi tüm acıların temelinde cahil arzuları arayan, bu

acıları bireysel hırs, rekabet, aç gözlülük, bunun sonucunda ikiyezölölük olarak değerdendiren, bunları aşmanın tek yolunun doğru görüş, esin, konuşma, iş, doğru çağrı, çaba ve akıldan geçtiğini hedef olarak önüne koyan bir dinin ve yaşam felsefesinin çıkması temelini bu gerçekten alır. Yine Gandi'nin hiçbir kaba şiddete baş vurmadan bir o kadar da özünde güçlü bir radikalizmi barındıran bir savaş ve mücadele tarzı ile başarıya gitmesinde Hindistan'ın uzun neolitik süreç gerçeği reddedilemez. Kadına rağmen kadın yöntemi ile başarıya gitme var. Yani demek istediğimiz, bu tarz bir mücadelenin kadına ait olduğunu bilmeden yürütme. Neolitik devrimi yaparken de kadın vahşi hayvanlara karşı, yine erkeğin saldırganlığına karşı kendisini ve toplumu korurken kaba bir şiddetten ziyade, doğal yaratıcı gücü ve yöntemi ile istediği noktaya çekebildi ve huzurlu bir düzen yaratabildi.

BATIDA ARA SÜREÇ UYGARLIĞI VE MİTOLOJİSİ

Batı Uygarlığında ve Mitolojisinde Kadın;

Batı uygarlığı ve mitolojisine geçmeden önce batı ve doğu uygarlıkları ve şekillenen karakterler arasındaki farkı, nedenlerini bilmek önemlidir. Bunun anlaşılmasıyla hem mitoslarına hem de günümüz batı kişilik gerçeğine daha kolay anlam verilir.

Batıda iklim koşullarının geç iyileşmesinden ötürü paleolitik dönem oldukça uzun sürmüş, neolitik süreç bazı istisnai yerler dışında -ki onların da coğrafi özgünlüğünden kaynaklı- kısa sürmüştür. Paleolitik avcı kültürünü yani erkek karakterli kültürün etkisi çok belirgindir. Doğuda kölecilik dönemine girilirken, Batıda bir çok yerde halen paleolitik süreç yaşanmaktadır. İnsanlığın temel gelişim ve değer yaratım merkezi Doğu, özellikle Mezopotamya iken, çağlar sonrasında bu gerçek tersine dönmüştür. Kölecilik de, feodalizm de Doğudan çıkıp gelişerek, Batıya yayılırken, Doğu feodalizmde çakılı kalmış, Batı ise kapitalizme ve emperyalizme geçiş yapmıştır. Amin Maalof'un da dediği gibi "Doğunun çiçeği Batının çiçekliğinde" olmuştur. Çiçek tohumunu Doğu keşfederek ekip büyötmüş, Batı çalarak onu koruyup geliştirmek için çiçeklik icat edip korumaya almıştır. Yani Batı çaldığını çırptığını geliştirerek Doğunun yaratıcılığı üzerine yaratıcılıklar geliştirmiştir. Yani hammaddesi hep çalıntı olmuştur. Parti Önderliğinin de dediği gibi "yalancılık, zalimlik ve ikiyezölölük" temel karakteri olmuştur. Çünkü şekillenme annenin paylaşım, adalet, şefkat ekseninde değil, ağırlıkta erkeğin bireysel, maddiyatçı, yalancı ve ikiyezölölü gerçeği ekseninde olmuştur.

Yakın doğuda birey değil bir gruba bağlılık anlamına gelen dünya, birlikte yaşama ve yetkiye bağlılık erdemleri bireyin idealleri olmuştur. Görmemiz gerektiği gibi iki kültürel dünyanın değişen sarkaçlarında karşılıklı, karışık tarihleri boyunca paleolitik bireyin ve neolitik grupların ilkelerindeki çözülemez çelişkiler doğmuş ve bugüne gelmiştir bu çelişkiler. Karşılıklı birbirini küçük görmeye kadar götürmüştür.

YUNAN UYGARLIĞI VE MİTOLOJİSİNDE KADIN

Yunanistan'da denize ve doğuya yakın oluşundan kaynaklı –ki doğuda iklim koşulları batıya göre erken iyileşti- iklim ve hava koşulları erken olgunlaştı. Burada da neolitik süreç uzun yıllar devam eder. Sonradan kuzeyden gelen çeşitli kabilelerinin akınlarıyla çok kanlı savaflara sahne olur. Hakim olan anaerkil sistem uzun yıllar kendisini var etme, yaşatma savaşını çok uzun yıllar ağır bedeller vererek yürütür. Zeus'la ifadesini bulan mitoslar bu sürecin gerçeğini yansıtır. Metis'ler, Artemis'ler gibi yenilmemek için savaşta taktiksel anlamda yetkinleşen tanrıçalar olduğu gibi, süreçle ataerkilliğin yerleşmeye başlamasıyla Athena'lar gibi (erkeğin kadını) yaratılır. Bu süreç hemen birden gelişen bir süreç değildir. Çok kanlı ve bunalımlı bir süreçtir. Zeus öncesinde herkes onurluca ve mutluca yaşamaktadır. Bunlar barışçıl ve oldukça sakin çiftçi topluluklarıdır. Kendilerini ve topraklarını verimli kılan ulu tanrıça ya da ana tanrıçaya (toprak anaya) tapıyorlardı.

Homeros'un İlyada'sından anlaşıldığı kadarıyla işgaller şöyle gelişir: “MÖ. 2600'e kadar erken bir tarihte kuzeyden gelen ve Yunanca konuşan kabileler, Makedonya olarak bilinen Yunanistan'ın kuzeyindeki bölgeyi işgal ettiler. MÖ. 1900 ile 1600 arasında bu insanların soyundan gelenler Yunanistan'ın artakalan bölgelerine yerleşmek üzere güneye doğru ilerlediler. Uygarlıklarının altın çağı, Girit adasını işgal ederek, bu ileri topluluğun teknolojisi ile sanatını geniş ölçüde benimsedikleri MÖ. 1450 ile saray merkezlerinin iç savaşlarda yağmalandığı MÖ. 1200 arasındadır. Bu kabileler Miken olarak bilinen kavgadan, avlanmaktan, atletik yarışmalardan hoşlanan saldırgan bir halktı.

Yeryüzünde anaerkilliğe karşı çıkan, anaerkil çağı kapatıp, ataerkilliğe yerleşme yolunda emek veren pek çok ulusun içinde en başarılı olanlar Yunanlardır. Onların başarısında üç etken önemlidir.

- 1- Daha önce ruhban sınıfın putlar ve tapınağı kapsayan örgütlü bir dine sahip olmayışları.
- 2- Geldikleri coğrafyada çok güçlü anaerkil bir kültürle ama genellikle silahsız toplumlarla karşılaşmaları, karşılaştıklarında silahsız topluluklar görünce onları kolaylıkla ezebilmeleri.
- 3- Geldikleri ülkede ve komşu topraklarda Mezopotamya'da olduğu gibi “kitaplı” ve anaerkil din geleneğinin bulunmayışından kaynaklıydı.

Yunanlılara göre yaratılış, en önemli tanrıların kadın olduğu ana yönetimindeki toplumdan, en önemli tanrıların erkek olduğu, baba yönetimindeki topluma doğru kayar.

Toprak ana olan Gaia, ilk ulu tanrıça yani ana tanrıçadır. Yunanistan'da yaşayan insanlar, bronz çağı kabileleri topraklarını işgal ettiğinde ulu tanrıçaya tapmaktadırlar. Çünkü, çiftçidirler. Toprağın bereketi onlar için öncelikli önem taşımaktadır. Hayatlarını sürdürmeleri, yılın verimsiz aylarında kendilerini beslemeye yetecek kadar yiyecek elde edebilmelerine, kabilelerinin devamını sağlamak için yeterli sayıda çocuğa sahip olabilmelerine bağlıdır. Bu insanlar bir

kadının çocuk doğurma yeteneğiyle toprağın bütün bitkileri doğurma yeteneği arasında bir bağ kurmuşlardır. Bu nedenle de toprağın ruhu kadındır. İlk Yunanlıların taptığı en önemli tanrısal varlıklar da kadındır.

Dionysos;

Semele, Frigya dilinde ateş demek. Semele, ateş tanrıçasıdır. Aynı zamanda bu dilde Semolo toprak anlamına geliyor. Bu durumda Semele toprak tanrıçası da oluyor. Semele'nin akıbeti de tanrıça Metisle aynıdır. Zeus, Semele ile yatıyor ve sudan bir bahane ile öldürüyor Semeleyi. Karnından cenini alıp baldırının içine koyuyor, Athena'yı nasıl kafasından doğuruyorsa, bu kez de Dionysos'u baldırından doğuracaktır. Zeus'un amacı akıllı ve yetenekli kadınlardan çocuk sahibi olmaktır.

Dionysos gerçekte anaerkil tapımının içinde yer alır. Eski Yunan anaerkil anlayışını temsil eden, ölen anasının davasını sürdüren genç oğul tanrıdır. Yunan mitolojisi bu düşünce ve duygu yapısından ötürü onu, üstü örtük biçimde cezalandırır, öykülerde genç yaşta ölen bir tanrı olarak verilir.

Dionysos tapımları ormanlarda gizlice yapılır. Dionysos ayinlerinde her sınıftan kadın, çocuğunu, kocasını unutarak Dionysos'la birleşmek için o ayinlere koşar.

Osiris, Adonis, Tammuz, Atti ve Dionysos bir tanrı ana oğludur ve ana tanrıçaya bağlıdır.

Dionysos karakteri de Krişna'ya benzer. Yunanda anaerkil sistemi geri getirme mücadelesi veren, onu temsil eden bir tanrı olduğu için tüm ataerkil tanrıların hasmı ve hedefi olmuştur.

Tanrıça Gaia daha sonra tanrı Uranus'la evlenir. Bu süreç aslında artık ataerkilliğe geçiş sürecidir. Çünkü evlilik ve aile kurumu ataerkilliğin üzerinden yükseldiği temel dayanaktır. Aslında en esaslı özel mülkiyettir. Tekrardan mitolojiye dönersek, tanrıça Gaia ve Uranus'tan doğan altı kız ve altı erkek toplam on iki çocuğa Titanlar denilir. Kızlara ise Titanides adı verilir. Yunan mitolojisindeki Musalar da bu Titan soyundan gelmektedir. Bütün bilim ve sanatların kurucusu sayılan Musalar, öteki tanrı ana geleneklerinde de olduğu gibi bu etkinliklerin yalnızca koruyucusu değillerdir. Bulan, ortaya çıkaran, ilkelerini belirleyen, uygulayan ve başkalarına öğretenler de onlardır. Yunanlı kadın tanrıların elinde müzik aleti çalana, şarkı söyleyene fazla rastlanmaz. Athena, Metis, Hera, Artemis'i çalgı çalarken görmeyiz. Doğru kökenli olsalar da Yunanlılaşmışlardır. Ataerkil toplumun gülmeyen, gülümsemeyen, düşünceli tanrıçalarına dönmüşlerdir. Elinde silah tutanlar da az değildir.

Musalar, Titanların soyundan gelen çok eski çağların tanrı anası Mnemosyne'nin kızlarıdır. Anaerkil yapıya sahip olan Titanlar, Olimposlar'da tanrılık ve iktidar yarışında yenilgiye uğramışlardır. Musalar, dokuz kız kardeş olup ilk eğitimlerini tanrı annelerinden almışlardır.

Apollon olarak bilinen güneş tanrısı, Musaların soyundan gelir. Apollon heykelleri çok kusursuz ve hiçbir tanrıya gösterilmeyen özen ile sanki bütün Yunan erkek düşüncesi elbirliği etmiş ve kadın uygarlığının yarattığı ve kadın söyleminde

gedik açmak için böyle dorukta ıslıl ıslıl bir erkek tanrı yaratmıştır. Sanki kadından daha güzel, daha üstün bir niteleme, insanların gönlünde taht kurmak için doğmuştur. Apollon'un hasmı kadınlardır. Kendinden bir önceki kuşak olan Zeus'u hasmı görmez ya da onu örnek almaz. Zeus'un, zorbalığı ya da elindeki yıldırımından başka bir şeyi yoktur. Apollon'un soyu da Musalarınki gibi Titandır. Apollon'un şahsında kadının güzelliği de kadından çalınıp erkeğe mal edilmiştir. Apollon heykelleri, zarif ve kadına benzer bir güzelliktedir. Prometheus'ta Titan soyundandır. Çok akıllı ve zeki bir Titandır. Mitolojiye göre su ile çamurdan ölümlü insanı ortaya çıkarmıştır. Yaratıcı Titan Prometheus'un yarattığı insanlar, Zeus tarafından yok edilmek istenir. Prometheus insanlarına ölümsüz demirci Hephaestos'un ocağından ateşi çalarak yardım ettiği için Zeus tarafından Kafkas dağlarına çivilettirilerek cezalandırılır. Yine başka bir anlatıma göre Zeus insanları yaratır, bilgi dışında onlara tüm ikiyüzlülükleri, güçsüzlükleri ve güçleri verir. Bilgi, aydınlıktır. O olmadığı için herkes karanlıktır. Prometheus bilgiyi, ışığı, yani ateşi Zeus'tan çalarak insanlara verir ve aydınlatır onları. Bunun sonucunda ise cezalandırılır. Zeus, Prometheus'u çivilettiği dağa bir kartalını gönderir. Zeus'un kartalı, sürekli gidip Prometheusun ciğerini yemeye başlar. O yedikçe, ciğeri kendisini yeniler. Burada Prometheus egemen Zeus tarafından kadından çalınan bilgiyi ve kadının yarattığı tüm halkın çıkarını da temsil eden temel değerleri de alarak kadına ve halkına geri verir.

Ateş aydınlıktır, bilgidir, bilinçtir. Aslında Prometheus bir halk önderidir diyebiliriz. Önderliğimizin de kendisini Prometheus'a benzetmesi de bu noktadadır. Önderliğimiz de tüm dünyayı karşısına alarak, erkeğin kadından çaldığı gücü kadına geri verdi. Erkeğin çaldığı kadını, erkeğin elinden geri aldı. Ve kendisinin de dediği gibi "Prometheus'un memleketinde haince esir düşürüldü" tarih boyu Zeus'lar var oldukça Prometheus'lar hep var oldu ve olacaktır. Prometheus'un ciğerini yenilemesi bu gerçeğin işaretidir. Bu kadar ilginç bir tesadüf olabilir mi? Promete'nin memleketinde çağdaş Promete çiviletilmek istendi bir defa daha. Yunan erkek egemenliğinin doruğu oluyor. Şiddetin ve komploların çeşmesi. Yunan'ın tarihini bildiğimizde olayların tesadüf değil beklenen olduğunu görüyoruz. Önderliğimiz de erkeğin çaldığı gücü kadına vererek, gerçekleri görmesini, özgürlüğü gerçekleştirme mücadelesinin yol yöntemini öğretmiştir kadına. Bu anlamda Çağdaş Zeus'ların sessiz kalmasını tabii ki bekleyemeyiz.

Prometheus bir anlamda anaerkil düzenin yaşaması için ataerkilliğe karşı savaş veren bir Titandır. Zeus'la alaşağı edilmek istenen anaerkil sistemi kurtarma, karartılan dünyayı yeniden aydınlatma savaşını veren bir halk kahramanıdır. Anaerkillik giderse, insanlık karanlığa mahkum olacaktır. Bu gerçeği çok çarpıcı gören, anlayan bir liderdir. "kadınsız bir yaşam olmaz"ın radikal tavrıdır Prometheus gerçeği. Çünkü Zeus'lar "gerçek yaşam kaynağı"nı kurutarak zafere gittiler. Bugün de halen Zeus'ları ayakta tutan, kuruttukları bu kaynaktır. Zamanında Prometheus bunun önüne geçmek istedi ve bedelini ağır ödedi. Fakat yılmadı ve ölümsüzleşti mücadelesi. Şimdi ise çağdaş Prometheus olan

Önderliğimiz kurutulan yaşam kaynağından su çıkardı. Bu su yaşam anlamına gelen kadındı. Gözünü, kulağını, ruhunu, beynini açtı ve akmakta olan bu yaşam pınarının önünü tüm dünyaya dönük kıldı. Suyun yatağını binlerce kollara ayırdı ve dünyanın en ücra köşesine kadar akmasını sağladı. Bu cesareti ve gücü Zeus'lardan alarak, gerçek sahiplerine verdi. Ve tüm dünyayı karşısında buldu.

Yunan mitolojisinde Zeus bütün her şeyi yaratan, ve aynı zamanda bütün tanrıların babası olan tanrılar tanrısıdır. Kendisi tanrılarla birlikte Olimpos denilen bir dağda yaşamaktadır. Zeus'la birlikte tanrılar meclisi oluşur. Her bir tanrı bir şeyi temsil eder ve bir işten sorumludur. Bu da şunu gösteriyor; erkek egemenliği Zeus'la birlikte kurumlaşıyor, yarattığı her ırk sürekli gelişen, kökleşen ataerkil sistemin bir ifadesi oluyor.

Zeus sık sık kılık değiştirerek, insanların içine girer, onları gözlemler, sınar ve beğenmediğini hemen cezalandırır. Kadını aşağılar, sadece zevk almak için kullanır, bu anlamda oldukça düşkün bir tanrıdır. Tüm güçlü, akıllı, güzel kadınları ölümlü ölümsüz fark etmez elde etmek ister. Ulaşamadığına kılık değiştirerek sahip olur. Bu da erkeğin kadına karşı savaşında ne kadar kurnazca taktikler geliştirdiğini gösteriyor. Ayrıca Zeus'un kılık değiştirmesi şunu da gösteriyor. Demek ki tanrıçalar Zeus'u yanına bile yaklaştırmıyorlardı. Güzel ve güçlü olan her kadınla olmak onun için bir tutkudur. Ona karşı savaşan, sürekli onu ret eden tanrıça Metis'i elde etmek için kılık değiştirir. Metis akıl ve güzellik tanrıçasıdır. Metis'in de kılık değiştirme yeteneği vardır. Bu durum kadının da egemen erkek gerçeği karşısındaki savaşında yaratıcılığı yakalayıp, taktik geliştirmesinin de göstergesi oluyor.

Zeus aslında esasta Metis'in bilgisine, aklına ve yaratıcılığına sahip olmak istemektedir. Bir yolunu bulup Metis'e yaklaşır onu yutar. Cenini alıp kafasına yerleştirir ve kafasından Athena'yı yaratır. Bu şu anlama gelir; aslında Metis'in yenilgisiyle yani anaerkil sistemin, artık Athena'nın şahsında erkeğe göre de bir kadın şekillenmeye başlar. Tabi bu iki sistem mücadelesi Athena'nın sahneye çıkmasıyla bitmez. Athena oradaki bütün kadın gerçeğinin ifadesi değildir. Erkeğin el attığı kendi sistemine çektiği, istediği gibi şekillendirdiği fiziğiyle kadın, ama ruhu, beyni, düşüncesi erkek olan oldukça soğuk bir kadın gerçeğidir. Kadın içinde de farklılaşmanın, sınıflaşmanın ifadesi de oluyor bir anlamda. Turuva savaşında da Athena'nın rolü çarpıcıdır.

Truva savaşı Yunanistan'daki Akka kabilesi ile Anadolu'daki Troya kabilesi arasında yaşanan ve çok uzun yıllar süren bir savaştır. Bu savaş Homeros'un İlyada'sında genişçe anlatılır. Genel anlamda bilinmesi açısından kısaca belirtmek gerekirse; aslında Akkalılar Troya'yı alarak Anadolu'nun içlerine doğru açılmak isterler. Troyalıları kendileri açısından bir tehlike olarak da görmekteler. Çok fazla olmasa da Troya'da anaerkilliğin etkisi halen devam etmektedir. Halen çoğu, Tanrıça Vesta'ya inanmaktadırlar. Yunan'ın amacı, yayılmacılık işgalcilikken, bu İlyada'da mitolojik boyutuyla ele alınarak, abartılmış ve farklılaştırılmıştır. Yunan

karacterinin bilinmesi açısından, Truva savaşı önem taşıyor. Bu gerçek, mitolojik ele alınsa da kendi içinde önemli ipuçları ve çeşitli anlamlar taşımaktadır.

Akkalılar ile Troyalılar şahsında Batı-Doğu savaşı

“Olimpos’un efendisi Zeus, deniz tanrıçası Thetis ve büyük ölümlü kahraman Peleus’un evliliklerini kutlamak için düğün yapar. Kavga tanrıçası Eris dışında bütün tanrı ve tanrıçaları davet eder. Çünkü düğün tartışma yeri değildir. Çok kızan Eris de düğüne gelir. Katılmasına izin verilmeyince salona bir altın elma atar ve bunun en güzel tanrıça için bir armağan olduğunu söyler” bundan şunu anlayabiliriz:

Artık evlilikler kadının tercihi dışında, erkek tercihi ile ve erkek tarafından bir sözleşme temelinde yapılmaktadır. Zeus yani baba belirleyendir. Kavga tanrıçası Eris’i kabul etmez. Çünkü evlilik uzlaşma temelinde birbirini kandırma, sömürme, bağımlı olma gerçeğidir. Kavga, karşıtlık bu gerçeğin zehridir. İki bir arada olamaz, olması durumunda Zeus şahsında ataerkil sistem darbe alır. Aslında Eris’in ortaya attığı altın elma, cinsler arası çelişki olabilir. Buna sahip olan ya da yaşayan, erkeğe boyun eğmeyen, uzlaşmayan ve teslim alınmayandır. Elma bilgiyi de temsil eder. Kaldığımız yerden mitosa devam edelim.

“Bütün tanrıçalar altın elmaya sahip olmak onuruna kavuşmak isterler ama sonunda Hera, Athena ve Afrodite dışındakiler bu arzulardan vazgeçer. Üç tanrıça Zeus’tan en güzelin hangisi olduğuna karar vermesini ister. Ama Zeus karısı ile iki kızı arasında seçim yapmak istemez. Bunun üzerine ulaşı Hermes’e altın elmayı ve üç tanrıçayı İda Dağı’na götürmesini, orada koyunlarını güden Paris’e seçimi yaptırmasını emreder (Paris Troya kralının oğludur aynı zamanda) üç tanrıça da Paris’e özel bir armağan verirlerse kendisini seçeceğini düşünür.

Hera ‘Elmayı bana verirsen, Paris sana olağanüstü zenginlik vereceğim ve bütün ölümlülerin yöneticisi yapacağım’ der.

Athena ‘Elmayı bana verirsen, Paris seni ölümlülerin en cesuru ve bilgisi yapacağım, savaşta yenilmez ve bütün sanatlarda yetenekli olacaksın’ der. Ve son olarak Afrodite ‘Elmayı bana verirsen, Paris sana kral Tyndoros’un kızı, dünyanın en güzel kadını Helena’yı vereceğim’ der.(Helena Girit kraliçesidir) Afrodite için Helena’nın, Sparta Kralı Meneleos’la zaten evli olması önemli değildir ve bu durumu Paris’e söylemez.

Paris en çok Afrodite’in armağanını beğenir, elmayı ona verir. Ve o andan itibaren Hera ve Athena bütün Troyalılardan nefret ederler. Sonra Paris, Sparta’ya gider. 9 Gün Meneleos ve Helena’nın konuğu olur. Meneleos bir yolculuğa çıktığında Paris Helena’yı kendisiyle Troya’ya gitmeye ikna eder, Troya’ya giderler.”

Bu durumu şöyle yorumlayabiliriz:

Seçim Zeus’tan talep edildiğinde Zeus tabii ki hiçbirini seçmeyecektir. Yani o çelişkiye kimsenin sahip olmasını istemeyecektir. Çelişkiler olursa sistemi tehlikeye girecektir. Onu ayakta tutan, tanrıçalarla girdiği uzlaşmadır. Seçim için Paris’e göndermesi orada cins çelişkilerinin yoğun yaşandığına ve halen anaerkilliğin etkisinde olan erkeğin mevcut olduğunun bir göstergesi ya da her üç

tanrıçanın arasındaki kıskançlığı ve birçok geri geleneksel kadın özelliklerini Troya'ya taşıma amaçlı olabilir. Paris Hera'yı kabul etmez. Çünkü Hera Zeus'un karısıdır ve savaşım biçimi erkek tarzındadır. Athena ise Zeus'un kafasından yarattığı erkek ekseninde bir tanrıçadır. Dikkat edersek Hera ve Athena'nın vaad ettiği hediyeler, egemen bir erkeğin sahip olmak isteyeceği, temel maddi değerlerdir. Afrodit ise Helena'nın şahsında anaerkil sistemin devamını ve gelişimini vaad etmektedir. Her şeyin en yararlısı ve değerlisi bu olmaktadır. Paris'in Afrodit'i seçip Helena'yı çıkarması –ki zaten o süreçte Yunan tahakkümü Girit üzerinde var. Meneleus'un Agamemnon'un kardeşi olması bundandır. Helena bir anlamda anaerkilliğin temsilidir ve Troya'ya gidişi sistemin Troya'da sürmesidir.

Meneleus Akkalıların ünlü komutanı Agamemnon'u ve Akhilleus'u yine Agamemnon yoluyla başta tanrı Zeus'u ikna ederek, yardımını sağlar ve Troya'ya Agamemnonla birlikte savaş ilan eder. Amaç Troya'yı yenip, Helena'yı alıp tüm Troya'yı işgal etmek, Troya kadınlarına el koymaktır. Bu anlamda savaşın gerekçesi Helena gösterilir. Şu anlamda aslında doğrudur; Troya'da bir Yunan'daki gibi anaerkilliğin etkisi çok silinmiş değildir, çok güçlü olmasa da anaerkillik vardır. Helena biraz bunu sembolize ediyor. Bu açıdan baktığımızda temel bir gerekçe tabi. Troya'ya saldırıp anaerkil etkileri yok etmek ve hakimiyeti altına alıp doğruya açılmaktır. Troya'nın komutanı ünlü Hektor'dur, kardeşi ise Helena'yı kaçıran Paris'tir.

Akkalıların büyük savaş komutanı Agamemnon'la savaşta oldukça yetkin ve yetenekli komutan olan Akhilleus'un çıkar çatışmaları savaşın gidişatına yansır. İkisinin arasında ciddi bir iktidar ve kariyer savaşı vardır. Yunan felsefesinde savaşta kahramanlık en büyük şeref ve onurdur. Ters durum ise yüzüne bakılmayacak bir duruma düşmedir. Korkaklık, geri çekilme en büyük onursuzluktur. Halkın ve ordunun gözünde onun hiçbir değeri yoktur. Bu açıdan komutanların başarı kazanması temel amaç olmakta, bu beraberinde birbirini çekememeyi, kıskançlığı, komploları getirmektedir. Bir gerekçe ile Agamemnon Akhilleus'un şeref ödülünü geri alınca bu ikisi arasında ciddi bir ayrılmaya yol açar. Ve Akhilleus savaştan çekilir. Annesi tanrıça Thetis'te Akhilleus'un savaşa girip ölmesini istememektedir. Akhilleus annesi yoluyla Zeus ve diğer tanrıların kendisine yardımını sağlayarak, Agamemnon'dan intikam alma amaçlı Troya'lıların Akkalıları yenmesini sağlar. Bu yaklaşım Akhilleus'un Troyalıları çok sevdiğinden kaynaklı değildir. Kaldığı Agamemnon'un yenilip aşağılanmasıyla birlikte en korkunç savaşı kendisi Troyalıları karşı verir. Erkeğin ve Yunun gerçeğinin karakteri burada çok net açığa çıkıyor. Oldukça çıkarıcı, intikamcı ve komplocu bir gerçeklikle karşı karşıya kalıyoruz. Bu anlamda erkek en büyük egemenlik savaşlarını da birbirine karşı vermiş bu çok çirkince rekabetlere yol açmıştır. Fakat kendi aralarında bu savaşı verirken hiçbir zaman asıl düşmanını göz ardı etmemiş, ve asla tali planda tutmamışlardır. Birbiriyle savaşımında da asıl düşman birer kukla olarak kullanılmış bireysel zafer sonrası kazanan taraf top

yekün temel düşmana yönelmiştir. Akhilleus'un Agamemnon'a savaşta destek sunmaması onun yenilgisinden, aşağılanmasıyla sonra tüm gücüyle Troyalılara yönelip Troya komutanı Hektor'u öldürmesi, bu gerçeğin çarpıcı ifadesidir. Hektor'un cesedini dahi ailesine vermemiş, meydanlarda sürükleyerek en büyük hakaretleri yapmıştır. Hektor'un öldürülmesinde Akhilleus'a Athena'nın yardım ettiği belirtilmektedir İlyada'da. Yani erkek kendi yarattığı kadını da her zaman yedek güç ve temel dayanak olarak yanında bulundurmıştır.

Genel olarak şöyle bir değerlendirmeye gidersek fazla yanlış olmayacaktır. Zeus şahsında ataerkilliğin yerleşmeye başlamasıyla ve kendine göre kadınlar yaratmasıyla birlikte artık kadın içinde de kıskançlık intikamcılık, entrikacılık ve komploculuk gelişmeye başlamıştır. Yani artık kadın değil, erkekleşen kadın, karışan kadın gerçeği açığa çıkmıştır. Tanrıça Meddusa'nın öldürülmesinde Athena'nın rolü bir anlamda bu gerçeğin ifadesidir. Meddusa erkeğe teslim olmayan, sonuna kadar savaşan, teslim alınmayınca Athena'nın da yardımıyla bir komplo sonucu kafası kesilen, kendisini ve çocuklarını savunmak için tüm saçları ve diğer organları yılanla dönüşen, yaşam ve ölüm veren tanrıçadır. Kafası kesildiği halde dahi direnmekte, yılanlarla düşmanına saldırmakta, bakışlarıyla onları taşla çevirmektedir. Bu da kadındaki gücü ve etkileyiciliği göstermektedir. Burada da görüldüğü gibi, komplolar erkeksi Yunan gerçeğinin ruhuna işlemiştir. Truva Savaşı açısından da benzer bir durumla karşılaşırız. Truva zaferi, Yunan'ın Troya'ya düzenlediği bir komplonun zaferidir.

Burada da Helena tanrılar arası iktidar ve çıkar savaşında tabii ki savaşın temel gerekçesi olarak gösterilir. Tanrıların Troya'ya karşı Akkalıların yanında yer alması da sistemlerini tehdit eden bir güce karşı egemenlerin birliğini yansıtır. Günümüzdeki emperyalist gerçek de böyledir. Önderliğimize karşı geliştirilen komploda bu gerçek çok bariz açığa çıktı. Kendi aralarında çelişkili ve çatışmalı olmalarına rağmen Önderliğimize karşı hemfikir ve birlik olmaları egemenlerin bu ortak karakter özelliğinden kaynağını alır.

Bu savaş uzun yılları alır. Ve Hektor'un ölmesiyle de sonuçlanmaz. Troyalıların yenilgisi Truva atının kalenin içine sokulmasıyla olur. Yani büyük bir komployla içten fethederek, Troya'yı yakıp yıkarak ele geçirirler. Helenizm kültürünün oluşması İskender ile birlikte İran'a Hindistan'a kadar yayılması bu savaş sonrasında Troya'nın Yunanlılarca ele geçirilmesinden sonra olur. Helenizm kültürü Doğu ve Yunan kültürünün birleşimidir. Bu anlamda bu komployu açmak Önderliğimize karşı geliştirilen uluslar arası komploda Yunanistan'ın belirleyici rol oynayan bir güç olarak görülmesinin önemi büyük ve gereklidir.

Vergileus'un eserinde bu komplo açılmaktadır.

"Troya'yı dokuz yıl vuruşarak, savaş becerileriyle ele geçiremeyen Yunanlı önderler, çam ağacından dağ kadar büyük bir at inşa ettiler. Bu at dinsel bir sunakmış gibi davrandılar ve Troya'ya böyle bir dedikodunun yayılmasını sağladılar. Bu sırada hilekar Yunanlılar atın kocaman, boş karnına cesaret ve yetenekleriyle seçilmiş bir grup silahlı savaşçıyı gizlice yerleştirdiler" Atla bu

komployu gerçekleştirmelerinin nedeni, Troya'nın atlı kabileler olarak, ata çok değer vermeleri ve onu kutsamaları olabilir. Bu atı kıyıya getirip bırakarak, kendileri de Sinon adında bir ajanı orada bırakıp geri çekilme görüntüsü verip, arkada gizlice mevzi aldılar. Kendi taraflarında kocaman tahta atı gören Troyalılar, Yunanlıların savaştan çekildiğini düşünerek, atın olduğu yere gelip arama yaparlar. Ve çalıların arasında gizlenen Sinon'u görürler. Onu yakalayarak, sorguya çekerler. Sorguda Sinon şunları söyler ve Troyalıları kandırır. Kendisinin savaşı istemediğini, atın kerametinden korktuğunu, Yunanlıların elinden zor kurtulduğunu, Troyalılara sığındığını, bu atta bir keramet olduğunu kimin tarafında olursa, tanrıların ona yardım edeceğini, en son gün atın olağanüstü kehanetiyle Yunanlıların paniğe kapılıp kaçtığını ve buna benzer daha birçok şey uydurup Troyalıları kendisine inandırır. At içeride olursa, tanrıların savaşta Troyalılara yardım edeceğini söyler. Daha önceden de zaten Yunanlılar bu atın kehanetinin propagandasını zaten her yerde yapmışlardır. Çoğu Sinon'un söylediklerine inansa da bazıları inanmaz ve karşı koymaya çalışırlar. Hatta kılıçlarını atın karnına batırarak, "Görünüşü ne olursa olsun Yunanlılardan korkmalıyız, armağan taşıdıklarında bile" diyerek, korkularını, güvensizliklerini dile getirirler, atın kalenin içine alınmaması için direnirler, fakat başarılı olamazlar. Troyalılar ajan Sinon'un yalanlarına inanır ve atı kalenin içine alırlar. Gece yarısı Sinon gizli kapağı açarak, atın içinde gizlenen yetenekli savaşçıları dışarı çıkarır. Bunlar kalenin içindeki yunan askerlerinin de yardımıyla Troya'yı fethederler.

Parti Önderliği "Beni Truva atı yapıp Türkiye'ye verdiler" derken, Yunanistan'ın çağlar öncesi komplocu gerçeğini dünyaya hatırlatmaktadır. Sinon günümüzde de Önderliğimizin can güvenliğini güvenceye alacağını söyleyip, dünyanın yüz karası en büyük lanetini işleyen, Pangalos, Kostulas ... gibileridir. Yani tarih farklı bir şekilde ve renkte kendisini tekerrür etti aslında. Truva savaşı da Yunan'ın şahsında Batı'nın Doğu'ya karşı açtığı bir savaştı. Tanrıların birliği bunun ifadesidir. Helena doğudaki yaratıcılık, bereket, zenginlik, görkem ve gizemdi. Günümüzde ise yine Batı'nın Doğu'ya karşı bir savaşı söz konusu. Ve baş rolde yine Yunanistan, arkasında tüm emperyalist ülkeler Doğu ise Önderliğimiz oluyor. Helena gerçeğinde olduğu gibi, O hem araç hem de amaçtır. Hem gerekçe hem de aslında temel nedendir. Günümüzde de Önderlik tarafından yaratılmak istenen Neolitik devrimin çağdaş şeklidir. Amaç çağdaş Neolitiği doğuda yaratarak, batıya doğru yaymaktır. İnsanlık tarihinin her döneminde olduğu gibi, güneş her zaman doğudan yükselmiş, batıya doğru giderken güneş hapsedilmiş ve insanlık karanlığa mahkum edilmiştir. Bu nedenle batı her zaman güneşin battığı, aydınlığın bittiği yer olarak belleklere katılmıştır. Batı insanlığı yutan, kaybeden kara delikler olmuştur. Kader haline gelen, belletilen tarihin bu baş aşağı gidişi Önderliğimizle tersine çevrilmek istenmiştir. Amaç batmayan bir güneşi yaratmak, doğudan yükseltip, batıya yaymak ve ışık fethiyle dünyayı sadece doğu yapmaktır. İşte tam bu notada devreye yine "Truva atı" planları giriyordu. Parti önderliği "Beni Truva atı yaptılar" derken bu gerçeği kast ediyordu. Amaç Türkiye'ye Önderliği teslim edip astırarak, Türkiye'yi

iç savaşa sürüklenme ve içten çökertip fethetme, dıştan ise değişik tarzlarda yönelerek, kapana kısıtırıp teslim almaktı.

Erkeksi Yunan gerçeği 21. Yüzyılda çirkin ve komplocu karakteriyle aydınlanmaya gebe tarihin önüne tuzak kurmuştur. Zamanın ve anın öneminden uzak Türkiye’yi zamanın karanlık tuzağına düşürmek istemiştir.

Ateş ilk Doğu’da büyük ihtimalle yontma taş çağında, taşları birbirine sürterek bulunmuştu. Bu buluş batıya yayılmış, batı mitolojilerinde şimşek çakması sonucu bulunduğu söylenmiştir. Onun için Zeus aynı zamanda Şimşek Tanrısıdır. Her şeyleri şiddet olan batı, ateşi de bir şiddet sonucu öğrenmiştir.

GİRİT UYGARLIĞI VE KADIN

Yunan uygarlığının başka kaynağı olan Girit Uygarlığı MÖ. 3000-400 arasında Girit Adasında şekillendi. Tarıma fazla elverişli değildi. Fakat Giritliler tarıma fazla ilgisiz değillerdi. Bununla birlikte denize de büyük eğilim gösterdiler. Çeşitli uygarlıkların kesiştiği önemli bir kültür adasıdır. Anadolu, Mısır, Yunanistan’a yakındır. Diğer yerlerden kopuk, kendi başına bir ada oluşundan ötürü, Neolitik süreç uzun süre burada yaşam bulur. Tarihte Minos kültürü zenginliğiyle ünlüdür. Toprağın verimsizliğine rağmen, toprağa ilgili yaklaşımları anaerkilliğin bir sonucudur. Taptıkları en büyük güç deniz tanrıçasıdır. Bunun sembolü yılan ve güvercindir. Girit birbirini andıran, geniş tanrıçalar topluluğudur.

Giritliler tanrısala ulaşmada tapınak yerine yüksek yerleri kullanmışlardır. İnançta dışa dönük olan bu insanlar, bayramları dans ve sporla kutluyorlardı. Boğa güreşi yapılıyordu, ancak boğalar öldürülmüyordu. Mimarlıkta büyük bir gelişme yaşadılar. Seramik burada geliştirildi.

Girit’i, Nil, Dicle ve Fırat uygarlıkları kadar sonraki ataerkil Yunanlılardan da ayıran temel neden, kadının rolüne özel bir önem vermesidir.

Girit’liler denizlerin ustasıydılar. Birçok keşif de yaptılar. Afrika, İspanya’ya kadar açıldılar. Girit’te 90 kadar kent kuruldu. MÖ. 3000-2000 yılları arasında bakır, altın, gümüş gibi madenler işlendi. Sonradan bronz üretimi yapıldı. Girit kültürü MÖ. 1400’de silinmeye başlandı. Burada deniz, tarım, hayvancılık, çömlekçilik oldukça gelişti. Yelkenli gemilerle her yere açıldılar. Akdeniz’de şarap, zeytin yağı, baharat, kuru sebze, gümüş, kalay ticareti Giritlilerin elindeydi. Girit insanları da duygu ve düşünce dünyalarını yaşamın gerekleri çerçevesinde oluşturdular. Buradaki zenginliğin ve yaratıcılığın kaynağında anaerkilliğin burada uzun yıllar devam etmesinin etkisi büyüktür.

İRLANDA UYGARLIĞI VE KADIN

İrlanda mitolojisinde Dana Tanrıçası, adını bütün hepsine verir ve bütün tanrıların anasıdır. Gaia’nın eş değeridir. Toprak ana odur, verimliliğin ve bolluğun sahibi odur. İnsan kurbanının sunulabileceği ilahlardan birisidir. İrlanda’da Kerry adındaki yerde iki tepe “Anu’nun Poplonu” adıyla bilinir. Anu onun adlarından biridir. Fiil kökü an “beslemek”den gelir.

Hristiyanlık döneminde inanç, popüler Aziz Brigit kültürüyle devam etmiştir. Kildare’de kutsal bir ateş onu temsil ediyor ve 19 rahibe sırayla onu bekliyor. 20.

Gün nöbeti azizenin kendisi devralıyor, erkeklerin ateşe yaklaşması yasaklanıyor. Ayrıca Brigit uygarlığı veren tanrıydı. “Keltlerin tanrılardan çok tanrıçalara tapındığı bir döneme ait olmalıdır. Bilginin, hekimlik, tarım, erkeklerden çok kadına ait olduğu bir zamana” yani Neolitik zamana denk gelir. Kuzey’den gelen Kelt kabileleri gelmeden önce burada Neolitik süreç yaşanmaktadır. İrlanda’nın Avrupa mitos ve efsane öykülerinde önemini sürdürmesi onun güçlü bir Neolitik kültüre sahip olması ve Avrupa’nın paleolitik döneminin alacakaranlığı ile Aryan, Kelt, Romalı ve Germenlerin ataerkil devirlerinin şafağı adasında yer almasıdır. İrlanda kültürü arasında yükseldiği iki kültürden de kökten ayrıdır. İrlanda’da bir ada. Ve anaerkilliği uzun süre dış yönelimlere maruz kalmadan yaşamıştır. İklim koşulları burada erken olgunlaştığından Neolitiğe geçiş erken olmuş, özgün coğrafya konumundan kaynaklı olarak uzun sürmüştür. Sonradan demir taşıyan Kelt kabileleri geldiğinde MÖ. 2500 den MÖ. 500-200’e uzanan bu dönem henüz tam etkisi silinmemiştir. Ana tanrıça, yüce ana ve sonraki ataerkil Keltik düzenle olan ilişkileri ise, eski Girit-Ege düzeninin klasik Yunan Olympus düzeni ile olan ilişkilerine benzemektedir.

İlerleyen çağlarda da anaerkilliğin etkisi devam eder. Bir İrlanda kraliçesi kendisine yöneltilen “tercihiniz nasıl bir erkektir?” sorusuna; “Benim kocam hiç cimri olmayan, kıskanmayan ve korkusuz bir erkek olmalıydı. Çünkü benim alacağım adam cimri olsaydı, ben onu cömertlikle geçerdim. Ürkek olsaydı olmazdı. Ben tek başıma savaşlarda yarışlarda ve kavgalarda zafer kazanırdım. Kıskanç olsa bu da iyi olmayacaktı. Ben birinin gölgesinde iken bir başkası ile hiç olmadım” der. Bu örnek İrlanda’nın geçmiş tarihini anlamak açısından yeterli olabiliyor.

DOĞU VE BATIDA ATAERKİL UYGARLIKLAR BABİL UYGARLIĞI VE MİTOLOJİSİNDE KADIN

Babil “tanrılar evi, ya da tanrılar kapısı” anlamına gelmektedir. Sümer tanrıçaların ülkesi iken, yani Neolitik zemin üzerinden yükselen bir uygarlık olması yine ara süreç iki sistem savaşının yoğunluğu bu adı Sümer’e yakıştırırken, Babil’de artık yerleşen bir ataerkil sistem gözümüze çarpmaktadır. Sistem kurumlaşmış, alt ve üst yapısını oluşturmuş. Dünyayı en başta da Babil’i evi yapmıştır. Babilliler Samil boyundandır. Yaklaşık MÖ. 2000 yıllarında gelip Sümer’i işgal ederek, Babil devletini kurmuşlardır. Bunlar da Sümerlilerin tanrı ve tanrıçalarını isim değiştirerek almış, yazılarını geliştirip ticarete de kullanmış, dillerini ise özümsememişlerdir. Erkeğin kadına karşı yaşadığı aşağılık kompleksi ve bunu maddi dünyayı yaratarak ,geliştirerek, giderme arayışı Babil’de oldukça çarpıcıdır. Babil ile köleci dönem ve köleci imparatorluklar süreci başlamaktadır. Babil’de kral Hammurabi 1792-1750 süreçlerinde krallık yapan, kanunlarıyla ünlü biridir. İlk defa yazılı kanunlar Hammurabi ile kapsamlı yazılmaya başlar. Babil’i dış saldırılara karşı korumak için yüksekçe duvarlar örülür. Adeta kent, surlar içerisine alınır. Babilliler önceki tapınakları da yıkmamış, yeni tapınaklar inşa etmişlerdir. Babil İmparatorluğu sürecinde 52 tane tapınak yapılmıştır. Burada İhtar

tapınakları da var. Anaerkilliğin etkisi yaşamın değişik alanlarında devam etmektedir. Ticarete çok önem verilmiş ve geliştirilmiştir. Fırat suyu üzerinde yoğun bir ticaret yapılmıştır. Dış dünyaya açılan iki büyük kapısı vardır Babil'in. Fırat suyunun üzerinde taştan büyük bir köprü yapmışlardır. Bu köprü kral Nebu Pala Zer tarafından yapılmıştır. Sonradan kral Nebu Xaz Nasır zamanında köprü yeniden onarılıp, yenilenerek işlek hale getirilmiştir. Bu köprünün taştan 8 sütunu vardır. Köprünün kendisi de taştan yapılmış önemli bir ticaret geçididir. O süreçte böyle muhteşem bir köprünün yapılmasında anaerkilliğin yaratıcılığını öğrenen ve bunu geliştirip kadın aleyhine kullanan egemen erkek gerçeğini anlamak açısından önemli bir örnektir. Yine büyükçe kanallar yapılarak, Fırat'ın suları bu kanallar yoluyla tarım alanlarına taşırılır. Alt yapısal olarak bu tür gelişmeler kaydedilirken üst yapıda da kurumlaşmalar yerleşir.

Rahipler başkanı aynı zamanda kral ve ülke yönetendir. Siyaseti de, dini de ekonomiyi de o yönetir. Hammurabi süreci Babil'in yükseliş sürecidir. Hammurabinin siyaset gücü oldukça yüksektir. Siyaseti ele alışı ve bakış açısı uzun vadelidir. Politikada ittifakları, sözleşmeleri, anlaşmaları esas alır. Babil'i yükselişe götüren bu politika tarzıdır. Babil'e karşı savaşan kentleri zamanla birleştirmiş ve egemenliği altına almıştır. Ticaret merkezlerine çok önem vermiş, o süreçte Mari kentini önemli bir ticaret merkezi yapmıştır. Mari uzun bir süreç Babil'e karşı direnir, fakat güçlü bir savaş sonrası ele geçirilir. Hammurabi fetihten sonra toplumsal barışı ve huzuru geliştirme adı altında geliştirdiği politikalarla başarıya da gider. Bu yaklaşım Babil İmparatorluğu'nun temelini sağlamlaştırır.

Ticarete, tarıma, ziraata, zanaata, mimariye önem verir ve geliştirir. Ele geçirilen zenginlikler, devletin ve onu elinde bulunduran elit tabakanın yerini sağlamlaştırır. Borçluya karşı alacaklıyı kayıran yasalar, borçlar üzerinden alacak faiz hadleriyle ilgili çeşitli düzenlemeler getiriyor. Üç yılla sınırlı olmak kaydıyla "borç köleliğini" kurumlaştırıyor ve böylelikle asıl potansiyeline klasik Yunan'da kavuşan bir üretim tarzının zeminlerini hazırlıyordu. Kendisine "adaletin kralı" ünvanını uygun gören Hammurabi yasaların yazıldığı taşı tahrip edecek olan kişiye önceden lanetler yağdırır. Hammurabi yasasına göre koca, zina yapan karısının yaşamasına izin verebilirdi. Ezilenler ve köleler en ağır koşullarda çalışmakta fakat karınlarını dahi doyuramamaktalar. Bütün bu saydığımız şaheserleri yaratanlar da bu ezilen ve köle kesimler oluyor. Yaratan farklı, yaratılanı kullanan farklıdır. Kadının siyasetten, sosyal sahadan uzaklaştırılıp köleleştirilmesiyle insanlık baş aşağı gidişlerden kurtulamamış, ve daha da derinleşmiştir bu durum. Gelişen uygarlık kadını kendisinden çalmış, kadını çalarak insanlığı çalmış, insanlık ilerleyen tarihin zaman akışında girdaplardan çıkamamıştır. Kadın uygarlığa yenik düştükçe insanlık yenik düşmüş, zafer, kazanım, bolluk ve ilerlemek sadece egemen erkeğin olmuştur. İlericilikten bahsedilecek ise bu ilericilik egemenlerin teknik olarak ilerlemesi, insani olarak da bitişe sürüklenmesidir. Bir adım uygarlığın ilerleyişi, iki adım katı çürüme ve kokuşmadır. Kadın açısından ve kadının şahsında tüm insanlık açısından bu durum böyledir.

Babil imparatorluğu süreci de çok kanlı ve trajik savaşlar yaşamıştır. Sürekli Babiller-Medler, Asurlar ve Persler arasında kızgın savaşlar yaşanmış, süreç süreç biri diğerine üstün gelmiş, bu durum uzun süre devam etmiştir.

Asurlar MÖ. 14. Yüzyılda Babil'i yenerek, Babil'in tanrısı Marduk'u ülkelerine götürürler.

Babil yasaları ve ataerkil hukuk

Babil yasalarını bilmek kadının ve toplumun Babil sürecinde geldiği düzeyi anlamak açısından önemlidir. Babil yasalarında köle ve özgür insan farklı cezalara çarptırılırdı. Özgür insan köle insanı dövdüğünde hiçbir cezaya çarptırılmazdı. Köle insan bunu yaptığında mahkemeye verilir, falaka cezası alırdı. Örneğin özgür insan köle insanın kulağını kopardığında bir şey yapılmaz sadece köle sahibine bir miktar para ödenirdi. Köle insan özgür insanın kulağını kopardığında ise onun da kulağı koparılıp dövülürdü. Biri hırsızlık yaptığında hangi eliyle çalmışsa o eli, yalan söylerse de dili kesilirdi. Kadın açısından da kanunlar oldukça ağır ve aşağılayıcıdır:

Babildeki aile ortaklığı ataerkil bir nitelik taşır. Başı babadır. Az da olsa babanın ölümünden sonra yöneticilik rolü anaya geçer. Aile; babadan, eşlerinden, çocuklarından ve kimi zaman da torunlarından oluşur. Adı, baba evidir. Mülkü babanın evinin mülkü diye adlandırılır. (toprakları evi, binalarını, hayvanları, köleleri, aletleri, ürünleri, bakırı, gümüşü, altını içine alır.) Malların bölünüşünde eski kanun (analık hukuku) değişime uğrar. Baba, malının bir kısmını oğluna bırakabilir. Zina etmiş kadın sadakatsiz kocadan daha şiddetle cezalandırılır. Kadın kendi isteğiyle boşanamaz. Yasalar kadının eve ikinci bir kadın getirilmesine boyun eğebileceği durumları belirtir. Kadın bir nikah sözleşmesiyle evlenir ve kocası öldüğünde onun mirasçısı olabilir. Erkek kısır kadını boşayabilir, ancak kadın giderken çeyizini de götürebilir. Baba öldüğünde evdeki evlenmemiş kız ve erkek çocukları eşit miras hakkına sahiptirler. Rahibeler, dul kadınlar kendi adlarına bir takım hukuksal işlemler yapabiliyor, mal edinebiliyor, ya da ellerinden çıkarabiliyorlar, tefecilik yapabiliyorlardı.

Kızın evlenmesine babası karar verir, sözleşme yapılırdı. Kadın boşanma talep ederse suya atılır öldürülürdü. Erkek kadını boşayabilir, karılığında kızın babasına para verirdi. Boşanma gerekçesi iki kurala bağlı idi, kadın hasta ise ve çocuk doğurmuyorsa. Karısı kendisine iyi muamele yapıp kocasını memnun etmezse, resmi karılık sıfatından düşer, köle yapılırdı. Erkek birçok kadınla evlenebilir sadece birisini resmi karısı olarak kabul edip diğerlerini köle olarak kullanabilirdi. Onlarla da canı istediği zaman cinsel ilişkiye girebilirdi. Köle kadınlardan çocuğu olduğu zaman onları sahiplenmeye bilirdi. Çünkü miras durumu gündeme gelirdi. Sadece resmi karısından olan çocuklarına miras verebilirdi. Miras sadece erkek çocuklara verilirse en büyük payı evin büyük oğlu alırdı. Kadın evin dışına çıkma ihtiyacı olduğunda kocası karşılardı. Soylu kesimden kadınlar çeşitli derecelerde yönetime girer fakat erkekle aynı düzeyde olmazlardı. Rahibeler evlenebilir ama

çocuk getiremezlerdi. Kocalarının köle getirip, çocuk yapmasına karşı koyamazlardı. aslında rahibeler fahişe olarak kullanılırlardı.

Mezopotamya’da tanrı ve tanrıçaların son savaşı

Kadının yarattığı temeller üzerinde yükselen Sümer ve Babil, en büyük darbeyi kadına vurarak, ve kendilerinden başlatarak gelecekte yazılacak tarihin, kadınsız, temel insani değerlerden kopuk bir tarzda yazılmasının öncülüğünü yapmış, imzalarını atmışlardır. Mitolojilerinde de bu gerçek çok açıktır. Daha iyi anlaşılması açısından mitolojiye dönersek;

Tuzlu suların tanrıçası Tiamat ile Güneş Tanrısı Marduk’un savaşı kadın açısından hem gurur verici hem de trajiktir. Gurur vericiliği Tiamat’ın tüm egemen tanrılar karşısında kafa tutup teslim olmaması, onursuzluğu kabul etmemesi, trajik oluşu da sistemini oturtma savaşında cesurca, soyluca ölüme meydan okuması, aslında ölümsüzleşmesi bu anlamda zaferin müjdesini her zaman taşıması fakat o anda zaferi kazananın egemen olmasıdır. Parti Önderliğimiz yarattığı Özgür Kadın Partisiyle Tiamat’ın ağıtına da cevap vermiştir. Bizler de tanrıça Tiamat’ın ölmeyen zafer müjdecileriyiz bir anlamda.

“Tiamat tanrılarla ve çocuklarıyla savaşmak üzere hazırlandı. Yeryüzü tanrısı Ea bunu öğrendiğinde korkudan uyuştı ve yere oturdu. Babası Anşar’a gitti ve Tiamat’ın yaptıklarını bildirdi. Anşar gazapla bağırdı. Gök tanrısı Anu’yu çağırdı. En büyük oğlunu ve ona Tiamat’a karşı çıkmayı emretti. O da öyle yaptı fakat dayanamadı döndü. Böylece bütün tanrılar tek tek Tiamat’la savaşa tutuştular fakat yenildiler.

O zaman bütün tanrılar toplandılar fakat sessizlik içinde, korkuyla oturdular. Ve Ea, onların durumunu görünce, oğlu Marduk’u çağırdı. Tapınağının ve yüreğinin sırrını ona açtı “sen benim oğlumsun” dedi, “babana kulak ver. Kendini savaşa hazırla ve tanrı babamız Anşar’ın önüne dikil, seni görünce huzura kavuşacaktır”

Efendi Marduk babası Ea’nın sözlerinden hoşnut oldu. Kendini hazırladı ‘Tiamat bir kadın, silahlanmış üstüne geliyor. Birazdan onun boynunun üstünde gezineceksiniz. Fakat ulu tanrıların kaderi efendim, eğer senin öcünü alan olacaksa, Tiamat’ı kesecek ve seni yaşatacaksam, kurulu çağır ve benim üstünlüğümü ilan et, yani bundan sonra senin değil benim tanrıların kaderini belirleyeceğimi ve ne yaratırsam değişmeden kalacağını bildir.’

Anşar, veziri Kaka’ya seslendi ve ona tanrılar kurulunun toplanmasını emretti. ‘onları konuştur, bir banka oturt, ekmek yedir ve şarap içirt. Onlara Tiamat’ın, bizi karnında taşıyanın, bizden nefret ettiğini açıkla, bütün küçük tanrıların kendi yarattıklarımızın bile onun yanına geçtiğini, her şeye biçim veren Tiamat’ın, şimdi silahlar, yılanlar, koca aslan ve çılgın köpeklerle geldiğini, Kingu’yu eş seçtiğini, (Kingu Marduk’a karşı Tiamat’ın güçlerini yönetendir) Gök tanrı Anu’yu ona karşı gönderdiğimi, fakat başarısız olduğunu anlat ve şimdi Marduk, tanrıların en kurnazı eğer öcümüzü alacaksa, dudaklarından çıkan bir emrin değişmesini istiyor’ de.

Emir gitti, tanrılar toplandı, kurulda birbirini öptüler, konuştular, banka oturdular, ekmek yediler, şarap içtiler ve şarap korkularını giderdi. İçtikçe gövdeleri şişti,

daha dikkatsiz oldular ve gururlandılar. Efendiler ve öç alıcıları Marduk için bir kral tahtı kurdular, orada yerini aldı ve babalarına baktı.

‘Ey efendi’ dediler. Senin kaderin bundan böyle tanrılar içinde en üstün olmaktır. Yükseltmek ve alçaltmak, bunlar senin elinde olacak. Senin sözlerin gerçek olacak, senin emrin karşı çıkılmaz, tanrılar arasında karşı gelinmez buyruklar olacak. Seni evrenin kralı olarak selamlıyorum.

O artık kral Marduk’tur. Atlarının adları Katil, Acımasız, Gezgin ve Uçandı, ağızları, dudakları ve dişlerinde zehir vardı. Sağına savaş darbesini yerleştirdi, soluna Kavgayı, başında korkutucu sarıgı sarmış zırhı giydi. Savaş hazırlığını ondan önce Tiamat’la savaşılan tanrılarla tartışarak yapmıştı. Bilgi toplayarak Tiamat’ın ordusunun niteliğini-niceliğini, silah çeşitlerini, etkileyicilik düzeyini öğrenip, karşı gücü etkisiz kılacak ve karşı güçten esinlenerek alternatif bir güç kurmuştu. Marduk savaş meydanına geldiğinde yüzünü öfkeli, Tiamat’ın olduğu yere çevirdi. Ağzında sözü hazır. Elinde zehre karşı bir ot tutuyordu. Tanrılar çevresinde dönüyordu. Ve Tiamat’ın yüreğine bakmak ve eşi Kingu’nun planını bozmak üzere yaklaştı.

Marduk dik dik bakarken, Kingu’nun aklı karıştı, isteği şaştı, hareketi durdu ve yanında yürüyen yardımcısı kötü tanrılar onu böyle görünce görüşleri karardı. Fakat Tiamat başını çevirmeden küstah bir alayla bağırdı. ‘Tanrıların efendisi gibi ilerliyorsun. Onlar kendi yerlerinde mi toplanmışlar yoksa senin yerinde mi?’

Marduk güçlü silahını kaldırdı. Neden diye meydan okudu ‘böyle ayaklandın, yüreğinde mücadeleyi kabartarak pusu kurdun? Kingu’yu eşin olarak seçtin. Anu’nun yerine değersiz Kingu’yu tanrıların kralı Anşar’a karşı kötülük tasarlıyorsun. Benim babalarıma tanrılara karşı kötülüğünü gösterdin. Ordun silahlansın! Silahlarını düzene sok! Seninle birbirimize gireceğiz.

Bunu duyunca Tiamat ele geçirilmiş biri gibi oldu. Mantiğini yitirdi, vahşi, içe işleyen çılgınlık attı, titredi, her organına kadar sallandı, büyüler söylendi ve savaşılan bütün tanrılar bağırdılar. Sonra Tiamat yaklaştı, Marduk’la savaşmak için ilerledi. Efendi Marduk onu yakalamak için ağını attı, ok içini kesti ve cesaretini aldı, çeneleri açık kaldı. Ona içini yırtan bir ok attı, o içini kesti ve yüreğine ulaştı. İşi bitmişti. Marduk Tiamat’ın cesedinin üstüne çıktı. Şimdi onun yanında yürüyen tanrılar kendi yaşamlarını düşünmeye başlamışlardı. Ayağıyla onları sardı Marduk, silahlarını parçaladı ve onları tutsak etti. Ve onlar ağıladılar.

Tiamat’ın cesedine döndü, kaba etlerinin üstüne çıkararak, acımasız topuğu ile kafasını parçaladı. Kan damarlarını kesti ve kuzey rüzgarına bilinmeyen yerlere götürmesi için bıraktı. Babaları bunu görünce Memnun oldular ve armağanlar gönderdiler.

Zaferi kazanan Marduk, yılı ve onun 12 işareti Zodyakı belirledi; yılın günlerini, çeşitli yıldız ve gezegen düzenlerini ve ayın hallerini, güneşin tersine ayın ortasına doğru büyümesini ve yok olmasını güneşin durumuna göre ayarladı ve tanrının yüreği sonra ona başka bir şey tasarlattı ki bu şey, çok zekice idi.

Babası Ea'ya “kan toplayacağım” dedi. Kemik yapacağım ve bir yaratık yaratacağım. Adı insan olacak. Evet insan! Tanrılara hizmet etmesi gerekecek ve bunlar o zaman huzurda dinlenmeye izinli olacaklar.”

Babil'in yaratılış destanı ‘gök yüzünde iken’ anlamına gelen Enuma-Eliş olarak bilinen destandır. Tanrıların kralı Enum ile göklerin ve yeryüzünün efendisi ve ülkenin kaderini belirleyen tanrı olan Enlil'in Marduk'u tanrılar arasında üstün kıldıkları daha sonra ona Enlil'in tüm insanlar üzerindeki krallık görevini verdikleri ve sonunda Babil'in dünya devletleri arasında üstün kıldıkları zamanı anlatır. Yani Tiamat ve Marduk savaşında da görüldüğü gibi, erkek tanrıdır. Efsanede sözde Marduk, tüm düzensizliğin sebebi Tiamat'ı yenerek, huzurlu bir düzeni sağlamıştır.

“Marduk insanı da yarattıktan sonra tanrılar çeşitli kozmik görevlere atandılar. Efendileri Marduk'a ‘ey efendi bizden sıkıntılı işleri kim aldı, bizim büyüklüğümüz nasıl belli olacak, haydi bir tapınak yapalım, gece dinlenebileceğimiz bir yer, orada dinlenelim. Orada bir taht olsun, efendimiz için arkalı olan bir sıra’ dediler. Marduk bunu duyunca yüzü aydınlandı ve öyleyse Babil kurulsun, sizin bildirdiğiniz gibi dedi. Marduk'un ağzından çıkan bir sözü hiçbir tanrı değiştiremez, yüreği erişilmezdir, zihni her şeyi alır, günahkarlar ve itaatsızlar onun önünde iğrenç kabul edilirler. Bu nedenle insan cinsi Marduk'la hoşnut olsun. Marduk'un emirleri, Tiamat'ı yendiği ve sonsuza kadar sürecektir krallığı elde ettiği için, hem üstümüzdeki göklerde hem de yeryüzünde her şeyden üstün olsun.”

Babil'liler Sümerlerin geleneksel yaratılış söylencesini almışlar ve onu yeni ulusal, dini ve siyasal amaçlarla kullanmak üzere yeniden şekillendirmişlerdir. Evrenin yaratılışının açıklaması yıldırımlar Tanrısı Marduk'un yüce iktidara ulaşması ve onun yeryüzündeki şehri olan Babil'in meth edilmesi hikayesine dönüşmüştür. Gökyüzü tanrısı Anun, hava tanrısı Enlil ve yeryüzü tanrısı Ea gibi en büyük üç Sümer tanrısı Babil ilahları arasında yer alır.

Marduk dinsel bir devrim sonucu iktidara ulaşır ve onun zaferi ile evrende yeni bir düzen, yeni bir bakış açısı ortaya çıkar. Sümer tanrıları genellikle temsil ettikleri gökler, kara ve su gibi kişiliklerle evreni oluşturan özün bir parçasıdır. Marduk onlara yeni roller verdiğinde evreni Babillerin tanıdığı gibi yaratmıştır. Marduk'un yeni düzeni, eskinin yıkıntıları üzerine kurması da dikkat çekicidir. Marduk, yeni erkek egemenliğine dayanan, ataerkilli bir dinin kadınların egemen olduğu anaerkilli bir din üzerindeki zaferidir. Büyük tanrıça ya da ana tanrıça olan, ve bütün temel tanrılara yaşam veren Tiamat artık tanrıların da düşmanı haline gelmiştir. Eskiden iyi olan ve çocukların yaşamını koruyan Tiamat şimdi kötüleştirmiş bu çocukları yok etmeye çalışmaktadır. Eskiden en iyi tanrılara hayat vermişken şimdi canavar ve şeytanlara hayat vermektedir. Geçmişte kocası ve çocuklarından daha güçlüyken, şimdi güçlü sihirlerine karşı bağışıklığı olan yeni bir tanrıya yenik düşmüştür.

Babiller zamanında insanlar güvenliğin ve umudun eksik olduğu bir dünyada, yaşamlarında yapabileceklerinin en iyisini yapmak zorundadırlar.

Tiamat-Marduk efsanesi kadının trajik yenilgisinin efsanesidir.

Babil efsanesinde yaratılış o kadar çok çarpıtılmaya uğratılmıştır ki Marduk Tiamat'ı öldürdükten sonra insanı yaratır. Oysa öncesinden zaten tanrıça tarafından toplum yaratılmıştır. Her şeyin yaratıcı olduğu gibi tanrıların yaratıcı da tanrıça olmaktadır. Şunu görmek gerekiyor ki Babil süreci bir ara süreç değildir. Babiller Samilerin Barbar bir boyudur yani ataerkildir ve işgal sonucu gelip Babil'i kurmuşlardır. Tiamat yenilgiyi kabul etmeyen bir bütün ortadan kaldırılamayan anaerkilliğe arayıştır. Ve kadın gerçeğidir. Buna karşı tüm tanrıların birleşmesi, egemenlerin güç birliğidir. Marduk'un her sözünün harfiyen yerine getirilmesi Hammurabi'nin yazılı yasalarıdır. Zaferi ataerkilliğin giderek güçlenmesidir. Ataerkil sistemin kurulması değil, sistem zaten kurulmuştur. Köprüler yapılarak ticaret yaygınlaştırılmış, alım-satım kültürü bir erkek egemen kültür olarak doğmuş bu kültür erkeğin hükmettiği yaşamın her ayrıntısına yansımıştır. Böyle de olsa Tiamat'ın şahsında kadının özü-ruhu yenilmemiş, yenilen sadece bedeni olmuştur. Ruh özgür oldukça arayışlar hep var olmuş, sessiz bir çılgılık, bir isyan, bir reddediş geçmişten günümüze süregelmiştir. Tiamat umudunu bedeninde değil, ruhunda-yüreğinin derinliklerinde saklı tutmuş, Marduk'un kestiği damarlar aslında kesmek istediği bu ruh olmuş, dünyaya yayılarak Marduk'lara yüzyıllarca sessiz meydan okumuşlardır. Her sessizlik bitiş ya da hiç yokluk değildir. Sessizliği, geleceğin saklı tutulan umududur. Sessizliği umudunun deşifresini getirir, hep saldırı hedefi olur ve darbe yer. Umut saklı da tutulsa bitimsizdir, ortamını, zemini bulduğunda haykırır, taşar ve yayılır. Ruh ve umut onun geleceğe bıraktığı mirastır, yaşam felsefesidir ve arayışıdır. Yüzyıllar boyunca kadın özgürlük mücadeleleri eksik ve yetersiz kalsa da bu umudun somut ifadesidir.

ASUR UYGARLIĞI VE KADIN

MÖ. Yaklaşık 1500 yıllarında Babil'i fethederek ilk Asur devletini kurdular. Sami kökenlidirler. Yukarı Zap ile Aşağı Zap arasındaki bölgeye yerleştiler. Asur yasalarında evli bir erkeğin başka bir kadına tecavüzü halinde kendi karısının onurunun kirletileceğini ve kocasından mecbur edileceğini öngörür. Hammurabi yasalarından esinlenmiş olan Asur yasaları yalnızca toprak üzerinde özel mülkiyeti meşrulaştırmakla kalmıyor, miras hukukunda getirdiği düzenlemelerle toprağın, sınırlı sayıdan büyük toprak sahibinin elinde toplanmasını da sağlıyordu.

Asurlar'da da yaratılış destanı Babiller'de olduğu gibi erkek tanrı ile başlar. Tanrıları Aşur'dur. Kralları Asur Banibal adını tanrılarından alır. Bu kral zamanında Asur'daki egemenler en parlak günlerini yaşarlar. Kadın yine yoktur, kayıptır, görünmez o. Giderek yerleşen ve gelişen ataerkil sistem her şeyi kadının elinden almıştır. Kadınla yaratılan yaşam artık peyderpey tükenişe doğru yol almaktadır.

Dünyanın yedi harikası içinde yer alan "Babil Asma Bahçeleri" Asur imparatorluğunu kırk iki yıl yöneten kraliçe Semiramis tarafından yapılmıştır. Semiramis'in anlamı beyaz güvercinden gelen, mutluluk, sevgi ve zaferdir. Efsaneye göre ıssız bir çölde beyaz bir güvercinden doğmuş belli bir yaşa kadar güvercin ona bakıp büyütülmüştür. Güvercin bütün mitolojilerde ana tanrıçayı

simgeler. Güvercinin beyazlığı tanrıçanın saflığı, duruluğu ve göğsünden akan beyaz süttür. Her zaman adaleti, eşitliği, sevgiyi ve barışı simgeler. Günümüzde de güvercin, barışın simgesidir. Bundan yola çıkarak Asur sürecinde de kadının halen özünü koruma mücadelesini verdiğini söyleyebiliriz ve anaerkil etkilerin bir bütün yok edilemediğini görebiliriz.

Efsaneye göre Semiramis belli bir yaşa geldikten sonra Ninova'ya gelir. Semiramis çok etkili güzelliği ile herkesi büyüleyen bir kızdır. Kadın tüccarları Semiramis'e el koyarlar. O sıralarda kralın baş veziri Minas köle pazarında dolaşmaya çıkar ve Semiramis'le karşılaşır, ona aşık olur. Tacire yüklü bir para vererek Semiramis'i cariye olarak alır ve onunla hemen evlenir. Semiramis, veziri sevmemektedir fakat güç ve iktidar olma arayışı çok yoğundur. Bu evliliği amacına ulaşmada bir avantaj olarak alır.

Süreç, savaşlar sürecidir. Ninova üzerine çok şiddetli saldırılar vardır. Vezir ordunun başında savaşa gitmiştir. Ninovalılar birkaç koldan düşmanı püskürtse de düşmanın önemli bir kent merkezini almasının önüne geçmezler ve savaş uzar. Minas, Semiramis'i çok özlemekte ve onsuz yapamamaktadır. Haber gönderip onu yanına ister. Bir sabah Semirasi çadırından dışarı çıkıp uzun uzun Ninova'ya bakar ve derin derin düşünür iç çeker, "güzelliğinde orduları güçten düşüren Ninova, ben de senin güzelliğine kayıtsız kalamam" der ve savaşa girme kararı alır. Kararını vezire açıklayıp onu ikna eder. Ordunun içinden en yetkin askerleri seçip bir güç oluşturur ve kendisi de başında düşmanın işgal ettiği kenti geri almak için saldırıya geçer. Çok şiddetli bir savaş sonucu kenti ele geçirir. Kalenin üzerine çıkıp her iki elini kaldırarak zafer işareti yapar. Uzaktan kalenin üzerinde zafer işareti yapan Semiramis'i gören kral şaşırır ve kim olduğunu öğrenerek hemen onu sarayına ister. Semiramis'i görünce büyülenir, eşi olmasını ister. İkisi tartışır bir anlaşma yaparlar. Anlaşma uyarınca kral, kendi kızını Semiramis'in yerine vezire verir. Vezir buna dayanamayıp intihar eder.

Semiramis, kralla birlikte bütün savaşlara katılır. Savaş esnasında ele geçirilen esirlere kralın emri doğrultusunda yapılan işkenceleri ve vahşeti görür, kraldan nefret eder. Kral esirlerin, diri diri derilerini yüzdürüp derileri kalenin duvarına asar. Kafalarını koparıp ipe geçirerek herkesin görebileceği bir alana yayar. Öldürmediklerine de ölen çocuklarının ya da yakınlarının etlerini yemesini buyurur. Bu manzarayı gören Semiramis dehşete düşer, krala karşı öfkeyle dolar. Kraldan, bu zavallı insanların intikamını almak için planlar kurar. Savaşsız bir dünya düşler sürekli. Bir süre kraldan uzak durur, kralın onu çok özlediği bir gün ona şart koşar. Kral kendisini çok seviyorsa eğer, ülkeyi üç günlüğüne onun yönetimine bırakmasını talep eder. Kral, ona ne isterse vereceğini söyleyip Semiramis'in talebini kabul eder. Kral üç gün boyunca tüm ülkenin ve herkesin Semiramis'in her bir emrine uymasını söyler ve tahtı ona bırakır. Semiramis'in her dediği harfiyen yerine getirilir. Üçüncü gün kralın tutuklanarak zindana atılmasını emreder ve emir hemen yerine getirilir. Kral Semiramis'in ayaklarına kapanarak bu yaklaşıma anlam veremediğini ve sorun her neyse onu affetmesini ister. Bunun üzerine Semiramis

yeni bir emir verir kralın başını kesmelerini söyler ve bu yapılır. Durumu öğrenen halk büyük bir gürültü, panik ve kargaşa içinde ayaklanarak sarayın önüne gelir. Hep bir ağızdan Semiramis'in öldürülmesini isterler. O sırada Semiramis banyoda yıkanmaktadır. Durumu öğrenince çırlıçıplak ve upuzun saçlarını dağıtarak kanatlarını açan tavus kuşu misali halkın önüne çıkar. Semiramis'i o pozisyonda görünce, gürültü ve kargaşa birden diner, herkes şok geçir ve insan seli haline gelen alan birden bire derin bir sessizliğe gömülür. Kendilerine gelince Semiramis'e itaat etmeye başlarlar. Hep bir ağızdan Semiramis'i ülkenin tek yöneticisi ve kraliçesi ilan ederler. Tanrıçalaştırırlar.

Ninova üzerine düşman saldırıları durmamaktadır. Semiramis savaşta oldukça yetkin ve başarılıdır. Savaşta zafer üzerine zafer kazanır. Ülkenin sınırlarını gittikçe genişletir. Savaşa girdiği her ülkeyi yener sadece Hindistan karşısında zorlanır. Çünkü, Hindistan savaşta filleri kullanmaktadır. Semiramis buna karşılık emir verir, yüzlerce boğanın derisini yüzdürüp develere geçirir ve fil görüntüsü verir. Kayık yaptırarak ilerlemeyi engelleyen ırmakları, engel olmaktan çıkarır. Savaşta zengin ve yaratıcı taktiklerle önemli bir başarı elde eder sonradan Hintliler tarafından, öldürülen develerin fil olmadıkları anlaşıncı bu durum düşmana daha fazla cesaret verir ve taktiği boşa çıkar. Semiramis savaşta da yaralanınca Hindistan'la anlaşma yapar. Anlaşma gereğince her iki güç aldığı esirleri karşılıklı geri bırakırlar.

Semiramis ülkesine döndüğünde annesinin zaferleri ve başarıları karşısında kıskançlık krizleri geçiren oğlu, çeşitli komplolar planlar. Semiramis bunu fark edince önüne geçmek için oğluya evlenir. Fakat bu da oğlunun planlarını engellemez. Çaresiz kalıp tahtı oğluna bırakır, saraydan çıkarak güvercinden doğduğu yere gider. Gider ve tanrıdan ruhunun gökyüzüne çıkmasını ister.

Kadın özünü şu boyutları ile Semiramis'te görebiliriz; onun için savaşa girmek, keyfi bir tercihten ziyade bir zorunluluktur. Bir toplumun çıkarını gözeterek savaşa giriyor ve o savaşa kadın rengini taşıyor. Hiçbir zaman kralın yaptığı vahşeti kendisi yapmıyor, o tür yaklaşımlara müsaade etmiyor ve mahkum ediyor. Kralı öldürmesi de, erkek egemen tarza, savaşa duyduğu nefrettir. Fakat o, çirkinlikleri gördükçe geri adım atarak dışına da çıkmıyor. Sistemin içerisinde mücadelesini sonuna kadar vererek kadının gücünü, doğallığını, güzelliğini açığa çıkararak kanıtıyor. Aslında çıplak olarak halkın karşısına çıkması, kadının bu gücünü, cesaretini ifade ediyor. Dikkat edersek, anaerkil süreçte de kadın çıplaktır, doğal bir otorite ve güçtür. Aynı zamanda çıplaklık açıklıktır, tüm maskelerden, kılıflardan arınmış gerçekliktir. Arılık, doğallık kadın özüdür. Öz her zaman gerçek, etkili gücü doğuran ve sürekli üreten, tükenmeyen yaşam kaynağıdır. Hem savaşa karşı hem de içinde olan biri olarak Semiramis, savaşa da o özü taşımıştır.

En son, oğlu ile olan evliliği bir anlamda kendi sistemini koruma noktasında aldığı bir tedbirdir. O süreç karakterini ve kadının içinde olduğu koşulları göz önüne aldığımızda, kendisince bir çözümdür. İçinde kalarak savaşma kararlığı ve iddiasıdır. Kendi gücüne olan güvenin bir sonucudur –ki daha önce de vezir ve kralla evlenmesine rağmen onlara teslim olmamış ve tam tersi onları aşmıştır- en

sonunda tahtını oğluna bırakması ataerkil sistemin kurumlaşma ve güçlenme düzeyini gösteriyor. Fakat yine özünü ve ruhunu teslim etmiyor, doğduğu yere gidiyor. Aslında güçlenen ataerkil sisteme güç getiremese de kendisini satmıyor. Çirkinliklerden uzaklaşarak sımsıkı anaerkilliğe ve o öze sarılıyor. Zaten gerçekte Asurlar köleci bir ataerkil imparatorluktur. O kopuş, bu gerçeğin de somut ifadesidir.

Semiramis'e ilişkin değişik efsaneler olsa da, bir efsanede örneklendirmek yeterlidir.

ROMA UYGARLIĞI VE MİTOLOJİSİNDE KADIN

Roma'da, Tiver ırmağının çevresinde yaşanan neolitik bir süreç var. Bazı teorilere göre Troya'dan yine Anadolu'nun ve Doğu'nun değişik yerlerinden göç eden Batı'ya doğru yayılan insanlar buraya da neolitik yaşam tarzını getirmiş ve bir süreç o tarzda yaşanmıştır. Bunun dışında kendi öz dinamikleri ile neolitik sürecin burada yaşandığına dair çeşitli teoriler de yok değildir. Fakat bizim açımızdan önemli olan, burada da neolitik sürecin yaşandığı, daha sonra kuzeyden gelen avcı kabileleri ile ataerkil eksenli uygarlıkların geliştiğidir. Roma'da ataerkil süreç öncesi döneme ilişkin elimizde yeterli kaynak olmadığından araştıramadık. Fakat ataerkilliğin girişi direkt boyun eğdirmeye ve köleleştirme temelinde olsa da kesin her yerde olduğu gibi burada da boyun eğdirmek kolay olmamış, çok kan dökülmüştür. Çünkü Roma dünya sahnesine direkt köleci devlet olarak çıkmaktadır. İlk köleleştirme de yerleşik halktan olmuştur. Ayrıca neolitik süreç, yine Batı'da da paleolitik sürecin uzun sürmesi akın eden kabilelerle ataerkil sistemin taşırılmasından kaynaklı adeta neolitik süreç yutulmuş, kaybolmuştur. Bu anlamda buraya damgasını vuran avcı kültürü, yani erkek karakteri olmuştur.

Bu açıdan Roma gerçeğini Yunan'da olduğu gibi erkek karakterini anlamak açısından önemli görüyoruz. Roma deyince, genelde akla savaş, askerlik, disiplin, fetih, işgal ve erkek gelir. İnsanları bu yargılara götüren nedenleri Roma gerçeği ile açığa çıkarmaya çalıştık. Yine bu gerçeklik içinde kadın var mıydı, yok muydu? Vardıysa neresindeydi ve nasıldı? Yoktuysa neden? Bu sorulardan yola çıkarak Roma'da kadını aramaya çıktık. Roma da, Babil'de olduğu gibi ataerkilliğin her açıdan kurumlaştığı bir imparatorluk oluyor. Yaklaşık bin yıl ya da daha fazla yaşayan ve en son yıkılan bir köleci imparatorluktur.

Tarihçi Vergilius'a göre, MÖ. yaklaşık 2600-1000 tarihlerinde kuzeyden gelip Yunanistan'ı istila eden insanlar İtalya'yı da istila ettiler. İlk gelen kabileler bölgeye bakır ve tuncu da soktu. Çok daha sonra ikinci bir dalga demir alet ve silahları getirdi. Zamanla bu iki grup karıştı ve bütün İtalyan yarımadasına yerleşti.

Latinler olarak bilinen kabileler Tiver ırmağının aşağı vadisine Latium diye adlandırılan ovaya yerleştiler. Efsaneye göre Romulus'un Roma'yı kurduğu MÖ. 753 yıllarında arkeologlar yedi tepede bir çok küçük Latin yerleşimi bulunduğunu söylüyorlar.

Arkeologlar küçük Latin köylerinin MÖ. 800 ile 700 yılları arasında birleştiğini düşünüyorlar. MÖ. 700 yılına gelindiğinde tepelerin dibinde Latin'lerin sığır alış-

verişi dahil, ticari amaçları için genel bir forum çevresinde bir çok küçük kulübe kurulmuştu. Latinler Tiver ırmağının taşkınları nedeni ile ova topraklarının çoğunu kullanamıyorlardı. Daha ileri teknolojiye sahip Etrüskler gelene kadar ova topraklarının çoğu bataklık, sıtma alanı olarak kaldı ve fazla yerleşime konu olmadı. MÖ. 900-800 yıllarında Etrüskler Küçük Asya'daki yurtlarından çıkarak, İtalya'yı istila ettiler. Kendileri ile birlikte şehir devleti anlayışını da getirdiler. MÖ. 650'de Latin köylerini işgal ettiklerinde Tiver ırmağına açılan lağımlar inşa ettiler ve ova topraklarını kurutarak yedi tepe dibindeki yerleri kent kurulabilir duruma getirdiler. MÖ. yaklaşık olarak 575'de Etrüskler mevcut kulübeleri kaldırıp Rumlua adını verdikleri yeni büyük bir kentin ticari ve siyasi merkezi olarak geniş bir forum kurdular. Romulus, (Roma'nın efsanevi ilk yöneticisi) ve Roma (Latin) sözcüğü de Etrüsçe 'Rumlua' dan gelmektedir. Etrüskler ilişkiye girdikleri kültürlerden yararlanmasını bilen girişimci bir halktı. Yunan kolonilerinden teknoloji yanında bir çok dinsel ve sanatsal düşünce aldılar. Yunan tanrıları ve Fenike alfabesi de bunların içindeydi. MÖ. 545'lerde Kartaca güçlü ve zenginken ve Akdeniz'in batı bölümüne egemenken, bu devletle siyasi bağlaşma da kurdular.

MÖ. 509 yılından 133 yılına kadar Roma büyük bir güç durumuna geldi. 270 yılına gelindiğinde Etrüskler ve Yunan kolonileri de dahil İtalyan yarımadasını işgal ettiler. Yunanlıların ve zamanın bir çok halkının tersine Romalılar düşmanlarının çoğunu öldürüp köle etmiyorlardı. Yenilen ülkeler Roma'ya vergi ödemek ve bütün eyaletleri savunmak için birlikler göndermek zorundaydılar. Ama kendi yönetimlerinde bir çok yönden bağımsız kalıyorlardı. Buna karşı Romalılar bütün eyaletlere kendi yollarını ve ileri teknolojilerini, yasal sistemleri ile dil ve kültürlerini getiriyorlardı. Yönetim organı olan kral, (o dönemin ismi ile Reks) baş rahip, baş yargıç ve baş komutan yetkilerine sahiptir. Kralın her ne kadar üst düzey yetkileri olsa da, yurttaşların yaşamı, özgürlüğü ve mal varlığı üzerinde karar verme yetkisi yoktur. Kral ömür boyu görevde kalmak üzere kurultayca seçilir. Kurultay; kurio denilen rahip olan gens ve trübus (her trübus yüz gensi temsil eder) arasındaki üç halkayı oluşturan yurttaşlardan oluşur. Bir anlamda gens şefleri olan kurioların oy hakkı vardır. O dönemin yönetim mekanizmalarından olan seneto (yaşlılar kurulu) gens başkanlarından oluşur. Sayıları üç yüz olan gens başkanlarının danışman görevleri vardır. Bu dönemde gensler ataerkil soy zincir aile örgütlülüğüne sahiptir. Gensleri, pantres (babalar) denilen başkanlar yönetir. Gens başkanları veraset yoluyla gens kurultayının onayı ile başa getiriliyor.

Üretim ilişkilerine, toplumsal emeğe (düşünce, din vb) sahip olma, devlet işleyişi ve yönetim etkinliğini belirlerken, halk arasındaki sınıflarda yönetim tabakasını kan ve yakınlık ilişki bağı ile oluşturmaktadır. Bu tabakalar Patriciler, Plepler ve Klientler (yanaşmalar) köleler şeklindedir.

Patriciler; tüm yurttaşlık haklarından yararlanan gens babalarının yakın akrabalarıdır. Oy kullanma, kamu görevlerine seçilme ve ticaret, mülk edinme hakları vardır.

Plepler; özgürdürler, fakat gens, kabile örgütü dışında kaldıklarından oy verme, seçilme ve Patricilerle evlenme hakkından yoksundurlar. Ticaret ve mülk edinme hakkından yararlanabilirler.

Klientler; genslerin dışında kalan patrice ailenin koruması altında olan, ona karşı bir takım yükümlülükler taşıyan kimselerdir. Aile başkanları yanaşmaları korumakla, yanaşmalar da efendilerinin giderlerine katkıda bulunup sadakatle yükümlü olup mülk hakları yoktur.

Köleler; hiçbir hakka sahip olmayan, Roma'nın işgal ettiği bölgelerden getirdiği insanlar olup üretime katkı sunan, evlenme, oy kullanma ve söz sahibi olma haklarından yoksun olan, alınıp satılabilen kimselerdir.

Krallık döneminde toprakların bir bölümü ailelerin ve pleplerin özel mülkiyetine geçmiş, bir bölümü de trübusların ve genslerin mülkiyetindedir. Bu dönemde ekonominin temelini tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır.

Roma'nın sürekli savaşımlara girişmesi pleplerin durumunu daha da ağırlaştırmış ve yoksul pleplerin borç yükünü arttırmıştır. Savaşlardan dolayı ticaretin daralması, varlıklı pleplerin köle sağlamasını zorlaştırmış ve bu koşullar plepleri borç kölesi haline getirmiştir. Savaşta elde edilen topraklar devlete ait olup çok düşük kiralara patricilere verilir, plepler bu topraklardan yararlanamaz duruma getirilmiştir.

Kamu yurttaşları arasındaki savaşımın dışında varolan köleler ve efendileri arasında çatışmalar yaşamış, bir çok yerde köle ayaklanmaları baş göstermiştir. Başlangıçta yedi bin kölenin çarmıha gerilmesi ile bastırılan ayaklanmalardan sonra, yirmi bin köle daha çarmıha gerilmiştir.

MÖ. 73'te Trakyalı bir köle olan Spartaküs yetmiş kadar arkadaşıyla ve daha sonra bir çok kölenin katılımı ile güçlenerek köleci Roma imparatorluğuna karşı ayaklanmaya girişmiştir. Köle isyanlarının temelinde yeni bir ideoloji ve sistem yaratma yoktu. Anaerkil sürece duyulan özlem, içinde bulundukları yoğun baskı ve zulüm ortamının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Köle isyanlarının yenilgiye uğramasının nedeni, çok sayıda kölenin çarmıha gerilişi, ideolojisizlik, örgütsüzlük ve öncüsüzlüktür.

Roma Hukuku ve Ataerkillik

Roma, felsefe ve düşünce anlamında önemli bir varlık gösterememiştir. Siyasal düşünceye asıl katkısı, hukuk ve örgütlenme alanındadır. Çünkü Roma'nın denetimi altına giren geniş topraklar üzerinde egemenliğini kurması ve hakimiyetini sürdürebilmesi için kısa bir sürede bir ideolojinin oluşmasına yol açmıştır. Roma, egemenliği altına aldığı ülkeleri ekonomik, ticari yönünden ve kendi iç yapısı açısından örgütlemeye götürmüştür. Roma'nın örgütlenmesi hukuk aracılığı ile sağlanmıştır. Roma imparatorluğu egemenliğini hukuksal bir temelle sağlamlaştırmıştır. Böylece Roma, sömürsünü yasallaştırmış ve bunun üzerinde yükselmiştir. Evrensel hukuk anlayışını geliştiren Roma, bireysel hak ve özgürlüklerin, mülkiyet hakkının temelini o günden atmıştır.

Roma'ya baktığımızda bir bütün erkek karakterli bir yapılanma hemen göze çarpar. Her uygarlıkta olduğu gibi, Roma da anaerkilliğin inkarı üzerinde

gelişmiştir. Diğerlerinde şöyle ya da böyle kadından bahsedilir. Roma’da onu da görmek çok zor. Bu derece neolitik süreci ve kadını katmerlice silen bir ataerkillik mevcut. Savaşlarla başlayıp savaşı biten, egemen erkek karakterini en açık ve en yalın bir şekilde yansıtan bir aynadır Roma. Bu kadar kanın dökülmesinin, işgalin, zulmün ve baskının bu derece gelişmesinin, Roma’nın adeta bu olgularla bütünleşmesinin temel nedeni, anaerkilliğin acımasızca mahkum edilmesinden kaynaklıdır.

Anaerkil süreçte erkeğe ölçü kazandırmak, biçim vermek, yüceltmek için oluşturulan hukuk, Roma’da sömürünün ve baskının, zulmün örgütlenmesinde temel dayanak olarak kullanılıyor. Roma’da, yaşam çarkı tersinden, kadın ve insanlık aleyhine dönüyor. Toplumsal olarak ele aldığımızda devlet aygıtını elinde bulunduran egemen erkeğin dışında, diğer toplum ve içindeki erkek de köle, fakat yine köle de olsa aile içinde kadının ve çocuğun da egemeni. Köleliği, büyük krala yani devlet babaya karşıdır. Bu anlamda köle olarak da kadın her zaman iki katı bir kölelikle ve aşağılanmayla yüz yüze kalıyor. Kadına zaman zaman saray çevrelerinde rastlıyoruz. Örneğin MS. Roma’nın batı ve doğu Roma şeklinde ayrılması ile Pülşeri adındaki kadın iktidardaki boşluğu fırsat bilerek Roma’yı kırk yıl yönetir. Kendi zamanında doğuda çeşitli tapınaklar ve yoksullar için aş evleri yapar. Onun sürecinde Doğu Roma savaşı bir süreci yaşar. Egemen erkek kültüründe şekillenen bir kadın olsa da, az da olsa kadın özünü temsil etmekte, bu direkt yönetim tarzına yansımaktadır. Romalılar kadını, çok aşağılamışlardır. İşgal ettikleri yerlerin tanrılarının heykellerini Roma’nın imparatorluğun merkezi olması dolayısıyla Roma’da yaptırdıkları tapınağa getirmişlerdir. Dini bakımdan bu yaklaşım saygının ve hoşgörünün işareti olduğu gibi, ‘bana aitsiniz’ in de işaretidir. O süreçte Mısır da işgal edildiği halde, Mısır’da tapınılan tanrıça İsis heykeli uzun yıllar Roma’ya getirilmemiş. Bununla da yetinilmemiş, Mısırlılara korkunç hakaretler yapılmış ve katliamlara gidilmiştir. Bir anlamda Hz. İsa’nın başkaldırısı bu dizginsiz Roma zulmünerdir.

Roma’nın Doğu Mitolojisi

Roma’nın kuruluş efsanesinde de Roma gerçeği ve karakteri açıkça görülür. Efsanelerinde dahi soyuttur, maneviyat çok fazla yok. Temelini maddiyattan aldığı gibi, gidişatı da öyledir. Aşırı gerçekçilik ve maddiyatçılık efsanede de göze çarpar.

Efsaneye göre Roma öncesi, Alba Longa denilen bir kent ve bu kenti yöneten iktidarı babadan oğula geçen bir yönetim sistemi vardır. Numitor ve Amulius kardeşler kendi zamanlarında miraslarını bölüşmeye karar verirler ve paylarını kurayla seçerler. Biri Alba Longa kralı olurken, öteki Troya’nın onlara kalan altın, gümüş ve mücevherlerle dolu hazinesine sahip olacaktır. Numitor krallığı kazanır,fakat Amulius tahtı ele geçirir ve kardeşini Alba Longa’dan sürgün eder.

Amulius daha sonra, Numitor’un oğullarını öldürür ve kızını evlenip tahta çıkacak çocuk doğurmasının önüne geçmek için onu Vesta rahibesi yapar. (Vesta, Troyalıların taptığı bir tanrıçadır ve Roma’da da tapınağı vardır) ama kız olağanüstü bir güçle hamile kalır, Romulus’la Remus’u doğurur. Bu ikizlerin

babasının Mars olduğunu iddia eder fakat yine de çocuklarını kurtaramaz. Kral Amulius yeğenini hapseder, bebeklerinin Tiber ırmağına bırakılmasını emreder. O sırada yağmur sularından Tiber ırmağı taşmıştır. Bebekleri boğması emredilen hizmetkarlar, onları Tiberin gerçek yatağı yerine taşkın sularına bırakmanın yeterli olacağını düşünürler. İkizleri bir sepet içinde taşkın suların kenarına bırakırlar.

Sel suları çekilince ikizleri taşıyan sepet, kuru toprağa oturur. Tepelerden su içmeye gelen bir kurt onları bulur, kurt kendi sütü ile emzirerek bebeklere annelik yapar, bir kuş da ağızlarına küçük kırıntıları vererek beslenmelerine yardımcı olur. Sonradan kralın çobanı bu manzarayı görür, çocuklarda bir keramet olduğunu düşünür, -zaten daha önce kralın, çocukları araziye bıraktığını duymuştur- eve götürür. Bunlar büyüyüp belli bir yaşa gelince tüm genç erkeklerin yaptığı gibi çiftçilik ve soygunculuk yapmaya başlarlar. Bir soygun sırasında Remus kralın adamlarına yakalanır. Çalınan mallar Numitur'un olduğundan kral cezasını vermek için Remus'u, Numitor'a götürür. Numitor'la Remus tanışıp birbirlerini tanırlar. Romunus'u da alarak krala bir saldırı planlarlar ve başarırlar. Amuliusu öldürüp yerine dedeleri Numitor'u geçirirler. Kendileri de suya bırakıldıkları yere gidip bir kent kurarak başa geçmek isterler. Krallıkta anlaşamayınca Romulus kavga esnasından Remus'u öldürüp kral olur. Bir kent kurar fakat çevre köyleri birleştiremez. Ayrıca kadın sayısı az olduğundan kentin nüfusu çoğalmamaktadır. Çevre köylerden kız ister, kimse zorba ve baskıcı Romulus'a ve yine adamlarına kızlarını vermek istemezler. Bir plan yapar, kurduğu kent olan Roma'nın ününü her yerde duyurur, herkeste merak uyandırır. Sonra büyük bir şölen hazırlar ve çevre köylerin hepsini şölene çağırır. Herkes Roma'yı merak ettiğinden çoluk-çocuk, kadın-erkek şölene giderler. İnsanlar eğlenmeye başladığında daha önceden hazırlanmış adamları ile üzerlerine saldırır ve kadınlarına el koyar. Bunun üzerine savaş çıkar köylüler yenilip geri çekilir. Romalılarda esir aldıkları kadınlarla evlenip nüfuslarını çoğaltırlar. Bu kadınlar yolu ile çevre köylerin hepsini Roma'ya katarlar.

Roma'nın kuruluş mitosundan da anlaşılacağı üzere Roma'nın en ücra köşesine kadar damgasını vuran erkek egemenlikli karakter olmuştur. Roma erkekle, erkekse Roma'yla bütünleşmiştir adeta. Erkek egemenliğinin kölecilik döneminde zirvelediği yer olan Roma, yaklaşık bin yıllık bir süreç insanlığı en derin acılara boğmuş, karanlık çağın adı olmuştur. Bu çağda kadınla birlikte insanlık da nefessiz bırakılmış ve onların nefessizliği egemenlere rahat ve huzurlu bir yaşamın kapısını açmıştır. Roma devleti mirasını, atası Yunan'dan almış ve Zeus'a layık olmanın sınırsız ve ölçüsüz rekabetine girerek egemenliğin çirkin yüzünü dünyaya göstermiştir. Kuruluş mitosunda bile çok kanlı bir rekabetten söz edilir. Tarih sayfalarında Numitor'la, Amulios'un iktidar savaşı, yine sonrasında Romulus ile Remus'un aynı şekilde ölümle sonuçlanan mücadelesi ürkütücü egemenlik gerçeğidir. İktidarı koruma adına küçücük masum çocukları hiç tereddüt geçirmeden tek bir sözle ölüme gönderen Romalı egemenler tarihte, kardeş ve evlat

kanyla renksizleşen, donuklaşan bir taht bırakmanın yüz karası ve yüz kızartıcı eylemcileri olmuşlardır.

Bu gerçeklik içinde doğalında kadını bulmak ve önemli bir yere yerleştirmek çok zordur. Kadın, kendisi olarak yok gibidir ve öyledir de. Tüm maddi ve manevi değerler egemenler elinde toplanmış ve bunlar çağlara hükmetme gücünü temel güç dayanakları alt ve üst yapısı olmuşlardır.

SONSÖZ:

Neolitik devrim adlı bu broşürümüzü yazarken, amacımız kadın sorununu tarihsel kökenleriyle ele almak, günümüz itibariyle kadının kaybediş nedenlerini irdelemek ve kaybettiği noktaları iyi bilince çıkarıp, çözüm yollarına ulaşmaktır. Neolitik süreçte kadının yarattığı uygarlık, sistem ve toplum modelini günümüze daha bilimsel ve çağdaş yöntemlerle uyarlayarak, insanlığın özlediği eşitliğe, adalete, güzelliğe sevgiye ve barışa dayalı bir toplumu inşa edebiliriz.

Bu broşür deneyimimiz içerik olarak bazı hususlara açıklık getirirse de eksik ve dar kalan yönleri vardır. Fakat ilk olması ve araştırma imkanlarımızın sınırlılığından dolayı bir başlangıç olarak kabul edilebilir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- 1- Parti Önderliğinin Görüşme Notları**
- 2- Kadının Yazısız Tarihi**
- 3- Dünya Mitolojisi**
- 4- Doğu ve Batı Mitolojisi – Campbell**
- 5- Batı Mitolojisi**
- 6- İlkel Mitoloji**